

Kronika obce Dolan n. Vlt.
Okres Kralupy n. Vlt.

*Originál pamětní kniha čítá 216, dvěšestšestnáct stránek,
V Dolanech dne 1. července 1923.*

starosta
Karel Šimůnek

člen obecního zastup.
Jan Dušek

Kronikář *Usnesením obecního zastupitelstva byla jsem já, Božena Šíchová, odb. učitelka měšťanské školy dívčí v Kralupech, ustanovena prvním kronikářem obce zdejší. Jsem v obci zdejší narozena, z rodiny rolnické, a bydlím zde se sedmiletou přestávkou, kdy po maturitě jsem byla učitelkou ustanovena na obecné škole v Libušíně u Kladna, celý svůj život. Kroniku začala jsem psát v červenci r. 1923.*

Poloha obce *Naše pěkná obec – Dolany n. Vlt. – leží na levém břehu řeky Vltavy. K obci patří dvůr Nehošť zvaný, majetek to naší čs. Republiky. Odlehilá část Dolan zove se Dolánky a rozkládá se po pravém břehu řeky. Za obcí směrem k sousední osadě Libšice jest přes regulovanou Vltavu zřízen jez s vorovou propustí při levém břehu, s komorami pro zdýmání vody na břehu pravém. Na obou březích jsou budovy s byty pro zřízence plavidla.*

Komunikace *Středem obce prochází hlavní trať st. dráhy Praha - Podmokly a v obci je zřízena zastávka hojně používaná. Všeobecně však se stýská, že není při zastávce čekárny, kde by za nepříznivého počasí mohlo se příjezdu vlaku dočkat.*

Rozloha *Ku katastru obce patří 303 ha půdy, hlavně polí, i dosti je zahrad, hlavně švestkovými stromy osázených. Vždyť je to naše obec, jejíž švestky „dolanky“ jsou svou znamenitou chutí po Čechách známé.*

Obyvatelstvo *Letošním rokem je v obci 98 čísel a 615 obyvatelů. V posledních letech obec vzrůstá. Původní obyvatelstvo zemědělské je rozmnožováno nově přistěhovanými, zaměstnanými hlavně na dráze a v okolních továrnách. Byla to hlavně železárna v Libšicích, kde*

velká část obyvatelstva nacházela práci. Leč před novým rokem 1923 železárna pro nedostatek práce velkou část svých dělníků propustila, že museli se, pokud se jim možnost naskytla, chápati se práce jinde, a ti dělníci, které železárna nepropustila, pracovali také jen několik dnů v týdnu. Část průmyslového dělnictva pracuje v závodech kralupských, jiní jsou zaměstnáni na dráze. Rolnických živností je celkem 12.

Stavební ruch

Jako po válce všude, je i v Dolanech nedostatek bytů. K stavebním účelům bylo rozděleno pole za vsí patřící řádu Křižovníků, na 26 stavebních míst, jež si jednotlivci zakoupili. Ale velký náklad brzdí dosud stavební ruch. Vždyť v roce 1922 stála stavba domku o dvou světnicích až 35 tisíc Kč. Sáhli tedy někteří k svépomoci. V létě r. 1922 skopali svrchní ornici, a proněvadž pod ní je značná vrstva žluté hlíny, horlivě robili ručně cihly („buchty“). A na jaře r. 1923 se z tohoto materiálu promíseného cihlami ze strojních cihelen, stavělo. Také z popelu a vápna někteří místo cihel své domky budovali. Tak pokračují se stavbou domků na „Čapáku“ dosti čile, neboť letos přibyly opět 4 domky.

Škola

Škola v obci je dvoutřídní. Jejím řídícím učitelem je Aug. Hurdálek, učitelem Jos. Štěpán.

Svět. válka

Světová válka vyžádala si oběti i z obce naší. Nevrátili se A. Bohata, J. Král, V. Vorm, J. Koutecký, T. Koubek, V. Valsa. – V řadách legionářů stáli: Frant. Urbánek, Vlad. Biňovec na frontě sibiřské, Jos. Hladík, V. Kahábka a K. Petník ve Francii, Fr. Rebec, F. Mikulejský, V. Král v legiích italských. Také A. Hurdálek a J. Černický byli legionáři v Itálii. Vrátili se všichni do vlasti.

Spor obce s Dolánkami

Letošního roku dokončen byl spor mezi Dolany a Dolánky o obecní „višňovku“, o jejíž výtěžek dělili se v Dolánkách. Přiřčena byla obci Dolanům.

Volby do obcí 25. srpna vypsány volby do obecního zastupitelstva, druhé za republiky. Smlouvána dohoda, ale nedošlo k ní. Politické strany volily samostatně. Byly tři kandidátky: strany komunistické, republikánské strany čs. venkova a strany soc.-demokratické.

16. září konány volby do obcí. Při nich voleno bylo 7 členů strany komunistické, 4 členové strany republikánské a 4 členové strany soc.-demokratické do obec. Zastupitelstva.

4. října volil se starosta a obecní rada. Starosta zvolen J. Fejtek (s.d.), J. Hladík (r.) prvním náměstkem, J. Plíva (k.), K. Šícha (k.) a F. Filip (k.) členy obecní rady.

Rok 1924

Stavební ruch

V r. 1924 odešel do penze říd. učitel Aug. Hurdálek. Stavební ruch během roku 1924 roste. Stavěny nové domky a to č. 99, 100, 101, 102 a 103 na pozemku, který odkoupen od Křížovníků. Také majitelé domků dřívě na vedlejším pozemku postavených rozšiřují si zahrádky přidělem, který jim z pole křížovnického byl přiřknut. Ovšem za peněžitou náhradu. Leč záhy se ukázalo, že odprodané stavební parcely nestačí k podělení všech, kdož toužili postaviti si vlastní domek. Proto popudem starosty obce Josefa Fejtky zahájena nová akce k vyvlastnění pozemku od velkostatku zvolenovského-od dvora v Nehošti. Obec žádá za přiděl pozemků, jichž je třeba pro chovatele drobného zvířectva, kteří nemají žádných pozemků, a pozemku na stavbu rodinných domků. Vyjednávání však postupuje pomalu.

Akce k vyvlastnění nových pozemků

Rok 1925

Nový řídící učitel na škole

Od prázdnin r. 1925 ustanoven na škole zdejší řídícím učitelem Matěj Sokolovský, který byl před tím učitelem na obecné škole v Otvovicích. Bývalý řídící učitel Aug. Hurdálek odstěhoval se do Zlonic u Slaného.

Volby do poslanecké sněmovny

15. listopadu 1925 konaly se volby do poslanecké sněmovny. Všechny voličů k volbě oprávněných bylo 189 mužů a 190 žen, tedy celkem 379. Volby zúčastnilo se 353 voličů a to 177 mužů a 176 žen.

Z platných hlasů odevzdáno bylo pro čsl. Stranu soc. dem. 86 hlasů, českosl. str. živnost. 5 hlasů, nár. str. práce 2 hlasy, čsl. dom. a malozem. 1 hlas, komunist. 150, nár. dem. 8, republ. 59, čsl. lidov. 7 hlasů. Kandidátek bylo 26.

Hasičské cvičení V létě konáno bylo veřejné hasičské cvičení okolními jednotami i občanstvem hojně navštívené.

Nové stavby Během r. 1925 postavili si na bývalém poli křížovnickém domky Ant. Vlasák č. 104, Kar. Burgr č. 106, Jan Strunecký č. 107, Jos. Klouček č. 108, Jos. Šícha č. 109 a na rozhraní obce zdejší a libčické postavil si vilku Jos. Motyčka, četnický strážmistr ve výslužbě.

Rok 1926 Na jaře r. 1926 péčí zemědělské rady vysázeny jsou sazenice lesních stromů na holé stráně v „bukvici“ a na „horčáči“. Vysázeno několik tisíc sazenic. Bude to jen k okrase obce, až jejich svěží zeleň zkrásní dosud holá místa.

Příděl pozemků na základě pozemkové reformy Žádost obce za příděl pozemků od velkostatku republiky vyřízena příznivě. Obci přiřknuty žádané objekty. Je to : „ostrov“ č. kat. 400, 401, panská „višňovka“ č. k. 284 a zahrada u obce č. kat. 209/2. Půda ve „višňovce“ byla již dříve správou velkostatku pronajata občanům dolanským. Přídělem tohoto objektu bylo možno k dřívějším dílcům přidati nové a podělití tak více zájemníků. Z dílce velkého asi 1/2 měry platí se 32 Kč ročně. Také soukromí žadatelé o příděl z „panského“ nevyšli na prázdno. Z pole „nad hájem“ obdržel příděl Kar. Šimůnek, Ot. Berka, J. Růžička a Barb. Halíková. D. T. J. přiděleno 1/2 ha ze zahrady č. kat. 94 na hřiště, které uvedená jednota si ohradila.

Zahrada č. kat. 209/2 vyvolastnila vlastně obec na stavební parcely, kterých tam celkem naměřeno 28. Při tom obdrželi majitelé domků na sousedním poli postavených část pozemku k rozšíření svých zahrádek.

Největší stavební parcela měří 5a.64m², nejmenší 5a.22m². K zaokrouhlení staveních dílců při silnici odprodala obec část svého pozemku, který s parcelovaným polem sousedil. Tak pozemky zakupují Eman Oudran, Jos.Fejtek, Jar. Jiskra, Bož.Šíchová, Dobr.Kindl, Fr. Mára, V.Hubný, V.Valsa, Ot.Berka (2díly), Jan Vlasák, A.Cibulková, Frant.Kahabka, Ant.Klacák, Jos. Macal, Václ.Macal, Jos.Holous, Vojt.Laně, Zd.Mareš, Jan Dušek, V.Vlasák, L.Žaloudková, K.Vlasák, Ot.Smetana, Jos. Mareš, Ant.Cipra, Hrbek, Ant.Kocourek. Do zimy stojí tam již dva domky. Staví E.Oudran, Jos.Fejtek a Ot. Berka si postavil na svém přídělu stodolu, neboť chce si postaviti budovy hospodářské, ježto pozemkovou reformou získal asi 10 korců půdy a kromě toho má i pozemky najaté. Je zároveň křižovnickým hajným. Během roku rozšiřuje se v obci hojně rádio.

Nové stavby

Nový domek přibyl na křižovnickém poli. Postavil jej V.Hájek, má č. 110, domek E.Oudrana č. 111, Jos.Fejtka č.112. Václ. Holous z č.77 převzal domek č.77 od svého otce Fr.Holousa a přistavoval ještě jednu místnost.

*Poškození vysáz.
lesní kultury*

Nově vysazené kultury během roku, který přinesl hojně vláhy, pěkně se ujaly a rostly. V zimě však byly těžce poškozeny. Někdo – patrně nějaký rozpustilec, zapálil v „bukvici“ a na „zadních horkách“ suchou trávu a než bylo možno oheň uhasiti, značný počet malých stromečku byl zničen.

Rok 1927

Proto na jaře r. 1927 byly zničené sazenice nahrazeny novými. V tomto roce rozproudil se v Dolanech a hlavně v nové části čilý stavební ruch. Staví se o překot, ač stavba je stále ještě hodně drahá. Fr.Vlasák přestavuje od základů svůj domek č.77, Vlad.Biňovec přejímá od Jana Mareše, otce své ženy, domek č. 83 a přistavuje naň poschodí, na „křižovnickém“ staví Václav Míka č.114, Frant.Štulík

č.117, v „panské zahradě“ je celá řada novostaveb. Postavil Jar.Jiskra č. 113, Bož.Šíchová č. 115, A.Cibulřková č.116, Václ.Mára č. 118. Oldř.Smetana č. 119, Ant.Kocourek č.120.

Krupobití

Na začátku července zastihla slibnou úrodu hrozná pohroma. Přihnal se velké krupobití, jež způsobilo na polích velkou škodu. Kusy ledu padající na sucho ničily vše. A pojištěn byl jen jeden hospodář.

Volby do obcí

Třetí volby do obcí byly vykonány 20.října 1927. K volbám těm podávají čtyři politické strany své kandidátní listiny. Zvoleno pak je do obecního zastupitelstva 7 členů strany komunistické – Ant.Vlasák, Jan Plíva, Jar.Oudran, Jos.Klouček, Z.d.Mareš, Jos.Šícha, Anr.Bém, 3 členové strany sociálně demokratické – Jos.Fejtek, Jan Dušek, Fr. Veselý, 3 členové rep. strany čsl.venřova – Jos.Hladík, V.Ulrich, Jan Nepomucký, 2 členové strany čes. social. – Jos. Křtěn a V.Holous. K volbě starosty spojili se komunisté s čes. Socialisty a zvolen je starostou A.Vlasák (komunista), náměstkem starosty Jos.Křtěn (čes.socialista). Členy obec. rady jsou Jos.Křtěn, J.Plíva, Jos. Fejtek, V. Ulrich. Poněvadž V. Ulrich, nájemce statku č. 16, odstěhoval se do Kralup nad Vltavou, nastoupil na jeho místo v obec. zastupitelstvu rolník Jan Homolřka.

Rok 1928

Rok 1928 – Desáté výročí republiky československé – naší republiky. Zima ubíhala bez zvláštních příhod, jaro včas se hlásí, začátkem března silo se v polích.

Stavební ruch

Také stavební ruch jarem ožil a během příznivého času staví na poli křiřovnickém nový domek č.123 Karel Pětník, v panské zahradě č. 121 Václ. Valsa, č. 122 V. Vlasák, č. 124 Jan Vlasák, č. 125 Jos. Macal, č. 126 Dobros.Kindl, č. 128 Ant.Cipra. V Dolánkách odprodal rolník Lad. Fiala část svého pozemku Ant. Pokornému z Kozomína, který si tam postavil domek č. 127. V létě začal

v panské zahradě stavěti č. 129 Jos. Mareš, ale stavbu nedokončil, čeká na příští jaro.

*Předání přídělů
do vlastnictví*

Po dlouhém jednání s pozemkovým úřadem uskutečněno předání pozemků od velkostatku republiky do vlastnictví obce a prostřednictvím obce předání „panské zahrady“ soukromníkům. Obec zaplatila za příděl pozemků 123.000 Kč. Za uvedenou zahradu přijala 33.600 Kč – jeden díl stál 1.500 až 1.700 Kč a zbytek 80.000 Kč vydlužilo se od městské spořitelny v Kralupích nad Vltavou jako dlouholetý úvěr. Bude platit 7 ¼% úroků, v čemž je započítáno i splácení kapitálu. Poplatníci však touto koupí zatíženi nebudou, neboť výtěžek z pronajaté višňovky – 63 dílce po 32Kč – dává ročně 2016 Kč a kromě toho se trží i za ovoce – letos 3137 Kč. Za trávu na „ostrově“ utržilo se 2127 Kč, proutí bylo prodáno za 1200Kč.

D.T.J. zaplatila za postoupenou část pozemku od velkostatku se stromy ve výměru ½ ha 4600Kč, K. Šimůnek za příděl nad hájem ve výměře 11/2 ha platí 12000Kč, J. Růžička za ½ ha 3000 Kč, B. Malíková za ½ ha 3000Kč, Ot. Berka za 1,85 ha 10000Kč.

Letní měsíce jsou suché, po mnoho neděl neprší. Obilí se sklízí za sucha a rychle, ale je ho poměrně málo. Hodně však sype. A řepy, brambory jsou ubohé. Jablek je málo, švestky žádné.

Sokolské cvičení

Začátkem června konalo se v Dolanech sokolské okrskové cvičení. Pěkná pohoda v den slavnosti přilákala do obce tak četnou návštěvu, že veliké hřiště D.T.J., které Sokol k této slavnosti si pronajal, bylo záhy naplněno.

Komunikace

V červnu dává okres válcovati okresní silnici, jež za války jako nouzová práce v r. 1915 byla zřízena od „křižovatek“ do obce. Obec upravuje cestu u domků ve stráni (u č.40,41,54), která se sesouvala. Vyžádala náklad 14600Kč, opravoval ji Jos. Kohout, mistr zednický z Kralup. Dále upravena část ulice od silnice k domku Jos. Růžičky.

Volby do okres. a zemských zast. Po reorganizaci samosprávy vypsaný v listopadu volby do okresních a zemských zastupitelstev. Volba konaná 2. prosince. Volili do okresu 397 voličů – 195 mužů, 202 ženy – do zem. Výboru 399 voličů – 196 mužů, 203 ženy. Nevolilo 9 mužů a 15 žen. Z odevzdaných platných hlasů pro okres odevzdáno 16 hlasů nár. dem., 50 hlasů straně republ., 142 hl. straně komunist., 50 hl. čes. social., 8 hlasů straně lidové, 6 hlasů straně živnost.m 90 hlasů soc.dem.. Pro zem. výbor 62 hl. čes. soc., 58 hl. rep., 6 lidov.m, 10 živn., 6 nár.dem., 133 kom., 87 soc.dem.

Vysázení „Ostrova“ Na podzim vysazuje obec „Ostrov“ třešněmi. Vysázeno tam 373 stromků, které obec koupila po 7 Kč. Koupeno jich 500 kusů, zbytek vysázen do višňovky ve vrchách. Vysázené stromky s prací stály 4500 Kč. Švestkové stromy v dolanských sadech jsou stíženy puklící švestkovou, následkem toho prosýchají a tak zdejší „Dolanky“ hynou.

Rok 1929 Podzim je bez mrazů, ani do vánoc nepřišla opravdová zima. Tak nadešel rok 1929. K novému roku přituhlo a v lednu již hodně mrzlo. Největší mrazy však přinesl únor. 11. února bylo – 30 °C. Vlaky se velice pozdíly, až konečně byl počet jejich omezen. I školy byly zavřeny, nebylo možno vytopit učebny a k tomu ještě následkem omezené dopravy objevil se nedostatek uhlí. A mrazy nepolevují. Řeka byla ovšem záhy zamrzlá, led silný až 80cm, sníh vysoko napadlý. 7. února jel Jiří Knor s párem koní do saní zapřažených do Dolánky přes led. 24. února připadlo znovu 30cm sněhu. Každý předpovídá velkou povodeň, noviny jsou plny příprav k pomoci. Koncem února mrazy poněkud povolily, ale ne na dlouho. 1. března začíná opět vyučování na školách, ale opět je –24°C., 2. března mínus 23°C. 6. března taje. Teplá přibývá velmi pomalu, ledy na řece zvolna pukají a voda přivalem hrne se s polí. Nebezpečí povodně minulo, 22. března šel horní led s vodou jenom břehovou.

Kruté mrazy

Tragédie v obci

V březnu oběsil se v obecním domku Ant. Doubrava. Dal dětem našetřených 15000 Kč a pak šel na obec. Měl být dán do okresního chudobince do Velvar, ale než k tomu došlo, oběsil se. V kapse měl ještě spořitelní knížku na 2000 Kč.

Počasí

Celý březen pro mrazy nebyla možná práce v polích. Teprve v dubnu začíná se s prací polní. Zároveň jaro ukazuje, jak mráz poškodil stromy. Mnoho stromů mrazem popraskalo a soudí se, že mnoho jich zmrzlo. Čas to ukáže. Loňský suchý rok způsobil i značné škody na dobytku, který hlavně k jaru hyne změknutím kostí – následek to nedostatku výživných látek v pici.

Jaro ukázalo hrozné dílo zimních mrazů. Škoda krásných dolanských zahrad. Nejvíce poškozeny byly ořechy a třešně. Jsou zmrzlé úplně. Zvláště dole v obci. Krásné třešňovky zdejší se nezazelenaly, jen „ve vrchách“ a višňovka Krumholzova „ve stráni“ nemá stromy zcela zmrzlé. Také švestkové stromy a štěpy jsou hodně promrzlé. Nejspíše jsou zachovány hrušky. Ovocné stromy podél silnice zdají se být jen málo poměrně mrazy poškozeny. Byly asi otužilejší, nebo nebyly ještě probuzeny jako stromy dole v chráněné poloze. Na jaře, když stromy nevypučely, počalo s jich vykopáváním. Všichni však nekopali. Někteří čekali, doufajíc, že se snad stromy později přece probudí. Ale marně. Nejdříve se dali do vykopávání stromů panští. Použili k práci parního stroje, jehož užívají k orbě. Celá ves se sběhla k této podívané. Stromy byly obepnuty řetězem, stroj zabral a strom vytržen i s kořeny z půdy, kácel se k zemi. Práce šla rychle a v zahradách bylo jako po bitvě. Zaslzeli až ti, kterým je strom milý.

III. hostinec

V květnu r. 1929 byl otevřen třetí hostinec v nové části Dolan „Na čapáku“, jak tam říkají. Zřídil jej ve svém domku č.73 Václav Holous, železniční zaměstnanec, a je veden na jméno jeho manželky

Boženy Holousové. Za tím účelem byl domek přestavěn a zřízena při něm lednice. O hosty nebyla nouze, snad proto, že bylo horké léto. Málo pršelo, otavy nebyly téměř žádné, obilí také trpělo suchem, ale zrno bylo pěkné a sypalo.

Nový přívoz

V lednu zemřel zdejší starousedlík a majitel přívozu Josef Kulka. Byl příslovečně šetrný a před smrtí dal se oddati se svou dlouholetou hospodyní, které zanechal slušný majetek. Po jeho smrti požádal zdejší občan a do té doby Kulkův pomocník Osvald Vondra, majitel domku č.51, poříční správu o povolení ke zřízení nového přívozu ze středu obce „u brodu“. Po komisionálním řízení bylo to povoleno. Tak měly Dolany přívozy dva. Starý proti Dolánkům a tento. Starý zdědila vdova Kulková, nového ujal se Vondra. Nový přívoz byl výhodnější, proto byl starý zanedbáván. I domluvili se oba majitelé přívozu, p. Kulková přispěla p. Vondrovi na nové loďky, začez jí tento týdně odvádí x Kč. Tak se přestalo na starém přívozu převážeti a užívá se přívozu „u brodu“. Jen v době velké vody, kdy je brod daleko zaplaven, bude se převážeti v místech starého přívozu pod Dolánky.

Při letošním odvodu bylo odvedeno z Dolan 15 hochů.

V týdnu... zajel vlak pochůzkáře J. Dohnala.

V části obce vystavěné na bývalém pozemku křižovnickém byla otevřena nová studna. Zřídili ji svým nákladem majitelé domků na uvedeném pozemku a pak ji přejala obec.

František Mikulejský, majitel domku č.12, prodal tento domek sousedovi hostinskému Emanuelovi Novému. Je to majitel hostince „V Turkestaně“, který týž koupil od Otakara Křtěna. Nový majitel dal domek Mikulejských sbořiti a získaného místa užil pro přístavbu svého hostince a k rozšíření dvora. Mikulejský dostal za domek 25000Kč.

Rok 1930

Na jaře r.1930 bylo mezi dětmi hodně nemocí, zvláště záškrtu. Ten si vyžádal i oběti. Zemřela na záškrt školáčka zdejší školy Anna Míková z čísla 114. Letos byli k službě vojenské odvedeni jen čtyři hoši a to Frant.Urbánek, Jos.Veselý, J.Kaluš z Dolan a Fr.Materna z Nehoště.

V obci byly zavedeny nové dávky a to dávka ze psů – 10Kč a z piva – 10hal. z 1 litru.

Na jaře pronajal rolník Karel Pražák hospodářství svému sousedu rolníku Jiřímu Knorovi na 9 roků. Platí mu za 1 korec pronajaté půdy cenu 210 kg pšenice a všechny daně. Konsumní spolek Svěpomoc (soc.dem.) koupil od J. Hodače domek č.95 za 45000 Kč a upravil jej pro potřebu své prodejny. Hodač pak koupil od svého švagra Jos.Holouse domek č.131. Během roku postavil si na pozemku od velkostatku patrový dům A.Klácák, želez. zřízenec.

Sčítání lidu

Při sčítání lidu bylo v obci napočítáno 136 domů a 215 rodin – celkem 775 obyvatel a to 386 mužů a 389 žen.

Do vánoc nemrzlo. Mrazy dostavily se až v lednu roku 1931.

Rok 1931

12. ledna byla tříští ucpána řeka a 14. ledna začalo se chodit přes ni. 13.ledna rozrušila obec náhlá smrt zdejšího občana Jos. Pavlíčka. Pracoval celý život v libčické železárně a byl dlouholetým velitelem zdejších hasičů. Dlouho churavěl a když jel od lékaře z Letek, zemřel náhle ve vlaku. Jaro roku 1931 bylo pohodlné, dosti vlhké, vlhké byly i žně. Žita sypala jen 5q po korci. Předě žněmi klesla cena žita na 90 Kč. Z nové sklizně se však prodávalo za 152 Kč, kdežto pšenice stála 144 Kč. Vlivem stávajících poměrů-hospodářské i pracovní poměry se zhoršují – byly postiženy ceny ječmene, který se nemůže vyvážet a byl prodáván za 90 – 105 Kč. Ale vlastně ani za ty peníze nikdo nenakupoval. Bramborů se urodilo hodně. 1q byl za 35 Kč. Pěstování řepy bylo letos omezeno vzhledem k velkým zásobám cukru. Rolníci

směli řepy sázeti jen 60% dle stavu posledních tří let. 1q cukrovky byl za 11Kč.

15. července utopil se na cestě z práce člen obecního zastupitelstva Jan Plíva.

V srpnu přijala obec do své správy studnu zřízenou v části obce na pozemcích bývalé panské zahrady. Postavili ji společně majitelé domků na tomto pozemku postavených za 5500 Kč.

27. září konaly se po čtvrté volby do obce. V naší obci bylo 465 voličů a postaveny 4 kandidátky. 24 voliči se k volbě nedostavili. Volební číslo bylo 29. Z odevzdaných hlasů obdržela kandidátka č.1 – komunistická – 153 hlasy a 5 mandátů (Jos.Klouček, Jan Rohan, Ant.Vlasák, Anna Žaloudková, Adolf Mareš), kand.č.2 – soc.demok. – 184 hlasy a 6 mandátů (Jan Kahábka, Ot.Veselý, Josef Bém, Jos. Němeček, Jos.Macal a Jos. Fejtek), kandidát.č.3 – republ. Strany – 70 hlasů a 2 mandáty (Jar. Homolka a Jiří Knor), kand.č.4 – nár.soc. – 54 hlasy a 1 mandát. Druhý mandát přiřčen jim jako straně s největším zbytkem hlasů (Jos.Křtěn, V. Hubený). Starostou byl zvolen Jan Kahábka, železniční zřízenec, náměstkem Jos.Klouček, zedník.

V létě měla D.T.J. veřejné cvičení na svém hřišti. 1. října narukovalo na službu vojenskou 7 hochů z Dolan. V září rozparceloval rolník K. Pražák své pole za statkem parc. č.89 na stavbu domků. Je tam vyměřeno 8 stavebních míst. Pruh si ponechal majitel. Prodává u cesty jeden čtver. sáh za 60 Kč. V druhé řadě za 45 Kč a ve třetí za 35 Kč.

Na jaře postaveny byly na mnoha místech na domech hromosvody. Stavba jednoho stála 500 Kč. Nové domky postavil V. Šarboch č.139, V.Kučera čís.138, Fr.Kahábka čís.141, Bělka č.143 a v Dolánkách stavěl na odprodaném obecním pozemku domek A. Kaňka.

V říjnu 1931 vysazovali panští (st.velkostatek) u vody znovu Vysazování zahrad zahradu. V dolní části sázeli štěpy, nahore na poli třešně a višně. Jsou tam odrůdy : „Bojkovo“ – 36 štěpů po 13 Kč od firmy Vacek z Věkoše u Hradce Král., „reneta Baumanova“ – 31 štěpů, „Boskopské“ – 20 štěpů, oba druhy jsou po 14 Kč ze školky st. dvorů v Buštěhradě, „Landsperské“ – 17 štěpů po 12 Kč ze školy st. Velkostatku v Mikovicích, „Panenské“ – 13 štěpů z Benešova.

Třešně jsou vysazovány v odrůdách : „Maltézská“ – 77 kusů, „Lauermanova“ – 49 kusů, „Hedelfinguská“ – 16 kusů. Tyto jsou se st.školy v Buštěhradě po 14 Kč. „Lyonská“ (27), „Koburská“(17), Thurn-Tascis(19) a Troptrichterova (51) byly zakoupeny z Věkoše po 12Kč. Z višni vysazena Vackova višně (25), Sladkovišně (10), Amarelka stinná (10) od firmy Vackovy, Gotheimská (15) z Buštěhradu, Amarelka královská (10) z Benešova. Višně byly po 14Kč.

Na podzim započaty byly přípravně práce k elektrisaci obce. Náklad rozpočten na 343 000 Kč. Práce svěřena firmě J.Trekal v Kralupech, stavba transformátoru v ceně 9594 Kč Ladisl. Marešovi rovněž z Kralup.

Sčítání domů Při sčítání v r. 1930 bylo v obci napočítáno, jak v předu již uvedeno, 136 domů. Čís.1 – rolnická usedlost, majitel Jan Nepomucký, č.2 – dům maj. Adolf Karas, tov. Dělník, č.3 – roln. usedlost, majitel Jiří Knor, čís.4 roln.usedlost, maj.Karel Pražák, čís.5 domek st.velkostatku, č.6 Frant.Tomek, tov. dělník, č.7 Marie Medalová, vdova po ž.zř., č.8 Rosalie Urbánková manž.želez. zaměstn., čís.9 Václ.Krumpolz, soukromník, čís.10 Frant.Filip, truhlář, čís.11 – Jan Kahabka, ž.zř.v.v., čís.12 Jiří Knor, roln. (výměnek), čís.13- Jos.Němeček, žel.zřiz., čís.14 Jos.Smetana ž.zř.,

čís. 15 roln. usedlost, maj. Jarosl.Homolka, č.16 roln. usedlost maj.Ant.Viktorín, soudní oficiál v Mělníku, nájemcem V.Tichý z Minic, č.17 Státní dvůr „Nehošť“, č.18 Obecní dům, č.19 roln. usedlost a hostinec maj. Vladimír Urbánek, č.21 budova st.dvora „Nehošť“, čís.22 domek Jos.Sýkora, tov.dělník, č.23 Jos.Švarc, tov.řovář, č. 24 škola, č. 25 Antonín Bem, dělník, č. 26 Emilie Hampeková, vdova – dělnice, č. 27 Karel Mara, soustružník řovu, č. 28 Fr.Křtěn, žel.zříz., č. 29 Kar.Heidler, hodin., č.30 menší roln. usedlost maj. Frant.Urbánek, č. 31, 32, 33 poříční správa, čís.34 Václ.Rohan, dělník, č. 35-38 jsou v Dolánkách a to č. 35 roln.usedlost Marie Hladíkové, č.36 domek Bohumila Kodery, dělník, č.37 roln. usedlost Ladisl. Fialy, č.38 roln.usedlost Jos.Houdka. Čís.39 Jos. Vanča, žel.zřízenec, č.40 Karel Šícha, tov.dělník, č.41 Vladim. Měkota, žel.zříz., č.42 Mar.Jiskrová, vdova po žel.zřízenci, č.43 v Dolánkách – Jos.Lemon, tov.dělník, č. 44,45 poříční správa, čís.46 Aloisie Pavlíčková, vdova po tov.děl., č.47 Oldřiška Křténová, vdova, č.48 Ant. Rohan, tov.děl., č.49 Václ.Vanča, žel.zř., č.50 Marie Kulková, maj.rybolovu, č.51 Osvald Vondra, přivozník, čís.52 Frant.Hlaváček, ž.zř.v.v., č.53 Alž.Hrdinová, vdova, č.54 Alž.Dandová, vdova, č.55 Ruž.Šimůnková, vdova po tov.stroj., č.56 St.dráha, č.57 J.Houdek, (dép. domek v Dolánkách), čís.58, 59, 60 St. dráha, č.61 Olga Štěpánová, manž.učitele, č. 62 Jos.Šarboch, zedník, č.63 hostinec „Turkestán“ maj. Emanuel Nový, č.64 Ot.Berka, hajný, č.65 Fr. Vlasák, ž.zř., č. 66 Vojtěch Laně, dělník, č.67 Anna Hovorková, dělnice (Dolánky), č.68 Jar. Bauer, korektor „Nár.listů“, č.69 Ant. Pejr, truhlář, č.70 Jarosl.Vlasák, žel. zřízenec, č.71-72 Poříč. správa, č.73 Václ. Holous, žel. zříz., č.74 Jos.Vágner, ž.zř., č.76 Marie Plívová, vdova po žel.zříz., č.77 Václ. Šarboch, zedník, čís.78 OtaK.Veselý, žel.zříz., č.79 Ant. Kučera, dělník, čís.80 Frant.

Kahabka, žel.zřiz., č. 81 Mat. Ryant, děl., čís.82 Anna Žaloudková, dělnice, č.83 Vladimír Biňovec, žel.zřízení., č.84 Jaroslav Homolka, rolník (dep. domek), č.85 Jan Dušek, žel.zřiz., č.86 Jan Nepomucký, rolník (dep. domek), č.87 Václ. Král, žel.,zřízen., č.88 Marie Zlochová, vdova, č.89 Jos. Pavlíček, dělník, č.90 V. Hubený, zed., č.91 Karel Příbyl, tov.dělník, č. 92 Jos. Růžička, tov.děl., č.93 V. Kučera, děl., č.94 Adolf Mareš, tov.děl., č.95 „Svépomoc“ – konsum, č.96 Lud. Boháčová, vdova, čís.97 Barb. Dohnalová, vdova po ž.zř., č.98 Jan Vlasák, ž.zř.v.v., č.99 Jos. Vágner, děln., č.100 Ot. Křtěn, zahradník, č.101 M. Veselá, manž. traf., č.102 Jar. Oudran, ž.zř., č.103 Tomáš Vlasák, tov.děl., č.104 Ant. Vlasák, žel. zřiz., č.105 Em. Pešek, restaurátér v Praze (víla), č.106 Karel Bulgr, ž.zř., č.107 Jan Strunecký, tov. děl., č.108 Jos. Klouček, zedník, č.109 Jos. Šícha, obch. příručí, č.110 V. Hájek, dělník, č.111 Emanuel Oudran, žel.zřiz., č.112 Jos. Fejtek, žel.zřiz., č.113 Jaros. Jiskra, žel.zřiz., č.114 Anna Cibulková, manž. ž.zř., čís.115 Bož. Šíchová, řed. měšť. školy v Kralupech n.V., č.116 V. Miška, dělník, č.117 Fr. Štulík, ž.zř., č.118 V. Mára, strojník, č.119 Oldř. Smetana, obuvník, č.120 Ant. Kocourek, děl., č.121 V. Valsa, kšempír.děl., č.122 V. Vlasák, děl., č.123 K. Pětník, děl., č.124 Jan Vlasák, ž.zř., č.125 Ant. Macal, tov.dělník, č.126 Dobroslav Kindl, zámeč., č.127 Ant. Pokorný, ž.zř. (Dolánky), č.128 Ant. Cipra, hudebník, čís.129 Jos. Mareš, tov.děl., č.130 M. Boháčová, zem.děl., č.131 Fr. Hodač, děl., č.132 V. Růžek, děl., č.133 Ant. Kopač, děl., č.134 Frant. Hrbek, děl., č.135 K. Vlasák, děl., č.136 Marie Malá, maj. Pozemků, č.137 Frant. Smetana, ž.zř.

Cellková výměra pozemků kat. obce Dolany = 303 ha 99 a, 93m², osady Dolánek 45,413 ha. Obecních pozemků kat. ob. Dolan = 18,7521 ha, osada Dolánky 13,4843 ha.

Rok 1932

Po novém roce 1932 byly zima bez větších mrazů. Teprve v únoru začali na řece vysekávat led do lednic. Ledáři prodávali fúru ledu za 30 Kč. Koncem února byly mrazy citelnější a 28. února mrzlo celý den. 29. února bylo -15°C . I březen byl mrazivý. V druhé polovině března je země ještě tak zmrzlá, že se nemůže v polích orat. Koncem března mrazy polevily, 22. března silí na panském hrách, rolníci jarčku.

Elektrisace

Během zimy prováděna byly elektrisace obce, 19. března rozsvíceno u Vl. Urbánka, Jar. Homolky, v obecním úřadě. Dne 20. března všichni, kteří měli světla zavedena. 25. března rozsvíceny lampy v ulicích. V Dolanech jest jich 12, v Dolánkách 1.

Úprava cest

V zimě jsou upraveny cesty, hlavně zřízena cesta obcí. Správa státního statku, J. Nepomucký, rolník a částečně i druzí rolníci : Jiří Knor, Vl. Urbánek, Jar. Homolka, V. Tichý propůjčili zdarma povozy s potahy k dovození materiálu a tak bylo umožněno nákladem 2500 Kč upravit pěkně cestu obcí. Za to bylo správě srov. Statku (p. vrch. Správci ing. Kafkovi) i rolníkům dle usnesení obecního zastupitelstva jménem veškerého občanstva zasláno poděkování (datum 27. května 1932). Za součinnosti rolníků spravovány i cesty v Dolánkách. V téže době zvyšovala se též cesta při trati podél řeky do Kralup v místě, kde se skláněla až k řečišti, a v době většího stavu vody v řece bývala tak zatopena, že nebylo možno tudý do Kralup jíti. Proto v lednu 1932 požádal starosta Jan Kahabka jménem obecního úřadu odbor pro udržování dráhy v Kralupech n.V., by materiál získaný při odbourávání skály při trati mezi Kralupy a Dolany byl použit k upravení výše uvedené cesty podél Vltavy. Žádost byla příznivě vyřízena a cesta takto aspoň částečně zřízena. Obecní zastupitelstvo zvláštním přípisem ze dne 5.ún. 1932 poděkovalo p. vrch. rad. ing. Petrovi za ochotu, kterou

žádosti uvedené občanstvu vyšel vstříc.

Jaro je chladné, květen suchý bez deště, které se tím hojněji dostavili v červnu. Před senosečí se rozvodnila Vltava a zatopila nejen všechny zahrady při řece, ale i celý „ostrov“ u Dolánek. Zanesla trávu tak bahnem, že nebyla k potřebě. „Ostrov“ je rozdělen na dílce a dolanským občanům pronajat.

Neděle červnové byly překrásné, slunečné a teplé, a přispěly ke zdaru sokolského sletu, který se konal v tu dobu v Praze za ohromné účasti.

Žně počaly ke konci července. Po několika parných dnech se tak rozpršelo, že se snad ani obilí neskldí. Vlivem dešťů stržena je část silnice v Dolánkách, neboť podezděná silnice byla podložena dřevem, které shnilo.

V červnu bylo komision. řízení o nové úpravě (řeky Vltavy) zdejšího jezu na Vltavě, při němž má býti zřízena elektrárna. Ovšem brzo to asi nebude. Nejsou peníze, krise trvá.

Letos prodává místa stavební také rolník Jaroslav Homolka. Parcelace Parceluje pole „na horkách“ kat. čís.129. Prodal Ant. Kaňkovi výměru 182 sáhů za 6390 Kč, Jos. Malému 159 sáhů za 4670 Kč, Fr. Řebcovi 185 sáhů za 6500 Kč, Jar. Královi 208 sáhů za 7294 Kč, Ant. Hrbkovi 137 sáhů za 4516 Kč, Václ. Pátkovi 134 sáhů za 4602 Kč, Jar. Malečkovi 146 sáhů za 5138 Kč.

Zahrady V listopadu vysazoval státní velkostatek zahradu „u panských vrat“, kde je na části cvičiště DTJ. Sázel sazenice švestkové, 143 sazenice „dolaneč“ ze svých školek v Mikovicích po 14 Kč. Tak vysázeli ve svých zahradách celkem 596 stromů v ceně 7832 Kč. Budou tedy zase Dolany v zeleném hávu svých zahrad. Třešněmi má opět vysázenou zahradu rolník K. Pražák - vysazoval v r.1931, znovu vysázel zahradu Jiří Knor – nyní v ní pěstuje jahody, Jan

Nepomucký vysázel „malou zahradu“ třešněmi, „louku“ štěpy a stromy švestkovými. Fr. Urbánek si založil novou třešňovku na svém poli nad pískovnou.

Během roku se v obci narodilo 7 dětí, zemřelo 5 osob. Přistěhovalo se 19 rodin a odstěhovalo 5. V prosinci propukl v stájích rolníka J. Knora mor u vepřového dobytka a týž musel dát všech 16 kusů odporaziti. V chlévě rolníka Nepomuckého vypukla u hovězího dobytka slintavka, která proběhla bez následků. Obě choroby byly získány vlivem nakazeného dobytka, který byl po dráze dopravován v blízkosti obou usedlostí.

Poměry
hospodářské

Neutěšené poměry pracovní a hospodářské se horší. Krise se spíše stupňuje. V prosinci bylo v obci 43 nezaměstnaných. Z obilí je nejcennější pšenice, nejlepší druhy po 160 Kč, ostatní druhy obilí ani nikdo nechce, brambory jsou za 25 Kč. Zima je mírná, v prosinci se ještě oře.

Rok 1933

Za mírného počasí vkročilo se do roku 1933. Teprve 14. ledna byl mráz -12°C , chytila řeka, 18. ledna se již pod vodárnou chodilo přes led. 25. ledna po mínus 15°C mrazu, drží pevný led po celé řece. Koncem ledna však mrazy polevíly, začátkem února nastala obleva a 6. února šly ledy plnou řekou. Počasí bylo jako na jaře. Ale ne na dlouho. 12. února uhodily znovu mrazy, 19. února -8°C a mrzlo do konce měsíce. Matějská pouť slavila se v závějích sněhu. Jaro bylo suché, přepřšky přišly až v červnu, červenec a následující měsíce byly vůbec bez deště. Úroda následkem toho byla slabá, řepy maloučko. Sklízela se 40-50 q korci. Cukrovary platí 1q – 115 Kč. Ceny obilí po žních klesly. 1q pšenice – 130 Kč, žito a ječmen 80 Kč. Ale žito a ječmen byly neprodejně a pšenice šla těžko na odbyt.

Na podzim vysazovala obec ovocné stromy na svých pozemcích. U „Kocandy“ na dílcích 50 třešní, ve višňovce u háje 30 třešní, na

„přední horka“ 15 a na ostrov 13 třešní. Podle školní zahrady vysázeno 5 švestek, na „Ladech“ u křížku 6 ořechů. Celkem 119 ovocných stromů.

V tomto roce parceluje Otařar Berka pozemek č.kat. 216/1. Koupil jej jeho tchán Jos. Veselý při provádění pozemkové reformy od velkostatku křižovnického jako dlouholetý nájemce. Nyní rozparcelované díly koupili : Ant. Smetana 204 sáhů za 5000 Kč, Marie Macalová 169 sáhů za 4400 Kč, Fr. Vendera 190 sáhů za 4700 Kč, Jos. Hrdlička 197 sáhů za 4800 Kč, Oldřich Matcha 207 sáhů za 5200 Kč, Jos. Ibl 204 sáhů za 5000 Kč a Ot. Šarboch .

V obci byly během roku konány peněžní sbírky k dobroč. účelům. Vybráno na nezaměstnané 740,-Kč, které před vánoci rozděleny po 9,-Kč na člena rodiny, letecká sbírka vynesla 338,-Kč, pro povodní postižené obyvatelstvo na Podkarp. Rusi 127,-Kč.

Nová úprava
honebního
obvodu

Dne 5. ledna 1933 zažádalo u okresního úřadu v Kralupech n. V. honební společenstvo ve Zlončicích, zastoupené Oldř. Pejškem, o příkázání honebního obvodu obce Dolánek. Při komisi konané na obecním úřadě v Dolanech dne 6. května 1933 rozdělil okresní úřad pozemky gruntovníků v Dolánkách na 5 enkláv. Přihlížeje pak k výsledku provedeného šetření příkázal okresní úřad na základě §5 a 17 honebního zákona na dobu 6 roků počínaje 1. února 1933 pozemky I.-V. enklávy pro výkon myslivosti honebnímu společenstvu v Dolanech. Vzhledem k tomu, že gruntovníci v Dolánkách jako enklavisté pozbývají nárok na společenstevní honitbu, byli tito vyloučeni z honebního výboru v Dolanech, o čemž byli písemně vyrozuměni. K stížnosti jich zastoupené advokáty JUDr. Karlem a Zden. Novákem bylo dne 21. srpna 1933 konáno na obec. úř. v Dolanech nové šetření, při němž bylo mezi honebním výborem v Dolanech a stranou v Dolánkách, zastoupenou Jos. Houdkem,

docíleno dohody. Okres. Úřad pak přikázal I. II. III. Enklávu honebnímu společenstvu v Dolanech, IV. V. enklávu (asi 17 ha) honebnímu společenstvu v Máslovicích – Když se dva hádají, třetí získá.

Nové domky

V posledních dvou letech přibýlo opět několik nových domků. V r.1932 postavil V. Šarboch č.139, Ad. Mareš ml. č.144, Čáp č.145, Václ. Laně č.147, J. Vlasák č.146, v roce 1933 Václav Měkota č.150, Ant. Kaňka č.148, Jaroslav Maleček č.149, V. Pátek č. 151, Josef Malý č.152.

Úmrtí obec. strážníka

V únoru r.1933 zemřel obecní strážník Ant. Stoklasa, který byl v obci strážníkem od roku 1915. 15. dubna 1933 byl přijat za provisorního obec. pol. strážníka Jos. Šturm z Velvar.

Za jezem pod skálou na dolanské straně je postavena dřevěná chata „trampská“. Druhá je v háječku nad Dolánky. Každou sobotu přijíždějí sem a v těchto chatách se ubytují mladí lidé z Prahy. Chtějí užítí volné chvíle na vzduchu, vodě a slunci. Při takovém zájezdu jeden z hochů dolení chaty při neopatrné projížďce lodičkou se v řece utopil. Jmenoval se Ferd. Botelka. Byl typografem, rodem se Skutče.

Rok 1934

Zima r.1934 byla mírná, suchá, bez sněhu. Již podzimek roku minulého byl tak suchý, že obilí ani vyjítí na polích nemohlo. V dubnu dosáhlo teplo až 27°C. Nepršelo. Teprve 2. května trochu sprchlo (7mm), ale jinak bylo všeobecné sucho. Stav osení ubohoučký, v obilí plno plevele. Senoseč slabá, obilí suchem místy ani nevymetá. Mnoho se krmí na zeleno, neboť píče není. Louky ani po druhé nevyrazilily.

Na jaře starosta obce Jan Kahabka s Jos. Křtěnem roubovali třešně na „ostrově“. Je tam dle sdělení starostova 373 stromů. Na pláňky dáno 1865 párů roubů. Od roubování zaplaceno 800,-Kč. Jsou tam odrůdy (počínaje od Dolánek dolů) Německá rychlice (19

stromů), Vítovka molitorovská (15 st.), Kaštanka (56st.), Oliva (115st.), Kindlovka (40st.), Koburka (30st.), Richmunka (20st.), Troprichtrovka (13st.), Lauermanova chrupka (16st.), Znojemka (16), Bílá chrupka (6st.), Vlaška (3), Ranná velká černá (24st.). Ve „višňovce“ vysázela obec 311 kusů třešni pláňat. 1 stromek byl za 3.50 Kč od zahradníka K. Tlustého z Libčic. Dále vysazeno 284 třešni roubovaných (á 6,-Kč) od Hosp. druž. v Praze (Pchery u Dobrovic), 45 hrušní podél silnice (á 8,-Kč) od Šolce z Velvar.

Na pozemku čís. Kat. 216/1 postavil si Ant. Berka nový domek o třech místnostech. Stavba jej stála 42000,- Kč. Má čís. 153. Svůj domek č.64 v němž dosud bydlel prodal Faifrovi za 19500,-Kč.

Vražda v obci

Dne 23. dubna ztratila se 4 letá Slávka Šmucrová, malá dcerka nezaměstnaného dělníka Fr. Šmucra z čísla 51. Rodiče ji hledali na všech stranách i v řece, ale marně. Teprve za 14 dní viděl přívozník Osvald Vondra časně ráno plavati po řece předmět podivného tvaru, a když jej přitáhl ke břehu shledal, že vylovil mrtvolku nešťastného dítěte. Přivolaná komise zjistila, že bylo děvčátko hrozným způsobem zprovozeno ze světa. Bylo zneužito, uškrceno a pak vhozeno do řeky. Zahájeno ihned horlivé pátrání po zlosynu a s výsledkem. Jako podezřelý byl zatčen Rudolf Heran, vnuk Marie Kulkové, ženy bývalého přívozníka. Přistěhoval se po smrti přívozníka Jos. Kulky s rodiči (otec jeho – Heran je syn uvedené M. Kulkové) z Libčic do čísla 50. Je vyučený zedník, ale nepracoval a přespával, i ve dne se zdržoval, ve zděné boudě u starého přívozu. Zapíral a teprve, když byl usvědčen, se přiznal k zločinu. Čilé děvčátko přiběhlo ke prahu jeho boudy, vtáhl je dovnitř, zavřel a pak se odehrála tragédie ubohého roběte. V noci pak vynesl mrtvé ubožátko, zatížil kamenem, vyvezl na loďce výše od místa činu a vhodil do řeky. Hruza zločinu pobouřila celou obec. Byl odsouzen k doživotnímu žaláři.

Nakažlivá
nemoc

V červnu 1934 rozstonal se tyfem zdejší občan Ot. Suk. Nemoc patrně získal. Byl převezen do nemocnice v Kladně, kde 28. června zemřel. Zůstalo jen při tom případě.

Poměry
hospodářské

Sucho a červnová vedra uspíšila žně. Obilí vlastně nedozrálo, ale uschlo. Jsou žně ubohoučké. Žita se namlátilo 1q po křoci, pšenice 2q. Ječmen je postižen nejvíce, pro sucho ani nevymetl. Komisionelním šetřením bylo uznáno poškození úrody na 90%, okresním úřadem uznán průměr jen 70%. Obilí před žněmi zdražilo. Oves, který byl po žních za 60,-Kč, během června stoupl na 180,-Kč. Slámu krmnou obchodníci prodávali za 55,-Kč, seno za 84,-Kč jeden q. Vláda zavedla obilní monopol, stanovila cenu obilí a krmiv zemědělských. Za pšenici se platí 167,-Kč, ječmen 124,-Kč, žito 126,-Kč, oves 115,-Kč za jeden q (parita Praha) s postupnými přídávky (á1,-Kč) během roku. Cena otrub stanovena 98,-Kč, pšeničných 88,-Kč. I tyto ceny prodejné se během roku zvyšují (celkem o 3,-Kč).

Nezaměstnanost neklesla, v obci je 27 osob bez práce. Z nich pobírá podporu 17 osob, ostatní byli podporováni akcí stravovací.

Vysazování
stromů

Dodatečně oznámil starosta obce k záznamu, že v pískovně dala obec vysadit 52 ořechů, které byly ve Velvarech zakoupeny po 8,-Kč. Na zadních „horkách“ oroubováno 52 pláňat višňových, vesměs kyselé, ve „višňovce“ 63 pláňat, celkem 2500 párů roubů.

Na svém pozemku nad pískovnou vysázel rolník Jarosl. Homolka 60 třešní, Vlad. Urbánek 70 třešní. Okresní správa dala na jaře usekatí podél silnice od Nehošť do Dolan vysázené akáty, poněvadž byly semeníštěm puklice švestkové a místo nich dává sázeti jasany. Ale suchem jich mnoho zašlo. Na zadní panské louce dala správa velkostatku porazit staré topoly.

Odvodů

K odvodu se dostavilo z obce 7 hochů, z nich byli 2 odvedeni. Tentokrát nejmladší ročník (1914) k vojenské přehlídce nebyl

předvolán.

Učitelé Oba zdejší učitelé měli zdravotní dovolenou. Učitel Jos. Štěpán od 1. ledna 1934, říd.uč. od 1. května 1934. Zastupovaly je výpomocné učitelky M. Neumannová, M. Brožková, obě z Kralup.

1. května dostal definitivu obecní strážník J. Šturm.

Změna držebnosti K. Pražák, rolník, prodal pole za dráhou u „Kocandy“ parc. č. 107/1 Jos. Vágnerovi, želez. zřízení, za 12000,-Kč.

Podzim 4. srpna konečně začal toužebně očekávaný déšť. Do rána napršelo 42mm vody. V nejvyšší čas. Již usychala řepa i brambory. Brambory se zmladily, ale řepa přec trochu narostla. Vlivem sucha rozmohly se mšice na stromech, pícninách i řepě. Příroda si však sama pomáhá. Jako přes zimu rázem vymizely myši, spousta larev sluníčka řádí mezi mšicemi.

Požár 8. září vyhořela stodola ve statku č.16, příčina ohně nebyla zjištěna.

*Doplnovací volba
honebního výboru* Honební výbor zvolil místo rolníků z Doláněk – Jos. Houdka a L. Fialy, kteří ztratili právo býti členy honebního výboru, Jiř. Knora a Fr. Urbánka. Volbě byli přítomni majitelé pozemků : Vl. Urbánek, Fr. Urbánek, Jar. Homolka, Jan Nepomucký, Frant. Nepomucký, Ot. Berka, s plnou mocí Boh. Urbánek, Vlad. Knor a starosta Jan Kahabka. Také Vl. Urbánek a Jar. Homolka měli plné moci. 4. září pak honební výbor pronajal honitbu opět Vl. Urbánkovi, za 800,-Kč, tedy o 200,-Kč méně než v období minulém.

Obec postoupila na podkladě vydržení vlastnictví rolníků Fr. Nepomuckému parc.č. 204/1. Je to vysoká mez u jeho pole u „zabitého háje“.

Během roku narodilo se 19 dětí, zemřelo 15 osob. Přistěhovalo se 9 rodin, odstěhovalo 7 rodin.

Rok 1935

Zima – jaro

Zima t.r. byla velmi mírná. Jaro přišlo brzy a hodně přišlo. Svátky velikonoční byly 21. dubna. Na Velký pátek, Bílou sobotu a Boží hod bylo velmi teplo. V úterý po svátcích se ochladilo, 1. května uhodil 4° mráz, do rána napadl slabý poprašek sněhu a v poledne byla notná chumelenice. Sníh ležeti nezůstal, ale ovoce pomrzlo.

Volby

19.května, byly volby do národního shromáždění (14 kandidátů),m do senátu (12 kandidátek). České strany měly pořadí :č.1 republ. strana zeměd. a malor. lidu, č.2 čsl.soc.dem. strana děl., 3 čsl. strana nár.soc., č.4 komun. Strana čsl., č.5 čsl. strana lidová, č.10 čsl. živnost.obch. strana středostav., č.13 národ.obec. fašistická, č.16 národní sjednocení. Při volbách odevzdáno 479 hlasů do národ. Shromáždění, 411 hlasů do senátu. Kandid. č.1 získala 67 hlasů, č.2 162 hl., č.3-52 hlas., č.4 – 145 hl., č.5 – 11 hlasů, č.10 – 26 hlasů, č.16 – 16 hlasů.

26. května konaly se volby do zemského okresního zastupitelstva. Ze zdejších občanů byl zvolen za člena okresního zastupitelstva Jos. Klouček, zedník, za stranu komunistickou.

Počasí

Jaro bylo příznivé. Bylo dost vláhy a stav obilí sliboval dobrou žeň. Ale v červnu a v červenci uhodila velká vedra bez deště, proto obilí rychle zrálo, zrno nenalilo a uschlo. V polovině srpna bylo sklizeno a výmlatky ukázaly, jak naděje v dobrou sklizeň byly klamné.Slámy bylo dosti, ale zrna málo. Otavy nebyly vůbec.

Sady

Vysázená višňovka rolníka Jar. Homolky nad písčovnou uschla, musel ji zrušit. I v jiných nově vysázených sadech proschly sazenice. V obecní višňovce u háje uschlo asi 500 třešniček, u silnice 20 hrušní. Také v háji pomrzlo a uschlo mnoho stromů, hlavně akátů.

Oslava

V srpnu zdejší „Sbor dobrovolných hasičů“ slavil 30leté trvání

spolku okrskovým cvičením.

- Neštěstí* Železnice si letos vyžádala 2 oběti z řady zdejších občanů. J. Vágner, pochůzkář na trati, byl dne 17. července přejet vlakem při konání služby. Utahoval šrouby na koleji a přeslechl vlak příjíždějící od Kralup. M. Vlasáková, žena topiče, byla přejeta ve stanici při přecházení přes koleje. Zůstala po ní 14letá dcerka. A. Viktorin, majitel statku č.16, prodal parc.č. kat.68, ve výměře 15'05 a Janu Vlasákovi za 19000,-Kč.
- Prodej pole* Na parcele č.107/1 postavil Ant. Vágner syn zajetého Jar. Vágnera dům čp.154 v ceně 60000,-Kč.
- Novostavba* Na podzim vysázela obec za řekou „Na ostrově“ 9 třešní a nad školou 7 šlechtěných hrušní.
- Vysazování stromů* 1.lednem t.r. byl penzionován zdejší učitel J. Štěpán, od 1. září říd. učitelem M. Sokolovský. J.Štěpána zastupovala ve šk.r. 1934/1935 výp. uč. M. Kulovaná, řídicího učitele od 1. května téhož šk. roku učitelka M. Sutnerová.
- Změna ve sboru učitel.* 1. září nastoupil místo říd. učitele Lad. Kuntoš z Kralup a místo učitelské Gab. Marešová z Nelahozevsí.
- Počasi* Letos se zima zdržela. O Martině chodila husa po blátě. Do 15. prosince mohlo se ještě orati, pak krátce uhodily mrazy, ale o vánocích mráz povolil a země rozmrzla.
- Motorová stříkačka* Hasičský sbor koupil v soudní dražbě z majetku V. Ulricha v Kralupech motorovou stříkačku bez pumpy za 8100,-Kč.
- Nezaměst.* Nezaměstnaných bylo v obci přihlášeno 11, na podílení stravovací akce 7.
- Stravovací akce* Ve škole byla zavedena stravovací akce školních dětí. Byla jim podávána přesnídávka.
- Obec. dávka* V obci zavedena dávka z nájemného. Platí se 20,-Kč z každé obyvací místnosti.

Stravovací akce trvala od 17. pros. 1934 do 3. dubna 1935. Akce prováděna za přispění „Venkov dětem“ a ze sbírky po obci. Občané darovali naturálie nebo peníze. Na penězích přijato 1455,50Kč.

26 dětí dostávalo přesnídávku zdarma, celkem 2099 porcí, majetnější platili (1771 porcí). K přesnídávce podáváno mléko, kakao, chléb s máslem, sádlem, medem nebo paštikou.

Od 1. ledna 1935 hospodaři ve statku č.16 nový nájemce, totiž Jos. Razák.

Pohyb obyv.

Během roku zemřelo 9 osob, narodilo se 6 dětí. Přestěhovaly se do obce 4 rodiny, odstěhovalo 5 rodin.

Rok 1936

Od 14. ledna oživena opět stravovací akce ve škole. Vařilo se do 4. dubna ve dnech vyučovacích, celkem 68krát. Za tu dobu bylo vydáno 3286 porcí v téže formě jako v roce minulém. Přesnídávku dostávalo zdarma 31 dětí (34%), za peníze průměrně 48 porcí. I letos přispěla vydatně podporou akce „Venkov dětem“ a občané jednak penězi (1355,20 Kč), jednak naturáliemi. Vaření vedla choť ř. učitele za spolupráce dvou maminek – kuchařek.

Počasí

Zima byla velmi mírná. Stěží naložili hostinští led, sbírali jej z malých rybníčků za hrází. Jaro pohodlné, ale trochu málo vláhhy. V týdnu před velikonoce (od 5. dubna) se ochladilo, byl mráz a meruňky zmrzly. Za to léto si vynahrádilo léta minulá. V době žní přšelo téměř denně, že jen velmi časně sklizené obilí bylo možno svěsti do stodol. Obilí rostlo i na stojatě a pokosení tím spíše. Výmlat byl slabý, ceny obilí nižší než roku minulého, monopol trvá.

Úroda

Ale pšenice vzhledem k poměrům počasí v době zrání, byly tak kvalitní a byly většinou uznávány jako moučné-měkké a polotvrdé. Cena řepy byla 12,25 Kč a její výsev dosud omezen. Sklizeň této plodiny byla slušná. Ježto v posledních letech byla menší úroda cukrovky, nasílí rolníci řepy více, aby mohli odevzdati kontrahovaný

kontingent. Ale přepočítali se ! Vzhledem k větší úrodě jim cukrovka zbyla. Bramborů měl někdo dosti, jiný málo. Byly po 25,-Kč.

C.P.O. Od ukončení války uplynulo 18 let. Té doby využily poražené evropské státy k svému zrestaurování a na obzoru počíná se rýsovat nebezpečné ohrožení míru. To v posledních letech způsobilo naší zemi – této výspě proti velmi silnému sousedu – zesílení příprav proti možnému útoku, v život vchází branná výchova a to nejen u mládeže, ale i u dospělého obyvatelstva. V obcích tvoří se civilní obrana protiletcká – CPO. Okresní úřad v Kralupech n. Vlt. nařídil ustavení organizace CPO i obci zdejší výnosem ze dne 27.X. 1936 Předsedou je starosta obce J. Kahabka, velitelem V. Urbánek. Počet členů je 142. Složky veřejné služby : 1. služba poplachová, 2. bezpeč. a zastírací, 3. požární, 4. samaritánská a 5. asanační, 6. spojovací. Zakoupeno 5 plynových masek za 950,-Kč, samaritánská četa řádně vypravena obvazy a léky. Obyvatelstvo se cvičí, jak se nutno chrániti proti nepřátelským útokům válečným. Kéž zůstane jen při těchto přípravách.

Zaměstnanost Následkem nejisté situace je vzhledem k vojenským potřebám větší příležitost k práci. V železárně libčické přibrali větší počet dělníků, ubylo nezaměstnaných, takže koncem roku nebylo v obci nezaměstnaných.

Novostavby V tomto roce postaveny dva domy a to čís.155 na čís.kat. 268 Ot. Šarbochem a na pozemku č.kat. 129 domek č.156 Ant. Hrbkem.

Změna držebn. Rolník Jar. Homolka prodal od svého pozemku „pod hájem“ č.kat. 215/2 dva korce Kar. Süßmilchovi.

Během roku zemřelo v obci 15 lidí a narodilo se 14 dětí. Přistěhovalo se 13 rodin, odstěhovalo 11 rodin.

Rok 1937 Okresním úřadem v Kralupech n.Vlt. čís. 40712 ai 1936 ze dne 20. ledna 1937 zrušen byl výměr okres. úřadu v Kralupech ze dne

16.z. 1933čís. 26282 týkající se společenstevní honitby v Dolanech a to úpravy rozsahu honbiště, ježto Dolánky nejsou osadou ve smyslu §107 ob. zřiz. nemohou, i kdyby pozemky jejich gruntovníků měly souvislou rozlohu 115 ha, míti samostatnou honitbu. Zůstala tedy výměra poslední.

Vyloženo k veřej. Nahlédnutí

razítka

od 17. září do 25. října 1937

Jan Kahabka, starosta

Počasí

Zima na počátku roku byla velmi mírná, sněhu málo, mrazy 2 – 10 stupňů. Mrzlo nepřetržitě od 19. ledna do 2. února. Jaro přišlo deštivé, teprve v červnu deště polevily, srážek bylo ten měsíc pouze 36 mm, počátkem června bylo velmi teplo, 7. června dosáhla teplota 32°C ve stínu. Žně toho roku byly trochu deštivé, v červenci bylo 15 deštivých dnů a napršelo 113mm. Ve žních se dobře sklízelo, ale výnos zrna byl menší. Nejvyšší cena pšenice byla 168,-Kč se srážkou 4,-Kč, žita 135,-Kč, ječmene 145,-Kč, ovesa 119,-Kč.

Úmrtí

4. ledna zastřelil se v Dolánkách Ladislav Fiala na své usedlosti č. 37. Příčina sebevraždy se nezjistila. Zanechal vdovu a dva nedospělé hochy. Jeho mamince Barb. Fialové je hodně přes 80 let a je dosud čilá.

Na podzim zemřel v kladenské nemocnici Jos. Houdek, rolník v Dolánkách po nemoci (sněť) přes rok trvající. Bylo mu teprve přes 40 roků a byl čilým veřejným pracovníkem.

Tak na všech třech usedlostech v Dolánkách hospodaří ženy. Paní M. Hladíková v č.35 - (rozvedené manželství. Muž její Jos. Hladík dal si vyplatiti podíl z rodného statku a odešel s jinou ženou, rovněž rozvedenou, někam k Jičínu) - má dceru a hospodaří se svou sestrou. A hospodaří dobře. Část polí od statku pronajala a splácí dluh, který vyplacením podílu bývalému hospodáři na statek uvalila. V čísle 37

hospodaří se dvěma syny pí. R. Fialová a v čísle 38 pí. Z.d. Houdková, má syna a dceru a hospodaří se starým svým otcem Jos. Tichým.

Změna

držebnosti

K. Pražák prodal pole „na širokém“ ve výměře 101/2 hor. Frant. Křindlovi, rolníku v Debrně, za 6200,-Kč 1 korec. Ot. Berka prodal pole ve výměře 1'82 ha za 12000,-Kč rolníku J. Nepomuckému.

Novostavby

V letošním roce vystavěli nové domky zdejší občané : J. Tekal č.161 na pozemku parc.č. 89/1F, Frant. Burda z Chvavěrub č.158 na parc. č.89/6, J. Ibl z Kralup č.159 na parc.č. 216/1F, Jarosl. Král č.160 na parc. č.129/5B, Oldř. Matcha, závozník, stavěl nouzový domek č.137/1 na parc. č.216/1.

Rok 1938

Jaro přišlo teplé, 20. března bylo na slunci 35°C. Zato duben ukázal pravdivost přísloví o své proměnlivosti. Byl studený a v druhé polovině dubna byly noční mrazy 2-4°. Ty ovšem měly nepříznivý vliv na osev cukrovky. Zaseté a vzešlé řepy byly nočními mrazy a studenými větry zničeny. Také ptactvo jimi velmi trpělo, i stromoví bylo citelně poškozeno zimou. Počátkem května uhodily 2° mrazy, pomrzly květy a tak poškozeny nejen merunky, slívy a višně, ale i ranné štěpy a švestky. Také ořechy vzaly za své.

Stromy nemohou býti dostatečně zbaveny škodlivého hmyzu, hlavně mšice a pučlice švestkové. Stromy se postříkují různými prostředky, hlavně ivernolem, ale těžko bojovat proti přírodě. Škodlivý hmyz se trochu omezí, ale úplně se nevyhubí.

Žně

V červenci obilí rychle dozrávalo, takže rychlé tempo žatvy nebylo možno dodržet a pak přišly deště. Běda tomu, kdo nestačil svézti obilí do stodol. Co jeden den uschlo, to druhý den liják po kolik dní trvající učinil nezpůsobilé ku svázení. Vždyť v druhé polovici srpna bylo 13dnů deštivých a napršelo přes 112 mm vody. Při tomto neobvykle dlouhém deštivém počasí obilí moklo a porostlo k veliké

škodě hospodářů. Ceny obilí se zhruba pohybovaly na loňské výši, jen cena ječmene byla o 20,-Kč nižší. Výnosy byly celkem uspokojivé, ale sklizeň řepy a bramborů zklamala, byla asi o 30% nižší. K nižšímu výnosu cukrovky poškození pěstitelé i cenově. Cukrovka byla prodána na jaře za 12,40Kč, ale během kampaně došlo k revizi této ceny vzhledem ke změnám, které nastaly ve spotřebě cukru v novém státě. Po odvezení dostal pěstitel zálohu 10,-Kč a další dojednání ceny má býti v březnu 1939. Ke škodám sklizňovým stihla obec, jako téměř celou zemi, choroba dobytka, totiž slintavka a kulhavka. Dlouho zdáli hrozila, mnoho se mluvilo a psalo o ochraně před ní, ale najednou tu byla. V květnu propukla slintavka ve státním dvoře a pak přešla do obce. Trvala 4 měsíce a během té doby uhynuly 2 krávy, 4 telata a 2 vepři.

Mezi dětmi řádil záškrt a spála. Nemoc přešla, bohudíků, bez obětí.

V tomto roce obec vysázela nově 504 ovocné stromy a to 150 sliv a 187 švestek na ostrově u Dolánek, 167 třešní nad plavidlem. Ve višňovce oroubováno 41 velkých třešní.

Odprodej
pozemků

Jar. Homolka odprodal z pole „pod hájem“ č.k.215 stavební místa Ant. Vágnerovi a Ant. Fofonkovi ve výměře 250 sáhů a Jos. Čápovi. K. Pražák prodal části pozemků č.k. 182/2 a 183 ve výměře 6 korců 729 sáhů Ant. Viktorinovi.

Novostavby

Na „ostrově“ u jezu postavili vilku č. 157 Lad. Sirový a A. Vořaunová v zahradě, kterou koupili od Ot. Křtěna. Dále postavil J. Mareš č.163, Fr. Macal č.162 a M. Prausová jednopatrový dům na parc. č.89 a v domě zřídila si obchod se smíšeným zbožím. Ten měla dříve v domě A. Vlasáka č.105.

Motorová
stříkačka

Sbor dobr. Hasičů v Dolanech zakoupil motorový vůz se stříkačkou v ceně 28000,-Kč. Byla koupena z konkurzního záboru majitele V. Ulricha v Kralupech za přispění dobrovolných zápujček.

občanů a subvence zem. výboru ve výši 6000,-K (dokončena a doplněna koupě z r.1935).

Pohyb obyvatel

Během roku přistěhovalo se do obce 20 rodin a odstěhovalo 6 rodin. Narodilo se 6 dětí, zemřelo 7 osob. Nejstarší byl 91 roků (Fr. Urbánek, výměnkář), nejmladší 1^{1/2} roků. Tak koncem roku bydlí v obci 912 lidí.

Podzim

Podzim byl dlouhý a krásný. Teprve asi týden před vánoci zamrzlo a do tuha, takže v několika dnech se chodilo přes řeku po ledě na druhou stranu. Ale právě tak přišla před Silvestrem obleva a ve dvou dnech byla řeka čistá bez ledu.

Rok 1939

Leden byl teplý, v únoru mrzlo, v březnu napadl sníh. 15. března byla velká vánice se závějemi. Duben a květen byl chladný a deštivý, že i květy stromů byly poškozeny. V teplém červnu namoklo 164 mm, i v červenci vydatně pršelo. 16. července přihnala se vichřice, průtrž mračen a velké krupobití. Bylo to hrozné. Obilí potlučené, přihnané k zemi muselo se většinou kosit ručně. A při tom tak často pršelo, že žně nebylo možno skončit.

Během deštivého léta řádil mezi dětmi záškrt tou měrou, že vyučování ve škole bylo přerušeno a jedno děvčátko v nemocnici zemřelo.

Učitelství

V veprového dobytka propukla obrna vepřů se všemi následky. Ve sboru učitelském školy zdejší nastala změna. Koncem školního roku byl dán do výslužby říd. učitel Lad. Kuntoš a na jeho místo byl ustanoven J. Javůrek, který 1. září nastoupil.

K. Pražák prodal M. Kapounové z Beřkovic pole „pod zadními horkami“ a J. Červenkově z Debrna pole „u váhy“. Alb. Žitný koupil od M. Malé stavební parc.č.297. Otač. Berka prodal domek se zahradou č.153 Jar. Klesnerovi z Citova. Od J. Homolky koupili stavební místa „na horkách“ Fr. Kriml, J. Kaluš, M. Palkošková, Jar.

Karas, J. Kocourek, a Fr. Grauman.

Nové domky postavili : Fr. Vendera č.169, K. Süsmilch č.167, J. Čáp č.164, Alb. Žitný č.168, Ot. Berka č.166, J. Mareš č.163 a Fr. Macal č.162.

V říjnu téměř celý měsíc pršelo a bylo chladno, takže se za dešťů brambory a řepa těžko dobývaly. V deštivém listopadu od 22-25 přišly první mrazíky 3°, sníh a opět deště. Nebylo možno řádně provést podzimní orbu, hlavně pšenice zůstaly na jaro. Trvalé mrazy začaly 9. prosince a mrzlo nepřetržitě do konce roku. Mrazy dosáhly až -19°C. Celkové srážky v tomto roce – 881 mm.

Pšenice byla za 165–175,- K, žito 140-150,-K, ječmen 144-150,-K, oves 120-123,-K, řepa 14,25K, brambory za 70-75,-K.

V tomto roce zemřelo 7 osob a narozeny 4 děti.

Božena Šíchová

Nový kronikář

Poněvadž dosavadní kronikář obce, pí. Božena Šíchová, bývalá ředitelka měšťanské školy dívčí v Kralupech nad Vlt., nyní na odpočinku, se vzdala činnosti vést dále kroniku obce, byl jsem MNV (místním národním výborem) v Dolanech jmenován podle zákona čís. 80 ze dne 30. ledna 1920 a provád. nařízení ze dne 17./11. 1932 obecním kronikářem v pořadí druhý. Současně byli určeni členové letopisecké komise a to : Josef Vlasák, předseda MNV, J. Kahabka, Jaroslav Hamouz a Frant. Lidl. Ujímám se tedy svého úkolu jako kronikář obce a pro informaci uvádím především :

V době okupace, v roce 1940 podle výnosu Ministerstva školství a osvěty čj.129247/40-IV/4 z 21./10. 1940 musely býti pamětní knihy s ohledem na okolnost, že určité zápisy neodpovídaly změněným státoprávním poměrům, odevzdány okresním úřadům, jež je pak

zaslaly do úschovy archívu země České v Praze, odkud byly vráceny obcím teprve po skončení války. Pamětní kniha zdejší obce byla vrácena až v srpnu 1946 a od té doby byla a je stále uložena v úřadovně MNV v Dolanech. Poněvadž první kronikář zapsal normální běžné události do roku 1939 a nechtěje pravděpodobně psáti pod vlivem tehdejších státně politických poměrů a hlavně né v duchu okupantském, nejsou v kronice zapsány události před a po Mnichovu z roku 1938, ani počátek okupace v roce 1939. S ohledem na historický význam těchto událostí, považuji za svou povinnost pokusiti se alespoň povšechně (nemaje potřebných běžných záznamů) dodatečně je zaznamenati. Rovněž další události – doba okupace 1939-1945, povstání čsl. lidu dne 5./5. 1945 a první roku v budování 1946 a 1947 – nutno teprve zjišťovati, ježto ani nebyly příslušné záznamy prvním kronikářem ani v poznámkách předány. Potřebná data, bohužel ne vždy všechna, čerpal jsem v obecním archívu, u funkcionářů spolků a politických stran, kulturních pracovníků, správy školy, úředních činitelů jakož i výslechem neb písemným sdělením přímých účastníků odboje, povstání, vězňů, osob přidělených na práci do Říše atd. a nebo sdělením těch osob, které byly v určitém poměru s těmito osobami a mohly tak podati patřičné informace. Všem těmto osobám, které se těchto prací zúčastnily, resp. mi pomáhaly, patří nejen můj, ale jistě i všech čtenářů kroniky, srdečný dík, neboť jedině tak se dostane příštím generacím alespoň přibližného přehledu o těchto tak důležitých událostech.

Zde nutno zvláště zhodnotiti spolupráci Vladimíra Křtěna, který mi byl velmi účinně nápomocen, nejen při opatrování potřebných informací, ale i při konečném zpracování a úpravě kroniky i jejích příloh. Rovněž srdečný dík patří, Josefu Kučerovi, místnímu fotografovi, který velmi ochotně a bezplatně zfotografoval příslušné

fotografie. Nebudou-li snad některé události vylíčeny podrobně a přesně, prosím, aby jako omluva byla vzata v úvahu ta okolnost, že začínám vše zjišťovati sice ihned po svém jmenování – obecním kronikářem – tj. v květnu 1948 – ale od nejstarších událostí t.j. od Mnichova v roce 1938 uplynulo již téměř 10 let.

Abych vyhověl rovněž pokynům kronikářů – odborníků, jež doporučují, aby kronikář napsal též o svoji osobě, uvádím níže :

Narodil jsem se ve zdejší obci v čp.10. Otec provozoval truhlářskou činnost v malém rozsahu, takže jsme žili skromně. Do obecné školy jsem chodil v místě. V Kralupech jsem navštěvoval 3 roč. měšťanské školy a v roce 1926 jsem absolvoval „Dvouroční veřej. Obchodní školu gremia pražského obchodnictva“ v Praze XI.

Potom jsem pracoval jako administrativní úředník u několika firem a od 1./1. 1947 jsem zaměstnán jako účetní u firmy „OBUS“ – národní podnik, koželuzna Zlonice, kam dojíždím. Nemám pevné zdraví, v roce 1939-1941 jsem se léčil na tuberkulosu plic, jsem svobodný a bez vyznání. Bydlím stále ve zdejší obci v čp.10, kde mají rodiče výměnek u své dcery Růženy, provdané za Františka Vykučku.

Nebyl jsem politicky organisován, až od května 1945 jsem členem komunistické strany čsl. v jejímž důsledném plnění programu nalézám nejen důvěru v uskutečnění socialismu, ale i úsilí dojíti k opravdovému sbratření lidstva. Zajímám se o fyziku a astronomii jako vědy, jež nejlépe dokazují věčnou přeměnu a pohyb hmoty a věřím, že nový socialistický řád nejen postupně přetvoří myšlení člověka od sobeckosti k vyššímu stupni vývoje tj. ke společenství, ale stane se i vzpruhou lidstva na cestě pokroku a máje nejvíce možností a prostředků pro rozvoj věd, může velmi přispěti k dosažení nejvyšších met lidského snažení tj. porozuměti dokonalé harmonii vesmíru.

Přál bych si, aby naše obec se dočkala co největšího rozkvětu jak po stránce výstavby, tak i po stránce kulturní a sociální a věřím, že společným úsilím občanů, stane se šťastným domovem všech.

V Dolanech dne 15. května 1948

Jaroslav Filip

*Doba
předmnichovská a
Mnichov*

Od obecních voleb dne 21. května 1938, jež měly býti příležitostí Hitlera k otevřenému náporu proti Československu a částečné mobilisace vojska, kterou bylo celému světu a zvláště Německu dokázáno bojové odhodlání čsl. lidu, počaly mravní i hmotné přípravy k obraně republiky, stále více a více ohrožované útočnou politikou Německa a zrádcovským jednáním Henleina a sudetských Němců. Jestliže mohutná účast a oslavy na X. všesokolském sletu nejlépe dokumentovaly světu mírumilovnost čsl. lidu a snahu vlády zachovati mír, úspěch sbírky na obranu státu a stavba pohraničních opevnění naopak dokazovaly rozhodnost neustupovati násilí a bezpráví.

Všechny význačné události jako :

Význačné události

9. června 1938 předložila Henleinova strana memorandum s 8 karlovarskými požadavky o autonomii německé menšiny.

Koncem června jednání s anglickou vládou o jejím návrhu na vyslání zvláštní mise, kterou vedl později smutně proslulý lord Runciman.

1. září Henlein povolán k Hitlerovi, který mu oznámil, že sám povede další jednání.

12. září Hitlerova řeč v Norimberku, která vzbudila v pohraničí ohlas a demonstrace. K udržení pořádku bylo v 8 okresech vyhlášeno stanné právo.

15. září dává Henlein rozkaz straně, aby kladly odpor čsl. orgánům a

aby zbraně schopné mužstvo odešlo do Německa a nenastupovalo podle svolávacích lístků vojenskou službu.

15.září Chamberlain k Hitlerovi do Obersalzburku

22.září Chamberlain k Hitlerovi do Godesbergu

23.září mobilisace v ČSR

29.září – Mnichov – odtrženo od ČSR 28.300km² s 3 655 000 obyvateli.

1. – 10. října obsazování jednotlivých pásem pohraničního území Němci – projevovaly se v naší obci jako dny velkého vzrušení, naděje, zklamání, bolesti i vzdoru.

Mobilisace

Rozhořčení nad zrádným jednáním henleinovců, jakož i naopak ohromné nadšení brániti vlast, se projevilo nejlépe při povolání vojska do zbraně v době od 14. září a pak hlavně v mobilisaci dne 23. září 1938, kdy nastoupili všichni vojáci do 40 let, odhodláni obětovati vše pro záchranu republiky. Vědomí, že jsme v právu, posilovalo všechny k obraně a víra, že naši spojenci nás neopustí, dodávalo síly a odhodlání.

Dny Mnichova

Však dny Mnichova, ve kterých i staří bojovníci z řad legionářů slzeli bolestí a zklamáním nad nesprávným a krutým rozhodnutím a nikdy neomluvitelným chováním našich západních spojenců Francie a Anglie a kdy národ a hlavně prostý lid žádal vysvětlení, nemožna pochopiti tuto zradu, dokázaly, jak jsme se mylili. Naopak postoj SSSR, který přesně dodržel smlouvy k nimž se zavázal, byl hodnocen jako čin opravdového přátelství a účasti. Pochopitelně, že se toto jednání tehdejších vlád a Anglie a Francie silně odsuzovalo a naopak sympatie k SSSR hlavně u dělnické třídy vzrostly.

Abdikace
presidenta

Abdikace presidenta Dr. Ed. Beneše, který se rozloučil s národem rozhlasovým projevem dne 5. října 1938, ve kterém nabádal ku práci, svornosti a statečnosti, byla přijata velkou většinou národa s bolestí

a jen jako jiskra naděje hřálo v srdcích jeho prohlášení, že bude i nadále pro národ pracovat.

Demobilisace Demobilisace armády po postoupení pohraničního území a chaos ve správě státu a hospodářství, nedávaly mnoho naděje v existenci zbytku republiky, jako samostatného celku. Den 28. října 1938 byl proto dnem smutku. Ve školách se učilo a v závodech pracovalo jako ve všední dny.

Nové vlády Vláda generála Syrového a později i vláda Beranova, staly se příliš povolnými nástroji Hitlerovi vůle, než aby si mohly získati sympatie většiny národa.

Rovněž volba presidenta republiky, kterým byl zvolen dne 30. listopadu 1938 dosavadní president Nejvyššího správního soudu v Brně, Dr. Emil Hácha, byla přijata chladně a prostý lid, který jmenovaného neznal, neměl důvěru v jeho osobnost.

Stěhování obyvatel. Z pohraničního území, zabraného Německem, přicházelo hodně Čechů, kteří raději opustili dřívější domovy, než aby žili pod vlivem nacistů. Do naší obce mimo jiné přišli : Doležal Stanislav s manželkou Marií a 2 syny Stanislavem a Miroslavem, Lidl Stanislav s manželkou a 2 syny Fantiškem a Adolfem, Jan Čapek s manželkou a 3 syny, Javůrek s manželkou a synem – byl později jako řídící učitel, Alois Váňa, Ant. Novotný, Fr. Jirásek, Ant. Bartoš, Frant. Hubáč, Jan Sukovatý, Frant. Holek atd. celkem asi 70 osob.

Zastavení činnosti komunist. strany Vliv Německa v čistě vnitřních záležitostech státu byl stále patrnější. Projevil se již za vlády gen. Syrového zastavením činnosti komunistické strany k němuž došlo v říjnu 1938 a jejím úplným rozpuštěním vládou Beranovou dne 26. prosince 1938. Tisk komunist. strany byl zastaven, „komunisté“ odstraněni z obecních zastupitelstev a závodních výborů, jmění zabaveno. V naší obci byli

z obecního zastupitelstva odstranění tito zástupci komunist. strany : Jan Rohan, Adolf Mareš, Jan Strunecký, Antonín Abert, Václav Míka, Josef Hubený, Anna Žaloudková, Josef Klouček – pak zbaven funkce zvl. člen. okres. výboru v Kralupech n. Vlt. Ostatní politické strany nebyly rozpuštěny a uvažovalo se o vytvoření tzv. strany Národní jednoty, v jejímž programu se mluvílo o autoritativní demokracii. Později měla též vzniknout další strana „Národní strana práce“. Žádná z těchto stran však prakticky nebyla uvedena v životnost a teprve po obsazení zbytku republiky Německem po 15. březnu 1939, došlo pod vlivem tehdejších státně politických poměrů a z podnětu presidenta Dr. Em. Háchy k vytvoření tzv. „Národního souručenství“.

*Okupace –
rok 1939 – 1945*

Byly-li dny Mnichova těžkou zkouškou pro všechny věrné syny a dcery národa, stalo se odtržení Slovenska dne 14. a zřízení protektorátu dne 15. března 1939 národní tragedií. Každý, kdo měl opravdu zájem na osudu národa, viděl, jak falešné bylo ujišťování Hitlera, že nechce jediného Čecha ve své Říši a jak iluzorní se staly záruky účastníků Mnichova na existenci zbytku okleštěné republiky. Bylo jasné, že jedině naprostou jednotou celého národa, pevným a opravdovým odhodláním čeliti přicházejícímu nebezpečí, jež hrozilo se strany Němců, můžeme přečkatí nastávající období utrpení a temna.

*Odtržení
Slovenska
Protektorát*

Po odtržení Slovenska dne 14. března 1939, jež způsobilo velké vzrušení, bylo obyvatelstvo hned druhý den překvapeno rozhlasovým projevem o zřízení „protektorátu“ a obsazení republiky německým vojskem. Tento fakt byl přijímán s pocity velmi velmi bolestnými, ale naprostá chladnost našeho obyvatelstva a ignorování německého vojska v místech, kudy německé jednotky projížděly, svědčily o mravní převaze čsl. lidu, jenž vyjadřoval tak svůj odpor proti

bezpráví a násilí. Znesvěcení pražského hradu, sídla českých králů, přítomností Hitlera, vyvolalo jen větší vzdor v myslí a srdcích všech věrných Čechů.

Němci v obci

Také v Dolanech se objevili nevitáni hosté, poněvadž bylo třeba hlídat železniční trať Praha-Podmokly, která se pojednou stala důležitou dopravní tepnou mezi Prahou a Berlínem. Německé hlídky trati (většinou Sudetští Němci, byli ubytovány v hostincích u Urbánků a u Nových, kde byly narychlo zřízeny ubikace. Zdrželi se v Dolanech asi 2 měsíce.

A potom následovaly události v rychlém sledu a každý s obavami očekával, co opět nového a mnohdy osudného přinese zítřek.

Kurs marky

Ihned po příchodu Němců stala se u nás platidlem říšská marka (RM) a poměr směny byl 1 : 10 (za jednu marku 10,- korun). Tím bylo Němcům umožněno nakupovati lacino zboží, kterého bylo v Říši již dávno citelný nedostatek. Vojsko kupovalo hlavně uzeniny, pečivo, cukroví, látky, boty, atd. Hodně takto lacino nakupovaných věcí bylo jinak odesíláno rodinám vojáků do Německa.

Jízda vpravo

U nás dosud platná jízda vlevo byla ihned po příchodu Němců zrušena a zavedena jízda vpravo, což způsobilo dosti obtíží jak po stránce technické, tak i bezpečnostní.

Věznění

Zřízení protektorátu a příchod Němců znamenal také začátek politické a národní persekuce. Postiženy byly všechny složky našeho lidu a z nich zejména příslušníci komunistické strany, rozpuštěné již koncem minulého roku. Došlo k hromadnému zatýkání a pronásledování, jehož důsledky se projevíly i v naší obci. Jako první byli zatčeni bývalí členové strany a členové obecního zastupitelstva za komunistickou stranu a to : Josef Klouček, zedník, Ladislav Dohnal, truhlář, Václav Miša, dělník, Jan Rohan, dělník, v železárně, Antonín Abt, dělník, Adolf Mareš, dělník, v železárně,

Anna Žaloudková a Jan Strunecký, dělník v železárně.

Emilie Šíchová byla vězněna, ježto veřejně protestovala proti zatčení manžela své dcery Jana Rohana a ostatních. Jmenovaní byli nejprve vězněni v Kralupech a později v Praze na Pangráci - po dobu od 2 - 6 týdnů. Nejdéle byli vězněni Josef Klouček a Ladislav Dohnal. Zatčení bylo provedeno na příkaz Němců našimi policejními orgány bez udání důvodu a jmenovaní byli po několika výsleších a po podepsání prohlášení, že nebudou nikdy pracovat v komunistické straně a proti Říši, propuštěni. Persekuce tím ovšem neskončila, jak patrně z dalšího líčení života v okupaci.

Správa obce

Ve správě obce nenastala změna a dosavadní starosta obce Jan Kahabka, zaměstnanec ČSD ve výslužbě, zvolený za stranu sociálně demokratickou v roce 1938, vykonával funkci po celou dobu okupace. Během okupace byla pravomoc obecního zastupitelstva stále více a více přesouvána přímo na osobu starosty, takže vedení obce spočívalo ke konci téměř úplně v jeho rukách. Na druhé straně samozřejmě, také vyrostla jeho osobní odpovědnost na plnění a dodržování všech předpisů a nařízení, kterých bylo za okupace víc než dost. Nebyl to jistě úkol lehký v době, kdy byly sebenepatrnější přestupky a provinění trestány nejdrastičtějším způsobem. Je proto nutno popravdě zhodnotit skutečnost, že se podařilo i za těchto opravdu těžkých poměrů uchránit naši obec před trestními i jinými sankcemi, Němci tak často uplatňovanými.

Důležitou změnou, týkající se též naší obce, bylo zrušení Okresního úřadu v Kralupech nad Vltavou a jeho přemístění v roce 1942 do Roudnice nad Labem až do revoluce 1945.

Poměr k Říši

Přes všechny snahy Němců a bohužel i snahu některých tehdejších našich vládních veřejných činitelů, jež se snad domnívali, že mohou přisluhováním získati nějaké výhody se strany Němců, zůstal celý

národ, až na nepatrný počet zrádců a odrodilců, věren vlasti a odmítal všemožně jakékoliv pokusy o spolupráci s Němci, jakož i podřízení se duchu nacistické ideologie. Negativní nepatrná účast na nařízených projevech a shromážděních k oslavám různých německých vítězství a jubileích a jakož i malý výsledek sbírek na německý červený kříž, sbírek prádla a šatstva pro německé vojíny, odpadových hmot a surovin atd., dokazovaly nezáměr a odpor veřejnosti.

Další události

O nezlomné vůli čsl. lidu, o jeho touze po svobodě a naprosto odmítavém postoji k Říši, svědčily i všechny události, při nichž, resp. jejich důsledkem zahynulo neb trpělo tisíce osob. Byly to zejména tyto události :

- 7. června 1939 incident na Kladně (nalezen mrtvý německý vojín).
- 1. září 1939 při vypuknutí války s Polskem bylo zatčeno a internováno v koncentračních táborech na 2000 členů Sokola a legionářů.
- 28. října 1939 demonstrace v Praze, zatčeno na 400 osob. Postřelen studující lékařství Jan Opletal.
- 17. listopadu 1939 zavření vysokých škol, popraveno několik představitelů studentstva a většina studentů zatčena.
- 27. září 1941 začíná vraždit Heydrich
- 27. května 1942 zastřelení Heydricha, stanné právo do 3. července 1942. V té době popraveno nejméně 1700 lidí.
- 10. června 1942 - Lidice
- 24. června 1942 – Ležáky

Zvláště těžce dolehla tyranie okupantů na bedra čsl. lidu po zastřelení Heydricha dne 27. května 1942. Nastalo zatýkáání, prohlídky, kontroly a Němci ve své zběsilosti zavírali, mučili a popravovali tisíce lidí. Úsilí protektorátní vlády, zejména Emanuela Moravce, přesvědčiti Němce o kladném postoji čsl. lidu k Říši, bylo

vyvraceno zřejmým odporem celého národa, projevujícím se stále vzrůstající ilegální činností. Ani hrozby Em. Moravce o vystěhování celého národa, nemohly zameziti další rozšiřování ilegálního tisku, sabotážím v závodech, úřadech, na poštách, na drahách, posílání zpráv do ciziny a později též přímého ozbrojeného odporu.

Na boji proti okupantům se podílely všechny vrstvy národa. Nenávist Němců se soustředila hlavně proti příslušníkům Komunistické strany, Sokola a legionářům. Do konce války bylo 93000 zavražděných, 45000 nezvěstných, 114000 obětí persekuce s podlomeným zdravím, 242000 zavlčených a 400000 totálně nasazených do práce.

Oběti okupace Ani naše obec nezůstala ušetřena. Z našich občanů sluší především jmenovati ty, kteří za své přesvědčení a odpor proti násilí zaplatili nejvyšší cenu – svůj život. Byli to :

Josef Klouček – zedník, který byl jako okresní vedoucí ilegální organizace komunistické strany zatčen, vězněn na několika místech a dne 8. října 1943 v Dráždanech popraven.

Bohumil Čáslavský – zaměstnanec ČSD, zatčený pro rozšiřování ilegálních časopisů a umučený dne 1. března 1943 v Osvětimi.

Vít Hrouda – pekařský pomocník, zatčený při pokusu o útěk z Říše, kde byl totálně nasazen a zahynuvší dne 22. prosince 1944 jako oběť pokusů prováděných s vězni v koncentračním táboře Buchenwald.

František Burda - zřízenec podniků hlavního města Prahy, ruský legionář, zatčený pro rozšiřování ilegálního tisku. Téměř celou dobu okupace strávil ve vězeních a koncentračním táboře Buchenwald, odkud se po skončení války navrátit domů. Dlouhý pobyt ve vězeních nalomil jeho zdraví, takže již 2. června 1946 zemřel na tuberkulózu.

Další oběti německého násilí jsou občané, kteří pro své přesvědčení trpěli ve vězeních a koncentračních táborech :

Jaroslav Medal – úředník, byl zatčen v dubnu 1940 pro účast na

rozšiřování illeg. tisku, vězněn v několika koncentračních táborech v Německu, odsouzen na 3 roky, ale vrátil se až po skončení války v květnu 1945.

Josef Vlasák – zaměstnaný v libšické železárně, zatčen pro rozšiřování illeg. tisku komunistické strany a odsouzen na 18 měsíců do vězení. Po odpykání trestu v několika věznicích navrátil se dne 29. února 1944.

Jan Kahábka ml. – technický úředník Vojenského technického ústavu Kbely, který byl v okupaci přidělen u fy „Junkers“ – továrna na letadla v Praze, jako vedoucí oddělení. Byl zatčen 27./10. 1944 pro sabotáže ve výrobě a pro úlevy zaměstnancům při práci a vězněn v Terezíně po dobu 3 měsíců.

Ivan Burda – syn Františka Burdy, zemřelého jako oběť německé persekuce, jak vpředu uvedeno.

Pracovní
povinnost

Postupem války potřebovali Němci na frontu stále nové a nové vojáky. Aby získali náhradní pracovní síly, nutili obyvatele obsazených území k zvýšení pracovního úsilí ve prospěch Říše. Zavedli pracovní knížky a stanovili pracovní povinnost u mužů od 18 – 65 let a u žen od 17 – 45 let, zrušili některé svátky, např. Mr.J.Husa, Cyrila a Metoděje, Petra a Pavla apod. Zavírali živnosti a menší závody, jež nepotřebovali k vedení války a jejich majitele i osazenstvo přidělovali do podniků pro válku důležitých a to nejen v protektorátě, ale i mimo hranice, hlavně do Říše. Nasazení zaměstnanci byli hromadně přeškoleni, aby mohli co nejdříve vykonávat práce, důležité pro vedení války. Stalo se pak pravidlem, že v továrnách pracovali u soustruhu krejčí, holiči, číšníci i úředníci. Nejvíce byli tímto přidělováním na práci postiženi mladí chlapci a děvčata, zejména narození v roce 1924, kteří se této povinnosti museli bezpodmínečně podrobiti. Na štěstí nebylo z naší obce

nasazeno do Říše žádné z našich děvčat, kterým se této povinnosti podařilo vyhnouti za použití všech možných prostředků, jako např. sňatky, vyhledání místa, na které nasazení neplatilo atd.

Z naší obce bylo takto totálně nasazeno asi 45 osob nejrůznějšího věku a povolání a to nejen na území protektorátu, ale i přímo v Říši. Byli tak vystaveni nejen strádání daleko od domova, ale když se stupňovaly nálety na Německo, dokonce i nebezpečí těchto náletů. Z vyličení přímých účastníků je patrné, jak obtížné byly mnohdy jejich životní podmínky. Někteří z nich přišli při náletech o všechnen majetek a navraceli se domů nejrůznějším způsobem, často i pěšky a v nedostatečném oblečení, které se jim přece jen podařilo zachrániti.

Pracovní nasazení si vyžádalo i několik obětí, z nichž dlužno litovati zejména mladého života našeho občana Františka Struneckého. Jmenovaný byl jako železniční zřízenec nasazen do Berlína, kde tragicky zahynul 30. října 1943.

Zdraví nasazených pracovníků trpělo především nedostatečnou výživou a zvýšenými požadavky, které na ně byly kladeny při výkonu jejich práce. Tímto způsobem také onemocněl náš občan Josef Tikal, který po návratu domů na následky své nemoci zemřel.

Ale i přes obtížné podmínky a strádání nepolevovali mnozí z nasazených v úsilí, bojovati proti Říši všude, kde se vyskytla vhodná příležitost. Docházelo namnoze k sabotážím, desercím, porušování pracovní morálky a i k akcím, směřujícím k navázání styků za účelem národního neb politického odboje. Zde nutno zejména vyzdvihnouti případ dolanského občana Vratislava Knora, který v době totálního nasazení v Říši utekl do Francie a po značných útrapách přihlásil se do americké armády, jako její příslušník, se též vrátil.

Byly ovšem také případy, třebaže bohudík velmi řídké, že naši lidé

Přijmutí státní
německé přísluš.

– buď že zapomněli na svůj rodný jazyk, a nebo z touhy získati určité výhody, jako lepší zaměstnání, výhody při zásobování, popřípadě z majetkových neb politických důvodů- přijmuli německou státní příslušnost. Z našich občanů to byl Antonín Cibulka, železniční zřízenec, bývalý italský legionář, který se pravděpodobně dal zlákatí vyhlídkou na lepší existenci a přijal s celou rodinou německou státní příslušnost. Své 4 děti posílal do německé školy a do Hitlerjugend, pobírali potravinové lístky pro Němce atd. Jeho žena Anna Cibulková, udala na kladenském gestapu tehdejšího starostu obce Jana Kahábku, poněvadž jí odmítl vydati poukaz na obuv, který neměl okamžité dispoici. Německou příslušnost přijali dále Emanuel Veselý, dělník, který působil jako „Werkerschutz“ a Josef Beneš, zřízenec vojenské zásobárny, z čp.9. Oba se však během okupace z Dolan vystěhovali.

Příchod němec.
příslušníků

Na statky, na kterých majitelé sami nehosподаřili, přišli v roce 1943 v březnu němečtí příslušníci, kteří musili opustiti svá bydliště v Besarábii při výměně obyvatelstva sjednané svého času mezi Německem a SSSR. Na statek čp.16 – majitel A Viktorin – přišel Gothold Burgemeister, na statek čp.4 – majitel K. Pražák – Martin Issak a Henne, na zahradu pí Malé čp.136 – přišel Alfred Assman. Z místního obyvatelstva nebylo nikomu ublíženo a nikoho též tito Němci nepřivedli do neštěstí, až na obtíže, které měla obec, když pro ně musela opatřovat – palivo, krmení, sadbu a jiné věci, na které měli jako němečtí příslušníci přednostní právo na úkor českých hospodářů. Chování našeho obyvatelstva k nim bylo rezervované.

Politické strany

Po rozpuštění komunistické strany nemohly ani ostatní strany pod vlivem pozdějších státně politických poměrů plniti své poslání. Strana národní jednoty a Národní strana práce, které měly být zřízeny po mnichovských událostech, nebyly prakticky vůbec uvedeny

v život. Teprve po zřízení protektorátu došlo z podnětu presidenta Dr.Em. Háchy k vytvoření tzv. Národního souručenství, které mělo sdružovat všechny příslušníky našeho národa. Tím byla vlastně zamezena činnost všech ostatních stran, které nebyly rozpuštěny. Ačkoliv v poslání Národního souručenství nebylo dostatek důvěry, už proto, že ke vstupu do něho, bylo použito značného nátlaku a zejména proto, že jeho existence měla sloužiti zájmům Říše, našli se přesto lidé, kteří se zpočátku domnívali, že by se této organisace dalo použítí k udržení a posilování národního vědomí.

Podarilo se uspořádat několik kulturních podniků, jejichž vlastenecký obsah byl v přímém rozporu s posláním, jemuž Národní souručenství mělo sloužiti. Postupem doby se však poznalo, že Národní souruč. nemůže se státi vhodným prostředím pro rozvinutí činnosti, směřující proti okupantům, poněvadž se zde stále více uplatňoval jejich vliv a snaha využití tohoto zřízení pro své politické účely. Tak došlo k odklonu od práce v Národním souručenství a po zvýšení persekuce, zejména po rozpuštění Sokola, přenesl se odpor proti Němcům do illegality.

Illegální činnost

Práce v podzemním hnutí se zúčastnili příslušníci všech bývalých politických stran, jakož i členové Sokola, legionáři, příslušníci čsl. armády atd.

Na prvním místě dlužno jmenovati komunistickou stranu, která si v tomto odboji uchovala vedoucí místo po celou dobu okupace, přesto, že byla nejvíce pronásledována. Po zatčení a popravách vedoucích činnovníků strany byly opět tvořeny nové ústřední výbory, na místa zatčených a popravených nastupovali noví pracovníci, takže strana během okupace sílila a byla stále politicky nejvyspělejší organizovanou složkou našeho odboje, o níž se často opírala činnost i jiných odbojových pracovníků a skupin. Illegální činnost neustala ani

v době největšího útisku tj. po zavraždění Heydricha. Illegální činnost komunistické strany v naší obci lze rozdělit na několik skupin. Patří sem především významná účast při vydávání a rozšiřování ilegálního tisku, péče o rodiny postižené persekucí, příprava a účast na sabotážních akcích, tajné přechovávání osob pronásledovaných Gestapem a účast při převádění uprchlých vězňů.

Poslech cizího rozhlasu

Falešné a mnohdy i vyhlášené zprávy Němců o průběhu války, které byly zdejším rozhlasem a tiskem sdělovány veřejnosti přijímal lid s nedůvěrou a pravý stav si zjišťoval poslechem cizích vysílacích stanic, hlavně Moskvy a Londýna, odkud se vysílalo česky. Lidé dychtiví nových a pravdivých zpráv, očekávali vždy toužebně, kdy se ozve z přijímačů tehdy známé „Halo – halo – hovoří Moskva – Moskva hovoří“ anebo „Volá Londýn“. Vždyť přicházely odtud nejen správné informace o stavu válečných událostí, ale i posíla a povzbuzení. Aby se znemožnil poslech těchto cizích stanic, musely se podle rozkazu Němců odstraniti z přijímačů krátké vlny, čímž poslech zahraničních zpráv byl téměř znemožněn. Ale i pak lidé pomáhali různým montováním a přesto, že byl za poslech i trest smrti, přece se poslouchalo.

Z našich občanů byl za poslech cizího rozhlasu vězněn v Praze na Pankráci po dobu 3 neděl – Antonín Kolenatý, plavidelník, a František Holek, železniční zřízenec.

Zásobování

Během války byl stále více pocíťován nedostatek všech potravin a věcí denní potřeby. Byly zavedeny potravinové lístky a to již od 1. října 1939 a pak postupně zaváděny mydlenky, šatenky, tabačenky, poukázky pro odběr uhlí a dříví, poukazy na obuv, petrolej, pláště a duše na kola, atd., na nichž bylo přesně určeno množství pro osobu a období, jež měl spotřebitel obdržeti. Stávalo se však, že některé věci se v určitých obdobích vůbec nevydávaly, nebo jen v omezeném

množství. Prohlašovalo se pak obvykle, že se obyvatelstvo těchto dávek „dobrovolně“ vzdalo ve prospěch Říše.

Němci a osoby s německou státní příslušností měly mnohem vyšší přiděly a kromě toho požívaly řadu výhod ve formě zvláštních dávek.

Průměr dávek po dobu okupace 1939 – 1945

Předmět	Dávka na osobu a 4 týdny	Úřední ceny v Kč
mouka	3 – 4 kg	3,80 – 4,20 za 1 kg
chléb	4 – 5 kg	4,80 za 1 kg
cukr	1,40 kg	7,20 za 1 kg
sádlo	8 – 12 dkg	30,- za 1 kg
máslo	7 dkg	40,- za 1 kg
umělé tuky	0,50 kg	20,- za 1 kg
maso	1,30 kg	18,- - 20,- za 1 kg
brambory	10 kg	1,20 za 1 kg
vejce	2 – 4 ks	1,80 za 1 ks
mléko	1a 3/4l	2 až 2,20 za 1 litr

Příděl obuvi a textilního zboží byl velmi nepatrný a postupně se stále zhoršoval, nejen co do množství, ale i co do jakosti. Nebylo vzácností, že za celou dobu okupace nedostal některý spotřebitel ani jeden poukaz na obuv neb textil. Přednost měli jedině zaměstnanci pracující ve válečně důležitých závodech.

Pro nedostatek surovin byla vyráběna obuv s gumovou a dokonce i s dřevěnou podešví, textilní zboží se vyrábělo z buničiny atd. To pochopitelně nemohlo vystačiti normální výživě a spotřebě. Potřebné věci byly často vysoko přepláceny a obrat černého obchodu byl mnohdy vyšší, než obrat přidělového hospodářství.

Tak se platilo – „na černo“ : Kč 10 – 60 za mouku, Kč 20 – 50 chléb, Kč 250 – 400 cukr, Kč 200 – 500 za sádlo, Kč 200 – 400 za máslo, Kč 200 – 400 umělé tuky, Kč 200 – 500 maso/kg, Kč 5 – 10 vejce za kus.

Vedle „černého obchodu“ vznikal v té době také tzv. výměnný obchod

Řízené
hospodářství

o čemž svědčí nejlépe pohled do inzertní části tehdejšího tisku. V té době vznikl také název „šmelinář“, kterým byli označováni lidé, využívající nedostatku potravin a jiných statků k vlastnímu obohacení. V první světové válce se těmto lidem říkalo „ketasové“.

Řízené hospodářství nedovoľovalo rolníkům pěstovati plodiny, podle vlastní vůle a potřeby. Okresní úřad určil minimální množství obilí a ostatních plodin, které musela obec odevzdati. Na základě tohoto příkazu rozvrhla obec celkové množství na jednotlivé zemědělce podle výměny a bonity jejich pozemků. Rolníci pak podléhali dodávkové povinnosti svých plodin a mohli si pro vlastní potřebu a setí ponechat pouze předepsaná množství a zbytek i se zadinou odevzdati. Množství, jež si směli rolníci ponechat pro setí se u chlebového obilí pohybovala na 1ha osevní plochy :

U pšenice ozimé	180 kg
U pšenice jarky	200 kg
Žito	170 kg
Pohanka	50 kg
Proso	25 kg
Ječmen	180 kg

Samozásobitelské dávky u chlebového obilí činili pro osobu a 4 týdenní období 13 kg pšenice a žita dohromady. Pohanku a proso si směl ponechat v množství 19,50 kg na osobu a 4 týdny.

U olejin si směl ponechat 1 kg máku pro osobu na rok. Zkrmování ostatních olejin zakázáno.

Luštěniny jedlé – hrách, čočka, fazole, byl rolník povinen odevzdati v množství, předepsaném obcí jako dodávkový kontingent.

Držitelé nosnic byli povinni odváděti z každé nosnice ročně 65 ks vajec do sběren. Výkupní ceny se pohybovaly od K 15 – 17 za 1 kg vajec. Každý, kdo obhospodařoval zemědělskou půdu, byl povinen ročně vyrobiti k jatečním účelům a pro zásobování dodati z každého

hektaru obhospodařované půdy 80 kg živé váhy hovězího a 23 kg živé váhy vepřového dobytka. Podniky pod ½ ha byly od této povinnosti osvobozeny.

Obec předepisovala držitelům drůbeže, jaká množství musel odevzdati a teprve po splnění tohoto předepsaného kontingentu, jež se pohyboval kolem 40% ve stavu zjištěné drůbeže, směl se zbytek volně odprodati. Tato povinnost se vztahovala na husy, kachny, krůty a krocany. Slepice a kohouty, jakož i ostatní hrabavé drůbeže, se tato povinnost netýkala. Výkupní ceny hus a kachen se pohybovaly od Kč 15 – 25 za kg.

Pěstitelé česneku a cibule mimo potřebné množství na seti směli si pro vlastní potřebu ponechat 1kg česneku a 5 kg cibule pro každou osobu v domácnosti. Zbytek musel být odevzdán do sběren.

Přirozeně, že i zelenina a ovoce podléhalo dodávkové povinnosti a muselo být odevzdáváno do sběren, odkud mělo být předáno spotřebitelům. Ve většině případech, však obdrželi tyto přídele Němci a na Čechy se toho velmi málo dostalo.

Při domácích porážkách vepřů byli držitelé povinni odevzdati škvareň sádla v množství, jež se řídilo podle mrtvé váhy vepře. Toto množství se několikrát měnilo a ke konci války se odevzdávalo 4,5kg škvareň sádla z paušální mrtvé váhy vepře 100 kg. Kdo zabil vepře, neobdržel rovněž potravinové lístky na maso a tuky po dobu propočítanou podle váhy zabitého vepře.

Pokuty a tresty

Za utajení zásob resp. neodvedení byly velmi přísné tresty. Rovněž se trestaly porážky a prodej dobytka, k nimž nebylo povolení. Z našich občanů byl za zatajení zásob potrestán pokutou Kč 10000,- a 52 dny vězení nájemce statku čp.16 – Josef Razák st.

Za předražení dobytka pokutou Kč 4000,- .

Za nedovolenou porážku vepře, byl zdejší řezník a hostinský

Emanuel Nový, potrestán vězením na Pankráci v délce 4 měsíců, kde onemocněl a po svém návratu brzo zemřel.

Nedostatek tuků byl doháněn pěstováním olejnatých plodin a proto byl nařízen povinný osev řepky, máku, hořčice atd. Sedlákům poskytovány zvláštní výhody ve zvýšeném přidělu krmiva a zvláštního přidělu pokrmových tuků. Mák se sázel i mezi řepu, což činilo značné obtíže při obdělání.

Ke konci války, kdy zásobovací situace byla již velmi svízelná, nesmělo býti k výživě ani ke krmení použito ani nasbírané obilí. Takovéto obilí mělo býti odevzdáno ke koupi některému vykupovači „Výsadní obilní společnosti“.

Nedostatečné vyživovací poměry způsobily, že většina lidí trpěla podvýživou. Nedostatek paliva a teplého šatstva v zimě, byl nejen příčinou častých onemocnění, ale zanechal zhoubné následky na zdraví národa.

O kritickém stavu zásobování svědčí nejlépe skutečnost, že v posledních měsících války klesl denní přiděl potravin až na neuvěřitelnou výši 1000 kalorií.

Sběr surovin

Pro vedení války potřebovali Němci velká množství surovin a materiálu a poněvadž se jich nedostávalo, byly nařízeny sběry kovů, papíru, odpadních hmot atd., kteréžto věci Němci používali pro své účely. Tímto sběrem byly hlavně pověřeny školy a obce. Výsledky těchto sbírek byly ovšem úměrně nejen neochotě s jakou se od správy škol a dětí postupovalo, ale postupem doby i naprostým nedostatkem tohoto materiálu. Byly odebírány i zvony pro vojenské účely, ale v naší obci byl zvonek z obecní zvoničky zachráněn starostou obce Janem Kahábkou tím způsobem, že jmenovaný udal úmyslně nesprávný tj. menší průměr zvonku, než jaký zvonek skutečně má a tak se tento nemusel odevzdati.

Civilní proti -
letecká ochrana

Bombardování v
Dolanech

Civilní protiletecká ochrana (CPO) byla v obci zavedena již za republiky před Mnichovem. Po příchodu Němců a začátkem válečných událostí byla CPO rozšířena a uspořádána následovně: Velitelství CPO bylo v hostinci Vladimíra Urbánka, který byl jmenován velitelem. Jeho zástupce byl Jaroslav Homolka, rolník, Starosta obce Jan Kahábků určen jako požární znalec. V místní škole pak fungovala samostatně školní protiletecká ochrana (ŠPO). Jako kryt byl zvolen místní háj, vzdálený pouze cca 130m. Pro každou ulici, resp. určitý úsek obce byl určen orgán, jež dbal na dodržování předpisů a podával hlášení veliteli. Večer a v noci muselo býti přísně zatemněno, což bylo kontrolováno hlídkami a závady hlášeny a přísně pokutovány. Na půdách nesměly býti žádné zápalné a hořlavé věci, v domě připraveny nádoby s vodou, sáčky s pískem, tlumiče, lopaty atd., aby v případě potřeby bylo vše okamžitě k dispozici. Ačkoliv během války bylo obyvatelstvo téměř všude zužováno leteckými poplatky a bylo nuceno uchýlovati se do krytů i během noci, přece si časem a zvláště ke konci lidé zvykali na toto nebezpečí, zlhostejněli a v menších místech se skutečným náletem vůbec nepočítalo. Proto také žádný z našich občanů by nebyl uvěřil, že dojde k bombardování přímo v obci. Stalo se tak v noci dne 15.8. 1943, kdy byly pravděpodobně sovětskými letci svrženy v Dolánkách 2 výbušné pumy o váze 25 kg a to s úmyslem poškoditi komory a plavební zařízení místního zdymadla. Pumy z části poškodily plavební zařízení a byt plavebníka Antonína Kolenatého. Jedna puma pak dopadla na naší straně proti zdymadlu do stráně, kde nezpůsobila žádné škody. Usmrcen ani zraněn nebyl nikdo, přesto však měl nálet nepříjemnou dohru, v níž byli postiženi zejména starosta obce Jan Kahábků, velitel CPO – Vladimír Urbánek, tehdejší policejní strážník Josef Šturm a občané Jaroslav Mareš a

Ant. Diviš, kteří měli v době náletu službu ČPO. Starosta obce s velitelem ČPO byli vyšetřováni Gestapem na Kladně a všem výše jmenovaným byla vyměřena pokuta á 300,-K. Poněvadž Jar. Mareš a Ant. Diviš odmítli pokutu zaplatit, uhradili ji za ně starosta Jan Kahábka a Vlad. Urbánek, které přišel nálet na Dolany na 600,-K. Později došlo k mohutnému náletu na město Kralupy dne 22.3. 1945, který byl proveden americkými svazy letectva a vyžádal si 145 obětí na životech, velké množství raněných a ztráty na majetku odhadované na 210000,-K.

Letecký souboj

Na Bílou sobotu roku 1945 byly Dolany – vlastně vzdušný prostor nad obcí – dějištěm scény, která nikdy nevymizí z paměti jejich svědků. Vzdušný souboj amerických a německých letadel. Honička letadel, krupobití výstřelů z palubních zbraní, padající letadla, výbuchy nábojů a benzínových nádrží v hořících troskách, zabitý pilot – to všechno, co jsme až dosud mohli vidět nanejvýš na plátně biografů – jsme viděli úplně zblízka ve skutečnosti, která si nijak nezadala s nejdramatičtější filmovým záběrem z války.

Také jsme se přesvědčili na vlastní oči o chvástivé „neporazitelnosti německých zbraní“. Z pětinasobného počtu německých letadel jich téměř polovina byla sestřelena a ostatní zahánána na útek.

*Hlídky želez.
trati*

Poněvadž železniční trať procházející naší obcí byla za války silně používána pro transporty vojska a materiálu, hlídali Němci trať svými vojáky. Později převzalo hlídku tehdejší tak zvané „vládní vojsko“, jež bylo Němci povoleno a utvořeno z přísl. četnictva a čsl. armády a mělo míti funkci policejních orgánů na udržení pořádku. V hostinci Vladimíra Urbánka a Emanuela Nového byly umístěny strážnice pro toto vládní vojsko. Poměr občanstva k příslušníkům vládního vojska byl vcelku srdečný a přátelský. Vládní vojáci si byli většinou vědomi své národní příslušnosti a konali svou službu jen

jako nevyhnutelnou povinnost, plynoucí z tehdejších poměrů. O jejich pravém vlasteneckém smýšlení svědčí, že se neváhali zapojit do kulturního života v obci. Většina z nich výbornými hudebníky a svou účastí v místním hudebním kroužku přispěli k zvýšení jeho úrovně a tím k zpestření kulturního života obce, jehož potřeba byla v době národního útisku velmi pocítována. Důkazem jejich smýšlení je i účast na poslechu zahraničního rozhlasu u Františka Urbánka.

Po vylodění spojeneckých armád v jižní Itálii přistoupili Němci k obsazení severní Itálie, nevěříce na vojenskou zdatnost a smýšlení italského spojence. Proto vyslali protektorátní činitele na příkaz Němců „vládní vojsko“ do některých částí severní Itálie, kde mělo sloužit k udržení pořádku. Hlídní trati pak opět převzalo německé vojsko.

Transporty vězňů *Následkem ústupu německých vojsk byly i vězňové z koncentračních táborů převáženi do vnitrozemí a to hlavně z východu na západ. Tyto transporty vězňů děly se za podmínek přičících se nejen pravidlům mezinárodního práva a Červeného kříže, ale i proti zásadám lidskosti a humanity vůbec. Vězňové byli převáženi v nekrytých vozech mnohdy i za vysokých mrazů, nedostatečně oblečeni a při naprostém nedostatku jídla, takže jich mnoho cestou útrapami zemřelo. Němci takové mrtvé vězně prostě vyhazovali z vagónů přímo na trati za jízdy nebo ve stanicích, o pohřbení se museli postarat vždy příslušné úřady. Kde byl nedostatek vagónů, museli vězňové nastoupiti přesun pěšky. Takovýmto přesunům se říkalo „pochody smrti“, poněvadž velká většina jich cestou zahynula. Němci tyto ubožáky vysílené hladou a zmožené útrapami tloukli obušky a pažbami pušek, když klesali únavou a při nejmenším neuposlechnutí nebo porušení kázně je prostě zastřelili.*

Asi v polovině dubna 1945, již na sklonku války, přijel takovýto

vlak s Němci do stanice Kralupy nad Vltavou. Projížděl směrem na Prahu a v Kralupech se zdržel téměř po celý den. Jako bleskem roznesla se o tom zpráva po Kralupech a okolních vesnicích a lidé přinášeli vězňům hlavně jídlo, nápoje, kuřivo ale i prádlo a oděv. Byl to opravdu smutný pohled na tyto neuvěřitelně vyhublé postavy, oděné jen lehce do trestaneckých obleků. Z očí zírala úzkost a byli tak hladoví, že pro skývu chleba docházelo mezi nimi k bojům. Celkem jich bylo asi 1500, z toho asi ¼ žen. Celá německá posádka města Kralupy nad Vltavou, hlídala nádraží a mnozí z nich nechtěli dovoliti občanům přístup k vězňům. Jeden z nich, snad rozzuřen účastí vězňům prokazovanou, odehnal našeho občana Ladislava Dohnala od vagónu, když chtěl předati jídlo ženám, tloukl jej obuškem a hrozil zastřelením pistolí. Většina Němců však trpně přihlížela a nebránila ve styku s vězni. Často žádali i Němci o jídlo, hlavně o buchty a koláče. Toho bylo využito a občané pomáhali vězňům k útěku. Vzali vězně do hloučku, bavili se s ním a ve vhodné chvíli se vězeň rychle převlékl neb přehodil přes sebe plášť a občané jej odvedli do bezpečí. Tak se podařilo dosti vězňům uprchnouti. Do naší obce se ukrylo asi 30 vězňů, kteří se do revoluce skrývali ve zdejších háji v krytech, vykopaných občany pro event. potřebu a ve „višňovce“ v boudách pro hlídání. Vězňové byli francouzské, italské, ruské a nejvíce polské národnosti. O účasti s těmito vězni svědčí všestranná péče, které se jim dostalo od našich občanů ve formě ošacení, zásobování, opatření dek pro nocování i lékař. ošetření. Mnozí totiž trpěli reumatismem, kathyry, nádory atd. a potřebovali nutně lékařské ošetření, které jim velmi ochotně poskytl libčický lékař MUDr. František Krtilka, který tajně za noci byl přiváděn našimi občany (Marie Divišová, Vladimír Křtén, L. Dohnal atd.) do domku Josefa Čápa na konci Dolan pod hájem, kde byli vězňové připraveni

ke prohlídce. Rovněž v domku Josefa Kloučka, U „Ružičků“ a jinde byli vězňové ukryti. S ohledem na okolnost, že za skrývání nebo nadržování vězňům byl trest smrti a že Němci ani ke konci války nijak nepolevili ve své zběsilosti, prokázali všichni občané, kteří byli účastni při péči o tyto vězně a těch byla velká většina, nejen odvalu a statečnost, ale i dobré srdce. Vězňové později v revolučních dnech se plně zúčastnili všech obranných a bojových akcí s Němci a po jejich skončení se rozjeli do svých domovů.

Konec války

Když voněly brázdy novým životem,

Když probuzená rozespala země

Vydechla sněženky a kočičky,

Aby jimi ověncila velikonoční mír . . . . .

....., blízko nás i kdesi daleko v cizí zemi vrcholil největší zápas, jaký kdy byl sveden v dějinách lidstva. Všechny dobré síly světa se spojily, aby porazily a navždy zničily vládu lži a násilí, která se jako nebezpečná a zhoubná nákaza začala šířit z místa, odkud vždycky hrozilo největší nebezpečí světovému míru – z Německa. Po počátečních úspěších nacistického a fašistického tažení, po nezměrných obětech a strašlivém utrpení porobených národů, přišel konečně čas, kdy bylo možno zúčtovat.

Pádem Stalingradu v lednu 1943 nastal v dosavadním průběhu války naprostý obrat. Dosavadní poměrně rychlý postup směrem na východ se změnil v ještě rychlejší úprk obráceným směrem, na západ. Také na západním úseku světového bojiště se mocnosti „Osy“ stále rychleji „odpoutávali od nepřítele“, jak nazývalo vrchní velitelství německé obranné moci stále hustěji se vyskytující porážky svých oddílů, vedených známým generálem Rommelem. Rána za ranou stíhala stále bezradnější německé pohlaváry. Dokonce i v německém táboře se projevují známky odporu. Neznámější z nich byl pokus o

atentát na Hitlera v červenci 1944. Brzy po začátku invaze (nalodění anglo-amerických jednotek na evropském pobřeží), která znamenala další otřes ve stejně již chatrné stavbě nacistického velíkášství.

Až přišel rok 1945. O porážce Německa a spol. nemohlo již býti pochyb. Okruh spojeneckých vojsk, obkličujících středisko odporu se stále zužoval, v Německu zavládl nepopsatelný chaos, nastalo stěhování a vyklizování měst, továren, z té doby také pochází transportování vězňů z koncentračních táborů, o kterém se zmiňujeme podrobněji na jiném místě. Nakonec už nebylo ani kam se stěhovat, poněvadž zbylý prostor byl tak malý a obkličující sevření tak těsné, že nebylo úniku. Neslavný konec neslavného hnutí, vedený stejně neslavnými vůdci. Oni byli hlavními viníky, oni měli nést hlavní tíhu odpovědnosti. Ale postaveni tváří v tvář nebezpečí ukázali se nejen špatnými vůdci národa, který na ně spoléhal, ale přímo zbabělci. Hlavní z nich, Hitler, nepřežil zánik své Říše a v dubnu 1945 skončil hanebnou smrtí sebevraha.

Také jako pravá ruka, ministr propagandy Dr. Goebels, skončil svůj život před zánikem nacistického Německa a tak ze tří hlavních viníků zbyl pouze „maršál“ Goering, postavený později před válečný soud pro válečné zločince v Norimberku.

Takový byl konec války zločinců a dobrodruhů. Jejich dobrodružství stálo svět miliony lidských životů a žádný trest nemůže odčinit spáchanou vinu. Osud Německa a jeho vůdců zůstane pro celý svět jako velká výzva a varování :

Již nikdy nacismus a fašismus !

Již nikdy válku !

Blížící se konec války projevil se přirozeně i u nás v protektorátě

vzrůstajícím odporem k všemu německému. Ačkoliv tvrdost režimu, vedeného K.H. Frankem, nepolevila až do konce okupace, objevovaly se stále častěji známky, že i u nás mohutní touha po svobodě. Sabotáže byly ještě častější, na mnoho místech vyrůstaly skupinky partyzánů, procouvalo se na přípravách k svržení německé nadvlády, organizovaly se národní výbory podle směrnic zahraničního rozhlasu. Každý říkal, kdy už konečně přijde rozhodující okamžik, netrpělivost stále rostla.....

..... A tenkrát se to stalo –

Revoluce

Zptejte se, jak je možné, že stačilo jedno slovo v rozhlasu a každý věděl, kolik uhodilo. Nebylo třeba dlouhého povídání. Jedno jediné slovo stačilo, aby se celý národ vzchopil k nádhernému odporu. Každý hned věděl, kde je jeho místo a co má dělat. Celý národ povstal proti utlačovatelům a často holýma rukama, jen holýma rukama a nadšením dokázal, že je hoden slavné tradice bojovníků Žižkových.

Kde jsou ty doby, kdy jsme se hašteřili, kam se poděly politické třenice posledních předválečných let ? Dnes tu stojí celý národ ochotný bojovat a přinášet oběti. Dřívější nepřátelé a odpůrci si dnes podávají ruce a jsou ochotni položit jeden za druhého třeba i své životy. Dnes tu jsou jen dobří a ušlechtilí. Všechny špatné vlastnosti, jakoby z nich spadly. Sobectnost ? Neurvalost ? Hašteření ? Dnes na to není čas. Bojujeme ! Bojujeme za svobodu, za svoji i za svobodu celého národa a světa .....

Revoluce

v Dolanech

Krásní lidé ! I když jsou hubení, zarostlí, umazaní a roztrhaní, jsou krásní.

Jak začala revoluce v Dolanech ? Zhruba řečeno, asi jako všude jinde. Konec německého panství bylo cítit již ve vzduchu, konaly se, zatím ještě tajně, přípravy k vytvoření národního výboru a také vojenská stránka revoluce byla připravena.

V noci ze 4. na 5. května zmizely – jako i v ostatních místech – také v Dolanech všechny německé nápisy a sobotní rozhlásová výzva k odporu zastihla i dolanské přípraveny. Okamžitě začalo fungovat místní vojenské velitelství za vedení Jaroslava Hamouze, který byl delší dobu ve spojení s okresním vojenským velitelstvím v Kralupech.

*Revoluční národní
výbor (RNV)*

Zároveň zahájil svou činnost i revoluční národní výbor, z části připravený již na konci okupace. V čele prvního revolučního národního výboru stál jako předseda dosavadní starosta obce Jan Kahábka, jeho členy byli místopředseda Karel Bednář, oba za stranu sociálně-demokratickou, která byla v národním výboru zastoupena ještě Vlad. Biňovcem a Vlad. Měkotou. Komunistickou stranu zastupovali v RNV Josef Vlasák, Josef Čáp, Antonín Vlasák a Anna Žaloudková. V RNV zasedali též zástupci strany národně socialistické, Jaroslav Hamouz, Vladimír Křtěn, Pavel Plíva a Václav Král. Lidová strana v Dolanech nebyla a neměla proto ani své zástupce v národním výboru. Všechny strany měly v NV stejný počet členů, podle zásady paritního zastoupení. První řádná ustavující schůze NV se konala v neděli 6. května dopoledne v hostinci u Urbánků, ačkoliv RNV úřadoval již od soboty po celou noc až do rána. V neděli 6. května bylo také vydáno první provolání MNV k občanstvu.

*Zásobování a
pomoc Praze*

Úkoly MNV nebyly malé. Především bylo nutno zajistit nerušené zásobování, které činilo vzhledem přerušení železniční i silniční dopravy značné starosti. Chléb byl dovážen z Kralup vlastními prostředky (s ozbrojenou asistencí), mléko dodávali místní rolníci do sběrny u Urbánků, odkud se rozdělovalo především pro děti a – pokud stačilo – i pro ostatní spotřebitele.

MNV neměl však na starosti jen zásobování místního občanstva. Byla zde Praha – bojující Praha – která potřebovala jídlo. Chléb,

mléko a jiné potraviny, léky, obvazy atd. Uspořádali jsme v Dolanech sbírku a sebrané věci byly projíždějícími vlaky posílány do Prahy. Kolik toho bylo – nevíme. Nebylo času na zapisování. Pomoc byla potřeba ihned, kdo rychle dává, dvakrát dává. Poslali jsme do Prahy také pancéřové pěsti a náboje do střelných zbraní. Někteří z našich občanů jako – Pšanský Karel, 16-letý učeň, Mareš Josef a Švejcár Josef – byli členy Revoluční Gardy, Karas Rudolf a Šturm Zdeněk jeli vlakem do Prahy na pomoc, bratři Biňovcové, Štulíkové a Ivan Burda bojovali v Bubenči – se přímo zúčastnili pražských bojů. Bylo též připraveno vypravení celé pomocné čety, ovšem beze zbraní, kterých byl značný nedostatek, K odeslání této výpravy však již nedošlo.

Oběti revoluce

Přímé vojenské akce v Dolanech nebylo. Vojenská služba se omezila většinou na hlídkování, odzbrojování německých uprchlíků a jejich transportování do sběrného střediska v Kralupech. Přesto však si revoluce vyžádala bolestnou oběť, život občana poručíka Václava Nováčka, který byl 6. května při návratu z návštěvy domova do Prahy, kde bojoval, při setkání s kolonou Němců zastřelen i se svým spolujezdcem svobodníkem Honzajkem na silnici nad Debrnem. Na místě této události stojí památníček se jmény obou hrdinů. Čest jejich památce.

Rudá armáda

Dne 9. května 1945 osvobodila Prahu Rudá armáda. Po 6ti letech utrpení a zoufalství přispěchala Rudá armáda na přímý rozkaz generála Stalina po pádu Berlína, aby osvobodila Prahu, kde Němci v posledním šílenství ještě ubíjeli bezbranné občany a nám všem přinesla tak toužebně očekávanou svobodu. Naše díky nebudou nikdy dosti veliké.

V Dolanech bylo v časných ranních hodinách slyšet hučení ruských obrněných vozidel, spěchajících do Prahy po státní silnici vedoucí po

pravém břehu Vltavy z Veltrus přes Postřizín, Klíčany atd. K nám přímo do Dolan se sovětsí vojáci dostali až v dalších dnech a byli zde nějaký čas ubytováni u Pražáků, ve vile ing. Surového, u pí Malé a ve „Mlýně“ na jezu. V Dolanech se rudoarmějci zdrželi asi 5 měsíců. Jejich poměr k občanstvu byl velmi přátelský a občané si též je brzy oblíbili. Zvali si mnohé z nich do bytů, kde je hostili a dávali si vyprávěti o životě těchto hrdinů. Téměř každý večer se u jejich ubikací u Pražáků utvořil hlouček hlavně mladých lidí, kteří se zájmem přihlíželi zdařilým improvizovaným produkcím ruských lidových tanců a naslouchali zpěvům a vyprávění sovětských vojáků, z nichž bylo znát, jak se těší na návrat domů. Jeden z nich, Michail Gorlickij v Dolanech zemřel a byl pochován na poli paní Horkové u železničního přejezdu na rozhraní Dolan a Libčic. Hrob, ze kterého bylo tělo zemřelého rudoarmějce později převezeno, je dosud zachován a udržován péčí obyvatelů z blízkého okolí.

Úkoly MNV

Úkoly národního výboru se po skončení revoluce stále více rozšiřovaly. Vedle spolupráce a styku s příslušníky sovětské armády bylo třeba se starat o zajištění, uložení, odevzdání a příp. rozdělení zabaveného německého majetku. Byl zde především majetek zanechaný uprchlými Besarabci z hospodářských usedlostí. Nechalí zde i živý dobytek, o který bylo třeba pečovat, bylo nutno se starat o obdělání půdy, sepsání veškerého majetku atd. Kromě toho bylo třeba odevzdat na příslušné úřady zabavené cenné předměty (prsteny, hodinky), dále zabavené peníze atd. – zkrátka starostí bylo víc než dost. Zabavený německý nábytek byl uskladněn a postupně přidělen rodinám, které ho nutně potřebovaly – pokrývky, torny apod. předměty byly vydány občanům, povoláním k mimořádné vojenské službě – pro zajištění pohraničí. Podobným způsobem bylo naloženo s veškerým majetkem, který zde Němci zanechalí. Na domky A.

Cibulky a K. Heidlera byla zavedena národní správa. Správu opuštěného statku čp.16, přechodně převzal MNV, než se ujal hospodaření bývalý nájemník Josef Razák. Později pronajata usedlost místnímu občanu Antonínu Kocourkovi.

*Odchod obyvatel
do pohraničí*

Rovněž z naší obce vystěhovalo ses do pohraničí kolem 50 rodin, z nichž některé se později vrátily, ale většina se usadila v pohraničí již natrvalo. Byly to především z větší části rodiny, které předtím již v pohraničí bydlely, po Mnichovu se musely vystěhovat, takže se po válce vlastně vrátily do dřívějších domovů. Z našich místních a známějších občanů pak se vystěhovali a stali s novými hraničáři např. Václav Tomek, Jaroslav Medaš, Otta Berka, Frant. Veselý, Miloš Štulík, Josef Čáp, Kamil Kanta, Jarosl. a Zd. Šturmové atd. Bylo to hlavně severozápadní pohraničí jako Ústí n. L., Podmokly, Děčín, Most, Duchcov, Chomutov atd.

Odvodů

Během válečných let se pochopitelně nekonalý odvodů branců, které bývaly vždy mimořádnou událostí. A tak v srpnu 1945 nastoupili k odvodu všichni ti, kterým v splnění této povinnosti zabránila šestiletá německá okupace. Byla to opravdu mimořádná událost, neboť tak malá obec nevysílá tak často k odvodu tolik branců, jako tomu bylo v roce 1945. Kolik jich přesně bylo nevím, ale když zasedli po odvodu k slavnostní tabuli, byl jich plný sál u Nových. A splnilo se, co tenkrát v krátkém proslovu jeden z nich – Vladimír Křtěn řekl: “Je to naposled, co tu mladí lidé z Dolan sedí takto pohromadě. Již nikdy se ti mladí, kteří tu dnes sedí, nesejdou pohromadě.” A také nesešli. Snad někdy jeden s druhým, snad se jich sešlo víc, ale těch všech se již nikdy najednou nesešlo a nesejde. Kde jsou všichni? Jar. Medaš a Mir. Štulík v Libouchci, Václav Pavlíček a Josef Vanča v Chomutově, Jirka Knor někde u Mariánských Lázní, J. Měkota v Praze, Ota Berka v Podmoklech, Otta Pšanský v Praze

atd. a jen někteří zde zůstali.

Ostatní život
v obci během
r.1939 – 1945

Vedle mimořádných událostí, vzniklých německou okupací a válečnými poměry, žila naše obec svým obvyklým životem.

Lidé umírali a rodili se opět noví, úrodná léta se střídala s lety neúrodnými, ve škole se vyučovalo, od Vltavy znělo, až na krátkou zimní přestávku, houkání parníků a volání převozníka a jen občas byla vcelku klidná hladina života v obci rozčeřena významnější událostí.

Pro úplnost přinášíme přehled tohoto obvyklého života i s jeho občasnými mimořádnými výkyvy.

Úprava obce

Ačkoliv během okupace bylo s ohledem na válečné poměry upuštěno od všech větších investic neb úprav, došlo přece k určitým změnám, o nichž je třeba se zmíniti.

Svah blíže školy, který nebyl svým dosavadním vzhledem vhodným jejím doplňkem, byl upraven, osázen okrasnými křovinami a oset travou, takže získal na vzhledu.

Ulice částečně upraveny a zřízeny stoky vod, zvláště k obecnímu úřadu a ke škole.

Úřadovna obecního úřadu rozšířena na 2 místnosti a to z dosavadního nájemního bytu. Dvorek ohrazen, postavena kolna na uhlí a stožáry na státní vlajky.

Zavedení telefonu

Na jaře 1943 byl zaveden do obce telefon a v hostinci Vladimíra Urbánka zřízena hovorna spojená linkou s úřadovnou MNV (obecního úřadu).

Ve višňovce provedena částečná výsadba stromů. Cesta od nádražního viaduktu ke přivozu upravena při čemž bylo nutno část pozemku p. Viktorina použiti k rozšíření cesty.

<u>Rok</u>	<u>Narozeno</u>	<u>Zemřelo</u>
1939	11	8
1940	13	8

<i>Ľidopisné poměry</i>	1941	7	16
	1942	6	15
	1943	9	17
	1944	11	6
	1945	12	8

Tragicky zahynul dne 27./6. 1942 sebevraždou zdejší občan Josef Šimůnek z čp. 55, který se oběsil ve zdejším háji ze strachu před Gestapem, když se prozradilo, že skupina železničářů ve stanici Kralupy n. Vlt. prováděla sabotáže otvíráním vagonů se zbožím – hlavně krmivo. Rovněž smrt Vratislava Voráčka, 15ti měsíčního synka želez. zřízence ve strážním domku čp. 58 směrem k Libčicím, který byl přejet rychlíkem, způsobila značné vzrušení. Stalo se tak dne 21./8. 1942, kdy pravděpodobně nechal někdo otevřená dvířka a děcko se dostalo až na koleje.

Sociální poměry

Poněvadž Němci potřebovali pro vedení války mnoho pracovních sil, snažili se zaměstnati všechny práce schopné lidi a tak bylo v pracovním poměru mnoho občanů, kteří by za normálních okolností vůbec nepracovali. Byly to hlavně ženy a pak důchodci a invalidé, kterým jako výhoda bylo povoleno po dobu války, že jejich příjem ze zaměstnání nebude mít vliv na event. krácení důchodu.

Mzdy a platy se pohybovaly kolem Kč 2000 – 3000 měsíčně a poněvadž v době té se dostalo velmi málo věcí ke koupí nastřádali si lidé přes okupaci a to zvláště v rodinách, kde bylo více osob zaměstnáno, slušné úspory.

Příznačná pro toto období okupace je rovněž okolnost, že žebráci a potulné osoby se nevyskytovali v takovém počtu jako dříve. Bylo to nejen přísným a důsledným dodržováním předpisů, jež tyto zjevy zakazovaly, ale též proto, že zvýšenou zaměstnaností nebyl pocítován nedostatek peněz.

O opravdu potřebné občany u kterých stáří, nemocí neb jinými

důvody došlo k ohrožení existence, starala se „Česká sociální pomoc“. Peněžní prostředky byly této instituci poskytovány ve formě dobrovolných srážek z mezd a platů zaměstnanců v závodech a podnicích, jakož i dobrovolnými dary ostatního občanstva. V obci byla po dobu okupace vyplácena chudinská podpora asi 5ti osobám a to ve výši cca Kč 600,- čtvrtletně na rodinu.

Líčení života našich lidí v okupaci by nebylo úplné, kdyby v něm nebylo zmínky o kulturních snahách, o tom, jak se tyto snahy projevovaly a jaký byl jejich účinek.

Kulturní život

Němci neměli přirozeně zájem, aby národy, které si podrobili uvědomovaly si příliš svou neutěšenou situaci. První jejich starostí bylo odstranění všech památek na dřívější dobu. Ve školách a veřejných místnostech byly obrazy presidentů Masaryka a Beneše hned v roce 1938 nahrazeny obrazem Háchovým k němuž po zřízení protektorátu přibyl ještě obraz Hitlera. Z knihoven byly vyřazeny všechny knihy, jejichž obsah se nesrovnával s duchem tehdejšího režimu, noviny a časopisy byly „zglajchšaltovány“ – stejně jako vyučování ve školách. Dějiny dostaly nový smysl a měly především svědčit a učit o vynikajících zásluhách Němců na vývoji civilizace.

Palackého výklad dějin byl nahrazen novodobým výkladem dějin v duchu Peřařově. Němci se zkrátka snažili.

Obecní knihovna

Z naší obecní knihovny, která obsahovala cca 260 knih bylo na příkaz Němců odstraněno na 80 knih českých i cizích autorů jako : K.V.Rais, J.Š. Baar, Jack London, M. Gorkij, Cooper, J. Karas, L. Stroupežnický, Sinclair, Mangham, A.C. Nor, Wallare, Ččetka, Masaryk, Rosulek, Glýnová, G. Sand, Q.M. Vyskočil, Galsworthy, atd.

Tyto knihy byly zapsány okresním úřadem tehdy v Roudnici nad Labem a bohužel, ani po válce nebyly obci vráceny.

Škola

Ani život v naší dvoutřídní obecní škole nezůstal po dobu okupace ušetřen všech změn v důsledku tehdejších poměrů. Dosavadní řídící učitel Ladislav Kuntoš byl penzionován ke konci šk. Roku 1938/1939 a od 1.9. 1939 ustaven řídící učitel Jan Javůrek, který přišel po Mnichovu z pohraničí a to z Dubí v Krušných Horách. Učil v I. třídě po celou dobu okupace až do 15.3. 1946.

Ve II. třídě vyučovali :

<u>Školní rok</u>	<u>Ostatní předměty</u>	<u>Ruční práce</u>
1938 – 39	Zd. Selbitsková-Vrecionová Fr. Kolářová	Marie Suková Olga Rechciglová
1939 – 40	Selbitsková	Fr. Stanislavová
1940 – 41	St. Dvořák Irena Čmolíková	Boh. Oplová Marie Petříková
1941 – 42	Frant. Duchoňová Miluše Žižalová	Růžena Částková
1942 – 43	Frant. Duchoňová - provdala se za zd. obč. V. Urbánka	Růžena Částková Růžena Hlaváčková
1943 – 44	Anna Cikánková Františka Urbánková	Růžena Hlaváčková
1944 – 45	Anna Cikánková	Gabriela Danielová Frant. Stanislavová

Náboženství římsko-katolické, na které chodila většina žáků vyučoval po celou tu dobu libčický farář Ladislav Krainer.

<u>Školní rok</u>	<u>počet dětí v I. třídě</u>	<u>počet dětí v II. třídě</u>	<u>počet dětí celkem</u>
1938 – 39	35	34	69
1939 – 40	44	25	69
1940 – 41	26	35	61
1941 – 42	28	33	61
1942 – 43	40	24	64
1943 – 44	34	38	72
1944 – 45	27	42	69

Ve školách se zvláště projevovala snaha Němců směřující k odnárodnování a za tím účelem byl značně rozšířen počet

vyučovacích hodin němčiny a němčina byla dokonce povinným vyučov. předmětem pro děti již od 10ti let.

Pro nedostatek uhlí se ve školách v zimních měsících málo vyučovalo, byly často prázdniny a děti si chodily do školy pouze pro úlohy. Za to tím více se dbalo, aby se děti zúčastňovaly sběrů papíru, gumy, křorky, skla, pecek atd. A tak měly děti zachraňovati německé hospodářství. Celkem možno nazvati těchto 6 let okupace obdobím „temna“ tak jako Jirásek nazývá obdobně ve svém díle „Temno“ dobu jezuitskou.

Přesto však se naši lidé našli dosti příležitostí, aby se mohli posilovati v národním uvědomění. Největší službu zde vykonávala – jako již tolikrát v minulosti – česká kniha. Vzrůstala oblíba historických románů Jiráskových, Wintrových a jiných, studovali se spisy Masarykovy atd.

Své poslání plnila i vynikající díla jiných velikánů našeho národa, zejména hudebních skladatelů Smetany, Dvořáka a jiných. V trvalé paměti zůstane napříkl. referát o provedení Smetanovy symfonické básně „Má vlast“, jehož autor, redaktor Zd. Němec z Českého Slova, byl umučen v koncentračním táboře. Národ hledal posilu a obracel se k nejhlubším zdrojům svého národního uvědomění, k umění, které nikdy nezklamalo. Tenkrát přišla také zpráva o umučení Karla Hašlera, který nám byl blízký zejména také proto, že koupil v těsném sousedství naší obce před lety pěknou vilu, v níž strávila zbytek svého života paní Hašlerová, zemřela v prosinci 1946.

Spolky

U nás v Dolanech se vedle četby českých knih projevovaly kulturní snahy hlavně v životě dosud existujících spolků. Vedle sokolské jednoty u nás pracoval zejména hasičský sbor, Obec baráčníků a po okupaci zpočátku též Mladé národní souručenství, jak již bylo dříve uvedeno.

Sokol

V místní sokolské jednotě se dobře uplatnili někteří z občanů, kteří

se do Dolan přistěhovali z pohraničí po obsazení Němci, například bratři Doležalové, Frant. Lídla a jiní vedle Jaroslava Hamouze, který se také teprve nedávno stal dolanským občanem. Nejvýznamnější činností sokolské jednoty bylo vedle tělesné výchovy ochotnické divadlo. Začalo se pěstovat zásluhou Jarosl. Hamouze a o významu a rozsahu tohoto úseku činnosti svědčí okolnost, že v době od roku 1939 do rozpuštění Sokola, počátkem roku 1941, sehrál dramatický obor celkem 11 divadelních her.

Ostatní tělocvič.
spolky

Mimo Sokol, který byl ještě na počátku války jen druhým tělocvičným spolkem v naší obci, zde byla prvním starším a také co do počtu členstva větším tělocvičným spolkem místní Dělnická tělocvičná jednota (DTJ). Před druhou světovou válkou působila v Dolanech také silná JPT – Jednota proletářské tělovýchovy, zvaná také FDTJ. Činnost obou těchto organizací však upadala, u FDTJ následkem rozpuštění komunistické strany v roce 1938 a u DTJ, která byla složkou sociálně-demokratické strany, hlavně nedostatkem zájmu u činnostníků a ani po válce již nebyla obnovena. Nebyl tedy po rozpuštění Sokola v Dolanech žádný činný tělocvičný spolek, ani sportovní klub.

Ale úplně bez sportu místní mládež přece jen nezůstala. Již v roce 1942 bylo s velkou okázalostí ohlášeno a také sehráno fotbalové derby – Staré Dolany – Nové Dolany tzv. „Posvícenský pohár“, poněvadž bylo sehráno o posvícení dopoledne.

„Posvícenský pohár“ měl být pořádán každý rok, ale konal se už jen jednou v roce 1943 na Ladech – a tak pro nedostatek zájmu zanikl. „Vzácná trofej“, o kterou se utkání hrálo, je pak na věčnou památku uschována v hostinci u Holousů.

Jakési snahy v tělovýchově projevíly se zpočátku též u MNS (Mladé národní souručenství) a do konce války pak s tělocvičnou

činností začalo ještě tzv. "Kuratorium české mládeže", jehož pomocí chtěl zakladatel Emanuel Moravec, protektorátní ministr školství, přeorientovat českou mládež, aby jí, jak se sám vyjádřil, do roka nikdo nepoznal. Jeho úmysl se sice nezdařil, přesto však napáchalo Kuratorium dosti škod, které musely býti později napravovány. Návštěva cvičení v Kuratoriu byla pro mládež nucená, jeho vedoucím v Dolanech byl jmenován Oldřich Richter.

Baráčníci

Vedle sokolské jednoty hrál v Dolanech divadlo i dramatický odbor Obce baráčníků. Pracovali zde hlavně Jos. Laně, Jan Rohan, Dobrosl. Kindl a Fr. Vlasák mimo jiných. V době okupace uvedl tento odbor na dolanské jeviště kolem 20ti divadelních her. Největšího rozmachu dosáhla činnost baráčnického divadelního odboru, když se jeho členy staly příslušníci rozpuštěné sokolské jednoty.

Divadlo

Celkem bylo v Dolanech v okupaci provedeno na 30 divadelních her, z nichž některé měly docela pěknou úroveň. Je to opravdu slušný výkon. Jeho význam spočívá především v tom, že se tím celkem úspěšně podařilo vzdálit zejména dorůstající mládež vlivu zhoubné nacistické ideologie uplatňované zejména v Kuratoriu pro tělesnou výchovu, kde též neblaze působil duch Moravcův a soustředit ji kolem ušlechtilého ochotnického snažení.

Hasiči

Do jisté míry se kulturní činnost pěstovala i v místním hasičském sboru. Jeho poslání bylo ovšem poněkud jiné a teprve koncem okupace a hlavně v revoluci se ukázal význam a pravý smysl činnosti hasičského sboru. Přestoupili do něho totiž někteří vedoucí činovníci rozpuštěné sokolské jednoty a podařilo se jim časem z hasičského sboru vytvořiti výcvikové středisko, jehož se dalo využít, a v revoluci se jej také použilo, k obranným účelům. V čele této snahy v hasičském sboru stál zejména pozdější velitel revoluční vojenské jednoty

v Dolanech Jaroslav Hamouz.

Hudební kroužek
 Do kulturní činnosti v okupaci patří i působení hudebního kroužku, který se téměř pravidelně scházel u Urbánků. Učinkovali v něm zejména Fr. Urbánek ml. a st., Vlad. Urbánek, J. Javůrek, Vlad. Křtěn, Jos. Veselý, Jos. Šimůnek, Dobrosl. Kindl aj., a v době svého působení v Dolanech i někteří přísl. vládního vojska v čele s K. Lukášem, později příslušníkem armádního uměleckého souboru Vít Nejedlého. Karel Lukáš, výborný hudebník, ovládající několik nástrojů, byl i skladatelem a složil m.j. i „Dolanskou polku“.

Hospodářské poměry
 K úplnosti líčení o letech 1939 – 1945 patří ještě zmínka o povětrnostních poměrech. Z válečných let byl abnormální zejména rok 1940, vyznačující se velkými mrazy, deštivým létem a neúrodou. V roce 1941 napadlo velké množství sněhu, takže muselo k obnovení dopravního spojení být použito občanské svépomoci. V celku se počáteční 3 roky války (1940 – 42) vyznačovaly tuhou zimou, velkými mrazy, množstvím sněhu. Památnou událostí z roku 1940 je povodeň vzniklá nahromaděním ledu za přehradou nad Prahou, která musela být narychlo vypuštěna, když hrozilo její poškození. Voda dostoupila největší výšky od roku 1890, jak je patrné i z označení na železničních přejezděch. V Dolanech byly zaplaveny blízko řeky položené pozemky, obytných stavení však voda nedosáhla s výjimkou domku v zahradě statku čp.16 (Razák – nájemce Süßmilch). Obyvatelé tohoto domku byly narychlo vystěhovány za pomoci hasičů. Také bouda převozníka Vondry byla zatopena a odplavena. Největší škody způsobila povodeň na ovocném stromoví, zejména na nedávno vysázených mladých stromech na „Ostrově“ v Dolánkách. Stromky byly téměř všechny zničeny a obec tím byla citelně poškozena, neboť naděje na výnos za ovoce se opět ztratila nebo alespoň odsunula. Při povodni bylo též vyvráceno několik stožárů elektrického vedení a část

obce byla nějaký čas bez proudu.

Bytové poměry

Přesto, že v letech 1939 – 45 počet obyvatelstva v Dolanech stoupl (příchod Čechů z pohraničí) bylo v této době postaveno jen několik rodinných domků, jako nouzové stavby :

Kahabka Jan st., Fofonka Ant., Vágner Ant., Kocourek Josef, Grauman Lud., Vitek Fr.

Je samozřejmé, že úroveň bydlení tím trpěla, jako ostatně veškerý život v okupaci.

Nejvíce starostí si vyžádalo ubytování občanů, uprchlých z Hitlerem zabraného pohraničí. Noví občané byli poměrně ochotně přijati v domech „starých usedlíků“. U Klacáků rodina Doležalova z Hrobu, u Prausů rodina Lídlova, v hostinci u Nových bydlely rodiny Novotných a Čapkové. Dále bydlili nově příchozí u Fajfrů, Veselých atd. V okupaci odprodal též místní rolník Jaroslav Homolka kus svých polí pod hájem Jos. Kučerovi aj. Jeřábkovi na stavební parcely.

První kroky
v budování

A nyní si ještě na okamžik vraťme k líčení pohnutých dnů porevolučních z května a června 1945, zejména k budovatelskému úsilí v opět svobodné republice. První kroky v budování byly učiněny aniž si to kdo mohl uvědomovat. Nebylo na to prostě dost času. Co jiného byla například péče o Němci opuštěné statky, obdělávání polí atd. Postupem času počala se práce přece jen lépe organizovat, začalo se plánovat i když zatím poněkud neuměle, poněvadž nebylo zkušeností a často ani prostředků.

Jisté kroky byly učiněny na poli hospodářském, byly rozšířeny a zvýšeny sociální podpory nemajetných starých občanů z prostředků obce, začala se věnovat péče i kulturním snahám, utvořila se místní osvětová rada v jejímž čele stál kulturní referent MNV Vladimír Křtěn a ve které měly všechny místní spolky své zástupce. Především ovšem bylo třeba přizpůsobit činnost MNV všeobecným směrnicím a

potřebám a postarat se o zajištění řádné organizační základny MNV. Za tím účelem bylo rozhodnuto, aby byl přijat tajemník MNV. Na tomto místě se postupně vystřídali – Jaroslav Hamouz a Josef Laně, až zde konečně nastoupil někdejší starosta obce Antonín Vlasák. Dne 3. června 1945 se konaly v hostinci u Urbánků veřejné volby resp. veřejné potvrzení činovníků, které do MNV vyslaly místní politické strany. Na této schůzi byl předsedou MNV zvolen Josef Vlasák.

O koordinaci politické, kulturní a jiné práce v obci tzv. koordináční výbor, složený ze zástupců politických stran a místních spolků.

Měnová reforma

Jedním z nejvýznamnějších kroků v budovatelské práci byla měnová reforma, uskutečněná koncem roku 1945.

Nová vláda, aby upevnila Němci citelně poškozené hospodářství, přikročila k opatřením, která měla nejen snížit úžasný počet oběživa, ale také zpevnit hodnotu naší měny. Dnem 1. listopadu 1945 přestaly být zákonným platidlem všechny protektorátní peníze (kromě drobných mincí). Platnosti pozbyla i německá měna, rozšířená na území našeho státu. Majitelé starých platidel museli je složit nejpozději do konce roku 1945 u peněžních ústavů neb poštovních úřadů na vkladní knížky. Každý občan obdržel při složení starých platidel Kč 500,- v nové měně. Čtyřčlenná rodina dostala tedy celkem Kč 2000,- . Zbytek uložených starých peněz zůstal uložen na vkladních knížkách jako „vázaný vklad“, s kterým se nedalo volně disponovat. Kromě toho byl každý majitel starých vkladů a ostat. cenných papírů povinen přihlásit je na zvláštních tiskopisech v 5ti vyhotoveních. Později se na základě těchto hlášení vázané vklady přihlašovaly k majitelovým dávkám a to k dávce z majetku, kdo měl vázané jmění nad K 1.000.000 – a k dávce z přírůstku majetku,

zvýšilo - li se jeho jmění od 1. ledna 1939 do 15. II. 1945 nejméně o Kč 20.000,- .

Období revoluce skončilo a nastalo nové, slavné období, které je nejpřilehavěji vyjádřeno slovem „budování“.

V celku se postupovalo podle košického vládního programu, jehož hlavními body bylo mimo jiné zestátnění a znázornění klíčového průmyslu a bankovníctví a odsun Němců. Slavnostní podepsání dekretů o zestátnění klíčového průmyslu a bankovníctví bylo lidem přijato s velkým nadšením při památném shromáždění na Václavském náměstí v Praze dne 28. října 1945.

Významný podíl na uskutečnění hospodářských a sociálních reforem mělo jednotné odborové hnutí nazvané Revoluční odborové hnutí (ROH) vzniklé ihned po revoluci sloučením všech dosavadních odborových organizací.

Tak končil slavný rok 1945, rok, který nám přinesl svobodu po 6ti letech utrpení a útisku Němců a učinil tak skutkem dávné a dosud nikdy zcela splněné – „Lid je jediným zdrojem veškeré moci ve státě“.

Dodatečné zápisy
Věznění v době nesvobody
Náš občan Rudolf Peck, narození dne 14.2. 1912, který pracoval v libčické cihelně po celou dobu Protektorátu, byl rovněž vězněn v době od 31.5. 1944, kdy byl zatčen v závodě, když se prozradilo, že osazenstvo při výplatě mzdy vybíralo na rodiny uvězněných spolupracovníků. Zprvu byl vězněn na Pankráci a pak převezen do Terezína, kde byl až do 18.10. 1944. Jmenovaný ačkoliv byl při výslechu týrán, přece nezradil ostatní spolupracovníky.

Tableau ve škole
Branci, kteří rukovali v roce 1945, věnovali místní škole tableau, které pěkně vypracoval František Lidl. Tableau je ve škole a zní :
„Nezapomínejte.

Budiž Vám čestným vzorem naši národní dolanští hrdinové, kteří dali v roce 1914/18 a 1939/45 život za svobodu a Vaše lepší žití“.

*J. Bohata, V. Pechar, J. Král, Fr. Koubek, J. Urbánek, Z. Zloch,
V. Vurm, V. Valsa, K. Tlustý, A. Panocha.*

*J. Klouček, Boh. Čáslavský, V. Hrouda – poprav. v koncent. Táboře,
V. Nováček – zastřelen SS něm. oddíly při květ. revoluci.*

Rok 1946

*Slavnost k uctění památky těchto hrdinů konala se dne 22. září 1945
v místní škole.*

Správa obce

*Správu obce vykonávali v roce 1946 až do jarních voleb členové
místního národního výboru, zvolení již v minulém roce. Zastoupení
politických stran v MNV bylo zatím paritní, tj. každá ze tří stran,
KSC, Soc.demokratická a Národ. socialistická, měla v národním
výboru stejný počet členů. Předsedou zůstává i v tomto roce Josef
Vlasák. Hlavní úsilí MNV bylo zaměřeno k odstraňování
poválečných obtíží, zejména pokud jde o obnovu a konsolidaci
hospodářských poměrů. S ohledem na blížící se volby a s nimi spojené
politické soupeření osvědčilo se v této době paritní zastoupení, jako
důležitý činitel, umožňující spolupráci přes různost politického
smýšlení.*

*K usnadnění práce v obci fungoval též „Koordinační výbor“,
skládající se ze zástupců politických stran a místních spolků a
korporací.*

Hospodářství obce

*Poněvadž naše obec nemá dostatek prostředků k úhradě všech
výloh, jejichž výše stoupá, vykazují obecní rozpočty zásadně schodek.
S úhradou schodku je obec odkázána na státní příspěvek a na
agilnost funkcionářů, odpovědných za hospodářství obce. V roce
1946 činil schodek obecního rozpočtu Kč 58.610,-. K jeho úhradě
dostala obec podporu od ZNV ve výši Kč 31.000,- a zvláštní
příspěvek Kč 20.000,-. Zbytek schodku byl uhrazen různými dary ve
výši asi Kč 6.000,-.*

Úhrn příjmů činil v roce 1946 - 163.187,20 Kč, úhrn výdajů

161.728,80 Kč. Od druhé poloviny roku zastává funkci pokladníka obce Karel Röber.

Úprava a vzhled
obce

Nedostatek stavebního materiálu a nutnost znovu vybudovat především objekty celostátního významu bylo příčinou poměrně malého rozvinutí stavebního ruchu. V naší obci postavil obytný dům v tomto roce pouze Josef Kučera. Povolení stavby bylo umožněno jako náhrada za zničený dům jeho tchána J. Kurzweila, při náletu na Kralupy n. Vlt.

Přes nedostatek potřebného materiálu i finančních prostředků projevila se v tomto roce účinně snaha občanů zlepšiti vzhled obce. Při to se nezapomínalo ani na to, aby pracovní úsilí přineslo obci i trvalý hospodářský užitek v budoucnosti. Touto snahou byl veden úmysl obnoviti na druhé straně Vltavy (na Ostrově) obecní ovocný sad, který byl při povodni v roce 1940 téměř zničen. Nové stromky byly opatřeny jednak koupí a jednak dobrovolnými dary občanů. Výsadba byla provedena na podzim za účasti příslušníků všech politických stran. Zvláštního uznání zde zasluhuje zejména práce členů KSČ a Sociál. demokratické, po odborné stránce je pak nutno oceniti činnost Jana Kahábký st.

Důležitým krokem ve výstavbě obce byla úprava obecní cesty vedoucí podél železniční zastávky. S touto úpravou bylo spojeno mnoho práce a bylo nutno překonat mnoho překážek. Obec tak získala na vzhledu ve své nejfrekventovanější části. Práci se opět zúčastnili občané bez ohledu na polit. příslušnost, hlavně však členové KSČ. Hlavní úsilí zde vyvinuli kromě jiných zejména Jos. Vlasák, Lad. Dohnal a Jan Rohan st., který byl t.č. jako vedoucí dobrovolných brigád.

Vedle této pěkné úpravy bylo provedeno ještě několik, menších úprav – cesta ke škole, pod železničním přejezdem, cesta k Libčicím apod.

Brigády

Poválečná doba přináší nám kromě jiného i nový poměr k práci. Lidé již nepohlížejí na práci jako na nutné zlo, ale začínáme se setkávat s tím, že se nám v pracovním úsilí objevují dosud zde neznámé prvky jako dobrovolnost, bezplatná práce pro obecný prospěch, obětavost apod. Vznikají první brigády. Z podnětu uvědomělých jednotlivců vznikají dobrovolné pracovní kolektivy nejen v závodech, ale i v obcích a městech. Jejich práce přináší hodnoty, které by se jiným způsobem daly jen těžko opatřit. Zásluhu takovýchto brigád byla v naší obci provedena výše zmíněná úprava cesty podél zastávky, jejich zásluhou byl obnoven obecní sad atd. Pracovní brigády mají nejen materiální, ale i morální význam. Společné pracovní prostředí a vykonaná práce napomáhá k odstraňování různých předsudků a stavovských privilegií a působí k sblížení pracujících.

Veřejný život

V popředí celostátních událostí stojí volby presidenta republiky, jímž Ústavodárné národní shromáždění dne 19./6. 1946 učinilo ve Vladislavském sále pražského hradu Dr. Eduarda Beneše.

Volba byla důstojným manifestem jednoty čes. i slovenského národa, který ocenil zásluhy jmenovaného v boji o demokracii a svobodu.

Ostatní celostátní události – znárodnění klíčového průmyslu a bankovníctví, odsun Němců atd. přímo do naší obce nezasáhly. Jejich provádění se však setkala s plným pochopením obyvatelstva.

Z místních událostí stojí v popředí jmenování popraveného Josefa Kloučka čestným občanem obce. Stalo se tak dne 8. října 1946 na vzpomínkovém večeru ve výroční den jeho popravy. Na místním národním výboru byla umístěna jeho fotografie.

Lidopisné poměry

V roce 1946 se narodilo v naší obci 17 dětí z toho 6 ženského pohlaví. Zemřelo 8 mužů a 4 ženy, u odvodu byli 3 branci, přistěhovalo se 27 a odstěhovalo 13 osob.

Politické poměry

V obci zůstávají v činnosti 3 politické strany : KSČ, Sociálně-demokratická a Národ.socialistická. O jejich početnosti svědčí nejlépe výsledek květnových voleb do ústavodárného národního shromáždění. Poněvadž šlo o první volby po okupaci bylo velmi důležité zjistiti, jaké je politické složení obyvatelstva. Volby měly ukázat sílu politických směrů, podle nichž se mělo vyvinouti uspořádání naší příští vnitřní i zahraniční orientace. Strany si byly vědomy důležitosti těchto voleb a vyvinuly všechno možné úsilí, aby získaly co možno nejvíce hlasů. Více než 40% hlasů získaných KSČ rozhodlo o tom, že politický a hospodářský vývoj nastoupil u nás cestu nového socialistického směru oproti směru určovanému západní koncepcí. V naší obci získala při volbách KSČ 291, soc.dem. 120, nár.social. 84 a lidová strana, která neměla v obci vlastní organizaci, obdržela 7 hlasů. Výsledku voleb odpovídala přibližně i činnost politických stran. V pracovní o organizační činnosti bylo zřejmé prvenství KSČ, jejíž členové prokázali pochopení pro budovatelské úkoly, zejména účastí a iniciativou při pracovních brigádách a později při přípravě „dvouletého hospodářského plánu“. Příslušníci obou zbývajících stran se vedle své vnitřní stranické práce rovněž podle svých možností věnovali úkolům, s nimiž byla spojena obnova hospodářského a kulturního života (účast při pracovních brigádách a veřej. oslav atd.).

*Kultura
Škola*

Též ve školách se projevíly snahy po odstranění zbytků vlivů, které tam ještě zůstaly z doby neblahého působení nacismu a Moravcovy éry. Hlavním posláním školy bylo odstraniti mezery ve vzdělání žactva během války, seznámit je se správným pojetím výkladu osvobozenického děje a ducha našich dějin.

Dne 16./3. 1946 odešel dosavadní řídící učitel Jan Javůrek, na jehož místo nastoupil Ladislav Kuntoš z Kralup, který již

v Dolanech působil.

Školní rok 1945 – 46

Počet dětí v I. Třídě	ve II. třídě	celkem
21	26	47

Náboženství navštěvovalo

řms.kat.	čsl.	evang.	bez vyzn.
39	1	1	6

Knihovna

Knihovnu obce spravoval Lad. Dohnal, který podle pokynů z kursu pro obecní knihovníky zařídil velmi pečlivě kartotéku, seznamy knih a vedl zápisy o půjčování a přírůstku nových svazků.

Divadlo

K prvnímu výročí květnové revoluce bylo sehráno ochotnickým spolkem „Tvorba“ divadelní představení „Filosofská historie“ od A. Jirásků v dramatisaci B. Vrbského. Charakteristickým znakem oslav a památných dnů a svátků bylo, že je pořádaly společně všechny místní politické strany a ostatní složky národní fronty.

Sociální poměry

V tomto roce se též začíná podstatněji projevovati činnost Jednotného odborového hnutí (ROH). K ozdravení naší měny znehodnocené nacistickou okupací, přikročila vláda dnem 1. prosince 1946 k zvýšení ceny životních potřeb. Aby tím neutrpěla životní úroveň lidí, byly postupně upravovány platové a mzdové podmínky ve všech oborech. Na těchto úpravách má hlavní zásluhu právě činnost odborů. Kromě toho byly zaměstnancům poskytovány další výhody jako zlepšení úpravy dovolených - 4-5 týdnů, rekreace pracujících, závodní stravování, rodinné přídatky na děti atd. Následkem odsunu Němců zaměstnanost stoupá a jsou to hlavně ženy, jež jsou přijímány do všech oborů.

Hospodářské a zásobovací poměry

Přídělový systém nebylo dosud možno odstraniti, ale přesto došlo k určitému zlepšení dávek. Značnou měrou přispělo k zlepšení vyživovací situace akce UNRRA. Byla to mezinárodní svépomocná akce pro poskytnutí pomoci zemím válkou postižených. Zboží z této

akce jako potraviny, oděvy, obuv, stroje atd. byly postiženým zemím přidělovány zdarma.

Tak skončil první rok po revoluci, plný změn a úsilí o odstranění veškerých následků 6ti leté poroby a válečného utrpení.

Přes překážky a potíže všeho druhu, kterých bylo stále velmi mnoho, lze tvrdit, že poměry se pozvolna a postupně ve všech směrech lepšíly.

Rok 1947

Význačným rysem tohoto roku je plnění úkolů určených „Dvouletým hospodářským plánem“, jehož cílem bylo ještě ve větší míře přispěti nejen k hospodářské obnově, ale měl být jakousi zkouškou a přípravou pro další zamýšlené 5ti leté hospodářské plány po vzoru SSSR. Ukázalo se, že náš lid ocenil toto úsilí vlády, která ve snaze přinést co možno v nejkratším čase obecný prospěch celému národu, usilovala o realizaci a úspěšné plnění dvouletého plánu přes různost politických tendencí a kladným postojem a pilnou prací dokázala přes všechny obtíže úspěšně úkoly plánem určené nejen splnit, ale v některých úsecích sektoru dokonce i překročit.

Druhým rysem roku 1947 a to velmi bolestným, byla mimořádně špatná úroda způsobená nadměrným suchem a parným létem bez vláhy. Byla to nepředvídaná citelná překážka v obnově našeho hospodářství. Důsledky této neúrody byly tak značné, že nebýti pevného přátelství s SSSR, který nám poskytl pomoc dodáním 600 tun obilí, mohlo dojít ke změně politické orientace, jak se o to v této svízelné situaci pokoušeli někteří politikové, mající více vztahů k západní diplomacii. Nakonec však zvítězily sympatie k našemu osvoboditeli a ochránci SSSR, důsledně hájené hlavně komunistickou stranou Československa.

Hospodářství a
výstavba obce

V obci projevila se snaha po větším zřizování hodnot investiční povahy, jako úkolů hospod. Dvouletého plánu, což je patrné z obecního rozpočtu pro tento rok, který vykazuje zvlášť veliký

schodek 195.293,-Kč. K jeho úhradě obdržela obec od Zemského národního výboru v Praze 136.000,-Kč. Zbytek schodku byl uhrazen zvláštními příjmy, hlavně dary. Celkový příjem byl 382.198,-Kč, vydání 401.929,-Kč. Tím došlo k celkovému zlepšení vzhledu obce, jakož i zajištění výsadby obecního sadu, založením obecní školky. Byla zřízena cesta k řece a tím umožněno lepší a kratší spojení Nových Dolan s řekou Vltavou. Význam této cesty spočívá nejen v snadnějším opatřování užitkové vody, ale hlavně z požárních důvodů. Aby i školní mládež měla dobrou cestu do školy, byla znovu upravena jejich cesta. Svépomocnou prací a darovanými stromky byla založena a upravena na „Ladech“ nad školou obecní školka. Pozemek byl oplocen, zryt a vysázeno cca 400 třešní, 300 švestek, 50 jabloní a 170 vlašských ořechů. Těchto prací se obětavě zúčastňovali občané v dobrovolných pracovních brigádách, zejména členové KSČ. Zvláštní zásluhu nutno přiznati při úpravě cesty k řece mládeži a při založení školky zvláště působili Josef Vlasák, L. Dohnal, Jan Kahábků st. a po odborné stránce pak Jaroslav Miška. Na zrytí pozemku pracovali členky KSČ.

Poměry lidopisné

V roce 1947 se narodilo 13 dětí, zemřelo 7 osob. Přistěhovalo se 21 a odstěhovalo 12 osob.

Politické poměry

V obci jsou v činnosti 3 politické strany a to KSČ, jako vedoucí strana, jež vlastně určuje celý ráz a život obce. Strana Sociálně demokratická a Národně socialistická se omezují na činnost určenou politickým programem. Přes zdánlivé úsilí spolupracovati podle závazků Národní fronty dochází zvláště ke konci roku, tak jako i ve vládě, k stále patrnějšímu nesouladu ve spolupráci všech stran, kdy naprostá různost politické ideologie ruší uskutečňování a řešení daných úkolů.

Kultura

Škola

V učitelském sboru nenastalo změn, takže řídicím učitelem je Lad.

Kuntoš, ve druhé třídě učí Frant. Urbánková a ruční práce vyučuje Frant. Stanislavová, náboženství vyučuje libčický farář Krainer.

Školní rok 1946 – 47

Počet dětí v I. Tř. II. tř. Celkem

21 27 48

Náboženství navštěvovalo

římskokat. čsl. evang. bez vyzn.

44 2 0 2

Knihovna

Obecní knihovna pod správou L. Dohnala, která měla na počátku roku celkem 285 svazků, vzrostla zakoupením 17 knih od různých autorů a to domácích i cizích na 302 svazky.

Kulturní a divadelní činnost

O vánocích sehrál divadelní odbor Sokola div. hru K. Vyskočila „Za vinu nespáchanou“. Slabou ochotnickou činnost je nutno hledati snad v zostřujícím se politickém soupeření, jež nedovoluje věnovati se tolik divadlu. Přesto však bylo v tomto roce dosaženo pozoruhodného úspěchu tím, že se naše obec v kulturní činnosti umístila jako první mezi všemi obcemi kralupského okresu. Tento úspěch přinesl i praktický užitek, neboť za toto I. místo dostala místní osvětová rada mimořádnou odměnu 10.000,- Kč.

Hospodářské poměry

Jak již zprvu řečeno, je po hospodářské stránce tento rok zvlášť u zemědělců špatně zapsán. Po poměrně mírné zimě přišlo suché jarní počasí, které poškodilo vegetaci a co nezničilo jaro, dodělalo parné léto bez vláhy a suchý podzim. Sklízelo se tak málo, že nebylo u mnohých samozásobitelů možno splniti předepsaný kontingent odevzdávek a někdy sklizeň nestačila ani pro vlastní zásobení. Ba i počet dobytka následkem nedostatku píce a krmiv bylo nutno redukovati. Tyto katastrofální poměry byly uznány vládou a ke zmírnění škod zemědělců byla poskytnuta podpora ve výši 30.000,- Kč, která byla rozdělena MNV našim zemědělcům následovně :

Nepomucký Frant. Kčs 3.091,-
Homolka Jaroslav 1.993,-
Urbánek František 1.529,-

<i>Süssmilch Karel</i>	6.820,-
<i>Houdková</i>	4.845,-
<i>Fialová</i>	4.123,-
<i>Hladíková</i>	3.830,-
<i>Süssmilch Karel</i>	3.766,-

Nejvíce obdržel jak patrně Süssmilch Karel, jenž přišel do naší obce jako rodák z Holubic. Je z malozemědělské rodiny, vyučen sladovnický a po okupaci najmul pozemky Antonie Knorové a Vladimíra Urbánka a jako nucený nájem připojil pozemky K. Pražáka, který již nehospodaří. Je velice podnikavý, pracovitý a za použití moderních prostředků a velkorysého jednání se dobře uvedl. Následkem těchto zhoršených poměrů zásobovacích vinou neúrody, nebylo možno ani přes poskytnutou pomoc z SSSR zlepšiti přidělový systém, takže zásobování občanstva se v celku nezměnilo.

Rok 1948

Tento rok bude zapsán v dějinách našeho národa jako jeden z nejvýznamnějších. Již okolností, že uplynulo 100 let od památné revoluce, která i v našich zemích, hlavně v Praze, měla velký ohlas a byla počátkem sociálních bojů, stává se tento rok nad jiné památným. Tím význačnější místo bude zaujímati v dějinách proto, že v něm dochází k řadě dalších tak význačných událostí, z nichž na prvním místě nutno jmenovati známé „Únorové události“.

Oč v podstatě šlo je známo. V polovině února vyvrcholila u nás vládní a vůbec politická krise. Došlo k odstoupení několika národně socialistických, sociálně demokratických a lidoveckých ministrů a veškerou odpovědnost za další politický vývoj převzala obrozená Národní fronta s novým politickým programem, který znamená těsnější spolupráci se Sovětským svazem a zeměmi lidových demokracií a odklon od politiky tzv. „západního bloku“.

Tragická smrt Jana Masaryka, ministra zahraničních věcí, dne 10. března 1948, zanechala v srdcích našeho lidu hluboký dojem.

Po květnových volbách, ve kterých náš lid vyjádřil souhlas s únorovými událostmi a jejichž výsledek určil další směr našeho politického a hospodářského vývoje, dochází k celé řadě dalších historických událostí jako :

- dne 7./6. 1948 k abdikaci dosavadního presidenta Dr. Ed. Beneše,
- dne 14./6. 1948 zvolení nového presidenta republiky, jímž se stává dosavadní předseda KSČ a vlády Klement Gottwald,
- schválení nové ústavy, kterou se dosáhlo uskutečnění zásad a bodů košického vládního programu, k nimž jako hlavní patří – další znárodnění, uskutečnění národního pojištění, jednotné školství, úspěšné dokončení dvouletého hospodářského plánu atd.
- dále je to XI. všesokolský slet,
- úmrtí Dr. Ed. Beneše,
- 600. výročí založení Karlovy university,
- 100. výročí zasedání sněmu v Kroměříži atd.

Po únorových událostech byl v obci utvořen – akční výbor národní fronty ze zástupců politických stran a ostatních složek veřejného života, který dbal o řádné provedení očisty veřejného a kulturního života v obci a dodržování nastoupené politické linie.

Správa obce a
veřejný život

Zasedali v něm:

za KSČ – Vlasák Ant., Mareš Rud., Svoboda Josef,
za Nár. soc. – Zemek Stan., Král Václav, Palkoska
za Soc. dem. – Žitný, Nová L., Kahábka J.st., Měkota Vl.,
za Polit. vězně – Vlasák Josef,
za Svaz mládeže - Klouček Jaroslav,
za Jednot. svaz zeměděl. – Urbánek Frant.,
za Družstevníky – Rohan Jan st.

Hospodářství obce spravoval nadále Karel Röber a podle obecního rozpočtu schodek 169.133,- Kč uhrazen ZNV v Praze v částce 83.400,- Kč a zbytek pak různými příjmy z nichž největší položku činí nevybrané odměny funkcionářů MNV, kteří své funkce konali bezplatně. Celkový příjem činil 325.144,68 Kč, celkové vydání

323.961,70 Kč.

Úprava a vzhled obce Pod vlivem vítězného „února“ dochází k zvýšenému úsilí o vybudování lepšího života v obci, což se projevuje v uskutečnění několika významných projektů jako :

Obecní rozhlas - zřízení místního obecního rozhlasu za značné finanční podpory Obce baráčníků (Kč 24.000,-) a obětavé a nezištné práce občanů, z nichž nejvíce zásluhy nutno přiznati Karlu Røberovi.

Postavení čekárny - Splnilo se též dávné přání cestujících a na místní zastávce dráhy postavena čekárna a blíže viaduktu směrem ke Kralupům zřízeny po obou stranách dráhy schody, jako nástupiště. Nutnost a význam této čekárny je nejlépe charakterisován okolností, že se o její postavení jednalo již po první světové válce. Třicet procent nákladů tj. cca Kč 27.300,- musela zaplatiti obec, zbytek pak ČSD. Dobrovolné sbírky v obci, jakož i příspěvky okolních vesnic (Zlončice, Kozomín, Debrno) vynesly celkem Kč 26.003,-.

Třebaže na postavení čekárny a schodů k nástupišti pracovali v dobrovolných brigádách občané všech politických stran, přece jen členové KSČ i v tomto případě měli nejvíce zásluhy. Pavel Plíva velmi energicky prosazoval ve styku s ČSD, která neměla velkého zájmu v této věci, nutnost a prospěšnost postavení čekárny, takže v tomto směru velmi přispěl k urychlenému zřízení. Odborné zednické práce na schodech k nástupišti vedl Václav Hubený. Předseda MNV Josef Vlasák pak všemožně působil, aby všechny práce byly v době co nejkratší dokončeny.

Zřízení kina Koncem roku zahajuje činnost nově zřízené kino na úzký film v sále Vladimíra Urbánka. Na jeho zřízení má nejvíce zásluhy, kromě jiných, Lídř František, Vlasák František a Kučera Josef ml., který se stává prvním kino operátorem.

Přistoupilo se také k provedení různých jiných prací veřejného

Různé práce

významu, konaných většinou dobrovolnými pracovními brigádami jako : úprava a zřízení přejezdu na „horčáči“, úprava ulice v Nových Dolanech, vysazení ořechů v Dolánkách a dodatečná výsadba stromků na „Ostrově“.

Po prázdninách byla naše školní mládež překvapena novou parketovou podlahou ve třídě, čímž se školní prostředí ve třídě značně zpříjemnilo.

Tím, že uvedené práce byly většinou provedeny bezplatně v dobrovolných pracovních brigádách se nejen ušetřily obci značné částky, ale získané hodnoty zůstanou pro budoucí časy památkem obětavosti, nezištnosti, nadšení a tvůrčí iniciativy našeho lidu v prvních letech nového socialistického řádu.

Není-li možno vyjmenovati zvlášť jednotlivce, kteří svou příkladnou prací strhávali ostatní k dalšímu úsilí a činům pro obecný prospěch.

Poměry lidopisné

V tomto roce se narodilo 15 dětí, zemřelo 7 osob . Přistěhovalo se 19 a odešlo 12 osob.

Politické poměry

V obci působí po „únorových událostech“ vlastně pouze strana KSČ, se kterou splynula strana sociálně-demokratická.

Činnost strany národně-socialistické zanikla.

V květnových volbách se hlasovalo o jednotné kandidátce národní fronty. Poněvadž nebyl odevzdán žádný bílý lístek, vyjadřující nesouhlas, byla naše obec označena jako „vlastenecká“. Postavením jednotné kandidátky bylo sledováno odstranění stranického soupeření ve prospěch celého národa.

*Kulturní poměry**Škola*

V učitelském sboru nenastalo změn. V školním roce 1947/48 navštěvovalo školu :

V I. třídě	v II. tř.	Celkem
21	23	44

Náboženství navštěvovalo :

Římskokat.	evang.	čsl.	bez vyzn.
40	1	1	2

Ve školách se uplatnil vliv únorových událostí podle zásad jednotného školství a za řízení ministra Zdenka Nejedlého dochází k novému pojetí školní výchovy podle socialistické ideologie.

Knihovna

Obecní knihovnu nadále spravuje Ladislav Dohnal, počet svazků vzrostl na 335.

Ostatní kulturní činnost

Z kulturní činnosti je nutno zaznamenati I. koncert symfonického orchestru Dvořákovy krajce z Kralup, řízený profesorem Humlem, pořádaný 28./5. 1948 k oslavě 64. narozenin presidenta Dr. Ed. Beneše a oslavu svátku práce – 1. května 1948.

Divadla, zájezdy, oslavy, byly v tomto roce nejvíce konány tělocvičným spolkem „Junák“ a „Vlastenecko-dobročinnou obcí baráčníků“.

Sociální poměry

Nástupem únorových událostí dochází i v tomto směru k pronikavým změnám. Uskutečněním národního pojištění, jehož význam nelze dosud ani dobře doceniti, byla zabezpečena nejen pracujícím v případě nemoci, invalidity a stáří, jejich existence a slušná životní míra, ale též osobám přestárlým, kteří si nikdy pojištění neplatili a nyní jsou nemajetní (hlavně živnostníci, rolníci, řemeslníci atd.) poskytuje národní pojištění ve formě tzv. „sociálního důchodu“ zajištění v jejich stáří. Tím odpadla obci povinnost podporovati tyto osoby.

Zaměstnanost v závodech stoupá a přes stále větší zařazování žen do všech pracovních úseků, jeví se citelný nedostatek pracovních sil. Nejvíce našich občanů nalézá zaměstnání v sousedních Libčicích v železárně, kde vzniklo v polovině roku 1948 tzv. „libčické hnutí“. Účelem této akce, která se v brzkou stala známou v celé republice, bylo zlepšení pracovní morálky. Podnět ke vzniku „libčického hnutí“ vyšel

od pracující mládeže a k nejznámějším jeho postavám a průkopníkům patří m.j. i dolanský občan František Vlasák.

Ani v tomto roce nebylo možno odstraniti přidělový systém, který zůstává kromě malých výhod nezměněn.

Hospodářské
poměry

Nejdůležitějším a také nejradostnějším činem našeho pracujícího lidu v roce 1948 bylo zajisté úspěšné splnění „dvouletého hospodářského plánu“, který byl v celku splněn na 101,5 % a tak položeny zásluhou dělnické třídy pevné základy v hospodářství našeho státu.

V obci byly rovněž splněny úkoly, které si MNV ve „dvouletce“ uložil, díky obětavé práci našich uvědomělých občanů.

Rok 1949

Tento rok se stává v našem novém socialistickém životě velmi významný tím, že je to první rok „první naší pětiletky“. Po vzoru SSSR přistoupila i naše vláda k stanovení zákona o pětiletém hospodářském plánu v letech 1949 – 1953, aby po zkušenostech získaných ve „dvouletce“ došlo k rychlejšímu vybudování socialismu a rozvoje republiky.

Hlavní ukazatele pětiletky jsou :

Zvýšení národního důchodu, zvýšení výroby a zaměstnanosti v průmyslu, výstavba hospodářství investováním 330 miliard Kč a přestavba lehkého průmyslu na těžký, což má přispěti ke zvýšení životní úrovně našeho lidu. Blížeji podrobnosti obsahuje příl.č. 1.

Politické poměry

Z politických stran je možno zaznamenati jen činnost KSČ, jež určuje a řídí život obce. Funkcionáři a členové strany stávají se tak iniciátory všech akcí a činů, ať již se jedná o stranickou činnost nebo o ostatní veřejný život. Organizace je rozdělena na 4 dílčí orgnisace se společným ústředním výborem a vedoucí organizací jsou :

I. organizace : předseda Josef Kaluš

II. J. Zajíc

III. Václav Háječek

IV. Josef Macal

Ústřední výbor : předseda - Lad. Dohnal

*místopředseda - Anna Žaloudková
jednatel - Frant. Vlasák
pokladník - Frant. Vendera
propagace a kultura – Rudolf Mareš
referent mládeže – Josef Berka*

Za KSČ na MNV kromě ostatních referentů je Josef Vlasák jako předseda a Jan Rohan jako předseda AVNF (akční výbor národní fronty).

Ze stranické a veřejné činnosti funkcionářů a členů KSČ nutno zaznamenati : politické školení členů strany se základ. Myšlenkami marx.-leninského učení, seznámení hlavních bodů dopisu ústředního výboru KSČ se členstvem, aby se umožnilo plnění programu, ale i aby byla zvýšena bdělost a ostražitost před činností domácí i zahraniční reakce, dokončení prověrek, sledování plnění závazků, účast na dobrovolných pracovních brigádách, oslavy 1. května, podpisová akce na resoluci pro únorovou konferenci v Paříži, vzpomínková slavnost na s. Josefa Kloučka a odhalení pamětní desky na jeho domě, přípravy založení JZD (jednotné zemědělské družstvo), sledování a účast při polních pracích, oprava střechy na místní národní škole, česání ovoce, úprava hřiště u vody, nábor ke vstupu do Svazu čsl. sovětského přátelství, propagace lidových kursů ruštiny, výstavy knih sovětské literatury, činnost Sokola atd. Rovněž plnění programu daného IX. Sjezdem KSČ ve dnech 25.–29.5. 1949 dokresluje obraz o celkové a v pravdě plodné činnosti KSČ v naší obci.

Veřejný život

První květen, který se ve svém významu a pojetí stává opravdu svátkem všech pracujících, byl i tentokrát oslaven účastí v průvodu a poslechem řečníků v Kralupech, kde byla naše obec živě pozdravována ostatními účastníky, neboť náš trubačský sbor, znak „Pětiletky“ a hlavně průvod účastníků, tvořících svým

seskupením a barvami úboru „státní vlajku“ vzbuzoval pozornost a živý zájem.

Řádný IX. Sjezd KSČ ve dnech 25.-29.5. 1949 vytýčil další úkoly pro uskutečňování socialismu v naší vlasti, ale dopis UV KSČ všem členům strany se stává předmětem diskusí a souhlas členů strany s jeho obsahem se projevuje v pracovních závazcích a zlepšovacích návrzích jako dary pracujícího lidu republiky.

V obci bylo odpracováno na veřejných pracích příslušníky ČSM – 300 brigádnických hodin.

Podpisová akce na resoluci pro mírovou konferenci v Paříži vyjadřovala touhu našeho lidu pro mír a odsouzení snahy všech vrstev v západních státech, zejména v USA, rozpoutati třetí světovou válku. V obci setkala se s velkým porozuměním a občané svými podpisy tak vyslovili přání po dohodě mezi 5ti velmocemi. Opravdu pietním způsobem byla uctěna památka našeho čestného občana Josefa Kloučka při slavnosti konané dne ....., přičemž byla na jeho domě zasazena pamětní deska. Slavnosti se zúčastnili nejen naši občané, ale i zástupci okresního a krajského vedení KSČ (ss. Karlovská a Zimáková), Svazu politických vězňů a jeho dřívější spolupracovníci, jimž býval J. Klouček nejen kamarádem, ale i dobrým učitelem a rádcem. Tak byla znovu oživena v myslích všech občanů vzpomínka na oběti nacismu, kteří pro své přesvědčení a touhu po svobodě neváhali bojovati proti násilí a fašismu a položili své životy za uskutečnění oněch ideálů, jež lidstvo spatřuje v novém socialistickém a v pravdě demokratickém uspořádání světa.

Správa obce

Činnost MNV je i v tomto roce rušná a jednotlivé referáty vykazují zvýšenou činnost. Předsedou zůstává s. Josef Vlasák, ve funkci kancelářského zřízence je Antonín Vlasák st. a Josef

Šturm je jako zaměstnanec MNV a vede ostatní agendu.

Překotný ruch ve výstavbě socialismu a přeměna celého veřejného života přináší značné požadavky na veřejné činitele a tak členové MNV většinou rekrutovaní ze řad dělnické třídy, musí často řešiti problémy a úkoly vyžadující si znalosti nejen po stránce odborné, ale i politické. Vždyť většina jich se mohla věnovati svým úkolům teprve po příchodu ze svého normálního zaměstnání a tak bylo nutno nastavit večery a to mnohdy dlouho do noci. Zavedení nové spisové manipulace přineslo zavedení pořádku a přehled o celé došlé a vyřizované agendě. Hospodářství obce vedl s počátkem s. Röber, později ss. Kriml a Hájek Václav.

Hotovost k 1.1. 1949 – 1.663,-Kč, celkem příjmy – 304.603,80 Kč, celkové vydání 306.266,80 Kč, hotovost k 31.12. 1949 – 0,- Kč.

Podle rozpočtu obce na rok 1949 činily

<i>Aktiva</i>		<i>Pasiva</i>	
<i>Kmenové jmění</i>	<i>840.806,80 Kč</i>	<i>pasiv. nedopl.</i>	<i>30.776,10 Kč</i>
<i>Aktiv. nedopl.</i>	<i>3.337,80 Kč</i>	<i>stav čistého jmění</i>	<i>813.368,50</i>
<i>Kč</i>	<i>844.144,60</i>	<i>Kč</i>	<i>844.144,60</i>

Čisté jmění k 1./1 1949 .....Kč 823.579,55

Úbytek v roce 1949 .....Kč 10.211,05

Čisté jmění k 31.12. 1949 .....Kč 813.368,50

Z akce 5M (5 miliard Kč obcím) obdržela obec Kč 23.000,- z čehož přišlo Kč 20.000,- na školu a 3.000,- na vysazení ovocných stromků. Pro účely obce byl zakoupen nákladní automobil za 90.000,-Kč z darů.

Činnost MNV je rozdělena celkem na 11 referátů jež vedlí :

- I. – vnitřní správa – předseda MNV s. J. Vlášák*
- II. – plánování*
- III. – bezpečnost*
- IV. – školství a tělesná výchova – s. Lidl František*

- V. – sociální péče a práce – s. Žaloudková Anna
- VI. – zdravotní
- VII. – finanční – s. Röver, později ss. Kriml a Hájek V.
- VIII. – hospodářský – Kučera Josef
- IX. – zemědělský – s. Röver, s počátku Vlasák Ant. Ml.
- X. – zásobovací – s. Laně Václav
- XI. – technický – s. Ant. Vágner

Výstavba obce

Ani v tomto roce neustala činnost ve výstavbě obce a možno zaznamenati další přírůstky hodnot, vytvořených většinou společným úsilím občanů při dobrovolných pracovních brigádách, ať již se jedná o práce veřejného a hospodářského zájmu nebo o stránku estetickou.

Na těchto pracích se podílely nejen dílčí organizace KSČ, ale i ostatní veřejné složky jako ČSM, Baráčníci, Svaz přátel SSSR, Sbor dobrovolných hasičů atd.

Jsou to zejména : dosázení ovocného sadu a úprava cesty v Dolánkách, úprava cesty k MNV a u školy, zábrany proti ledům na druhé straně Vltavy, zřízení parku u transformátoru, úprava ovocné školky, úprava ulic v Nových Dolanech, úprava cesty k vodě, úprava hřiště atd.

Poměry hospodářské

Přesto, že byly činěny akce k založení Jednotného zemědělského družstva (JZD) v obci, nedošlo v tomto roce k jeho založení pro odmítavé stanovisko zdejších rolníků. Tak se dosud hospodařilo soukromě. Pro nedostatek pracovních sil v zemědělství bylo nutno okopávat řepy, žňové práce a sklizeň řepy a brambor prováděti pomocí pracovních brigád. Bylo nutno též sledovat postup všech prací, kontrolovat soupisky ploch a vysázených kultur, ustanovit žňové komise, věnovat péči zajištění krmné základny, provádět kontrolu dodávek smluv atd. Některé závady v plnění dodávek resp. jiných povinnostech (odvádění mléka, masa, obilí, vajec atd.) bylo příslušnými činiteli MNV sledováno, závady vyšetřeny, popřípadě sjednána náprava, většinou v tak zvaném náhradním plnění tj. že za neodvedené množství bylo odevzdáno přísl. množství jiného

produktu. Celková hospodářská a vyživovací situace stala se díky společnému úsilí dělníků a rolníků tak uspokojivou, že vláda přistoupila dnem 1. října 1949 k zrušení vázaného hospodářství a uvolnění chleba, pečiva, mlýnských výrobků a brambor, jež bylo možno obdržeti bez lístků.

Rovněž na volném trhu došlo k podstatnému snížení cen a tím ke zvýšení životní úrovně. Pouze v textilu bylo nutno učiniti opatření proti pokusům o hromadné seskupování a proto byly zavedeny šatenky pro všechny pracující a důchodce. Samostatní živnostníci a obchodníci neměli na šatenku podle vydaných směrnic nárok, neboť se předpokládalo, že jejich majetkové poměry jim většinou dovolují kupovati na volném trhu.

Nejvíce patrný jsou všechny změny a výhody nového socialistického řádu v průmyslu a poněvadž většina našich občanů je zaměstnána v líbčických závodech „Drátovny a šroubárny n.p.“, kde se též projevují nové směry pracovní, jako je soutěžení, údernictví, zlepšovací návrhy atd., je možno zaznamenati případy, kdy zaměstnanec konečně za svou dobrou práci a výkony je též zaslouženě odměňován. Zde se skutečně nejlépe potvrzuje rozdíl mezi dřívější kapitalistickou dobou, kdy event. zvýšeným výkonem neb zlepšením pracovního postupu hrozilo vysazení ba i propuštění ostatních spolupracovníků aniž by takovýto zaměstnanec byl za svůj výkon neb zlepšení náležitě odměněn. Nynější doba nejen, že odstranila strach dělníků před nezaměstnaností, ale naopak dává všechny možnosti k individuálnímu uplatnění schopností zaměstnanců a tak je možno rozvíjeti masově všechna hnutí směřující k vyšší produktivitě a hospodárnosti práce, při čemž se dostává takovým zaměstnancům tolik uznání a odměny o nichž se za kapitalismu dělníku ani nesnilo.

Kromě ostatních případů, kdy naši občané jsou ve svých pracovištích odměňováni a vyznamenáváni za svou dobrou práci, náměty neb výkony, věcnými neb knižními dary, možno uvést zvláště případ s. Jana Rohana st., předsedu MNV, který jako iniciátor socialistického soutěžení byl od 2./7.-17./7. 1949 vyslán v rámci akce ROH na zahraniční rekreaci do Maďarska. Jmenovaný byl v letovisku „Balaton Zele“ (Blatenské jezero) a je to vsádku pozoruhodný případ, kdy dělníku se dostává takového uznání. Dále byl s. Jan Rohan jmenován nejlepším pracovníkem svého oboru (lišar matic za tepla v libšických „Drátovny a šroubárny n.p.“) v pražském kraji pro II. pololetí 1950. Jako odměnu, kromě jiných darů a diplomu, obdržel od závodu radiový přijímač a od zástupce předsedy vlády s. Fierblingera, který byl přítomen závodní slavnosti při splnění II. roku pětiletky, byl s. Rohan odměněn náramkovými hodinkami.

Sociální poměry

Následkem stále se stupňující zaměstnanosti v průmyslu, jeví se potřeba pracovních sil a tak dochází ke zvýšenému zapojení žen a důchodců do pracovního poměru. Z obce jsou to většinou ženy bezdětné, neb s dětmi již dospělými, vdovy a namnoze i ženy s dětmi, o něž může pečovati někdo jiný, ponejvíce babička neb děd. Ženy v zaměstnáních jsou postaveny na roveň mužům a mají tedy při stejném pracovním zařazení a výkonu tentýž plat i ostatní výhody a nároky jako muži. Je samozřejmé, že v rodině, kde pracuje muž i žena, popřípadě i někde dorostlé děti, činí celkový příjem značné částky (8.000 – 15.000,- Kč) a tím životní úroveň takové rodiny je velmi vysoká, neboť si může většinu věcí nakoupiti na volném trhu i za vyšší ceny.

Ve školním roce 1948/49 navštěvovalo školu –

Kulturní poměry Škola

Počet dětí v I. třídě	v II. třídě	Celkem
21	23	44

Náboženství navštěvovalo Ř.K. evang. čsl. bez vyzn.

V učitelstvu nenastalo změn.

Kromě odpadových surovin prováděly děti též sběr léčivých bylin, lahvi atd. Sběr mandelinky bramborové byl negativní, ale novatce řepného bylo nasbíráno 15l brouků. Za získané peníze byl uspořádán výlet všech žáků do pražské zoologické zahrady.

Žáci celé školy spořili a ukládali v Záložně v Libčicích n. Vlt. Bylo uspořeno celkem cca 56.000,-Kč.

Na oslavu Říjnové revoluce byla uspořádána akademie s tanci, recitacemi a školní rok zakončen žákovskou besídkou.

Knihovna

Knihovnu vede dále s. Lad. Dohnal. Počet svazků vzrostl ze 335 na 415. Přírůstek tvoří většinou naši a sovětsí autoři : Světlá, Čelakovský, Erben, Jirásek, Němcová, Olbracht, Jilemnický, Gogol, Puškin, Simonov, Michajlov atd. Celkem bylo 36 čtenářů, kteří si vypůjčili dohromady 168 svazků.

Ostatní kulturní činnost

Celkový přehled veřej. osvětových podniků a zařízení je zachycen ve statistickém hlášení za rok 1949. Podle jednotlivých bodů bylo pořádáno :

- 1) veřejné projevy k 26./II., 1. a 9./5., 6. a 7./7 a k 7./11.*
- 2) Besedy a hovory – s filmem – Okres. rada osvětová – odborné, kulturní a agrobiolog. Přednášky*
- 3) Akademie – k 1./5. 49 Sokol, ČSM, Hasiči, SČSP.*
- 4) Divadla – vesnické divadlo : „Okřídlená paleta“ – příběh ze života J. Máneše, „Hlas Ameriky“ – líčení života žurnalisty v Americe – dobová hra.*
- 5) Filmová představení – kromě ostatních předvedeny filmy „Radost a mládí“, „Píseň o sletu“.*
- 6) Výstavy : předvánoční výstava knih – objednávky v celk. hodnotě cca 8.000,- Kč.*
- 7) Koncerty – v předvečer 1. května – „Orchestr Dvořákovy kraje“ za řízení prof. Humla, na pořadu Dvořákovy a Smetanovy skladby.*
- 8) Exkurse : hasičský sbor – za získání zkušeností zájezd do Prahy.*
- 9) Kulturní brigády : kulturní skupina KSČ uspořádala 6 zájezdů do okolí – Kralupy, Chvatěruhy, Hoštice, Úžice atd.*

- recitace, národ. A budovatel. Písně, pásma – ved. R. Mareš.
- 10) Tělovýchova a sport – v srpnu 1949 sportovní odpoledne mládeže s tělocvičným vystoupením na hřišti v „Nových Dolanech“. O vánoční svátky pak pořádána „Tělocvičná besídka“.
- 11) Tanečních zábav 5 – plesy KSC, Baráčníci, Hasiči, Májová zábava, Silvestr.

Z 54 filmových představení celkový příjem činil Kč 136.000,-
 vydání činila 135.797,-
 čistý příjem 803,-

Kinooperatér Jos. Kučera a správce kina Lidl František darovali svou odměnu ve výši Kč 5.000,- ve prospěch Kulturního družstva jako základ pro zřízení fondu na postavení kulturního domu v Dolanech.

V roce 1949 s platností od 1. ledna 1950 byla vládou přenesena povinnost vésti matriky o narození a úmrtí občanů, jakož i prováděti svatební obřady na MNV, takže i v naší obci byl pověřen vésti matriku zaměstnanec obce s. J. Šturm a svatební obřady prováděl předseda MNV. První takovýto svatební obřad provedl s. Josef Vlasák dne 4./2. 1950 při svatbě manželů Faiglových.

Obřad nutno provést úředně na MNV a teprve potom možno podle přání ještě provést svatbu v kostele podle vyznání.

V roce 1949 se v obci narodili - 8 mužů, 4 ženy, sňatků uzavřeno - 7, zemřelo - 6 mužů, přistěhovalo se - 11 osob, odstěhovalo se 6 osob.

Kromě dříve již existujících spolků a korporací jako : Sokol, Obec baráčníků, Svaz čsl. sovětského přátelství, Myslivecká jednota „Zelená hora“, Hasiči, byl v roce 1949 ustaven „Československý svaz mládeže“ - ČSM, který je masovou organizací mládeže, kterou má vychovávat jak po stránce tělesné tak i kulturní v duchu socialistických zásad. Bližší viz. **příl. č. 8.**

Poměry lidopisné

Život spolkový

Různosti

Dne 20./5. 1949 překvapila obec nevidaná živelná katastrofa, jaké nebylo v obci pamětníka. Odpoledne kolem 3. hodiny přihnala se bouře, která trvala asi 1 hodinu, ale svým rozsahem, prudkým lijákem a kroupami způsobila značné škody. Je pozoruhodné, že největší škody způsobila právě na našem katastru a hlavně zasáhla oblast od "Kocandy" k jezu. Prudkým přivalem vody byla stržena u „Kocandy“ cesta u viaduktu, úplně zničena tam se nacházející studánka a vymlety jámy v hloubce až 2m. V těchto místech, směrem k Dolanům, byla vodou a nánosem hlíny zaplavena trať, takže byla dočasně zastavena železniční doprava, než pracovní čety a vojsko uvedly trať do pořádku. V obci vymlela prudce tekoucí voda cestu ke přivozu až do hloubky 1metru. Směrem k Libčicím u vily p. Křtěna přival vody nejen zatopil pole a zahradnictví p. Kefurta, ale nános kamení z protilehlých straní úplně zanesl kanály pod želez. trati a cestu k Libčicím. Rovněž koleje želez. trati byly v těchto místech podemlety, stromy skáceny na trať a tak i zde bylo nutno závady rychle odstraniti kvůli dopravě. Kroupy urážely téměř polovinu listí, srazilily a potloukly většinu ovoce, zvláště třešni.

Na „Čapáku“ byly zaplaveny vodou domy V. Šarbocha, Valsy, Márové a přival rozbořil zed' p. Kocourka. Vyžádaná komise z ONV a KNV (okresní a krajský národní výbor) vyšetřila způsobené škody a k jejich odstranění byly obci přiděleny mimořádné přiděly stavebního materiálu. Došlo též ke snížení odevzdávkových úkolů neboť i na polní kultuře byly značné škody.

Vražda

V srpnu (17.) 1949 našel náš občan J. Veselý ml. při sbírání hub v háji v „Borovičkách“ (směrem k Libčicím) v roklí ukrytou mrtvolu mladé ženy. Přes usilovné pátrání bezpečnostních orgánů

nebyla totožnost zavražděné ani pachatel zjištěny, až teprve později v příštím roce byl policií zatčen muž jménem Částka, který spáchal vraždu na svém spolupracovníku v okolí Roudnice a doznal, že je pachatelem vraždy i mladé ženy (nějaké Slovenky) nalezené v naší obci. Zajímavé je, že pachatel jako dítě, žil se svými rodiči kolem roku 1919-1920 v Dolanech ve státním statku Nehošť, kde byli rodiče zaměstnáni. Tato rodina se však brzy odstěhovala.

Zdravotní poměry

Ze zdravotních důvodů byla uzavřena studánka u Švarců čp.23 a voda zaslána ke zjištění.

Rok 1950

Politické poměry

Hodnocením celoroční činnosti strany byly sledány nejen kladné faktory jako obětavost, nezištnost a píle funkcionářů a členů strany, ale nutno též posouditi i nežádoucí zjevy, jako ochablost účasti na schůzích, nedostatečná účast při stranickém školení (průměrně 63%), nezájem o funkce a práci ve straně, malá činnost masových a tělovýchovných organizací (Sokol, ČSM). Tyto zjevy jsou předmětem diskusí při schůzích společného výboru. Přikračuje se k reorganizaci funkcionářů u MNV a AVNF, utvoření nového výboru Sokola a zvyšuje se agitační činnost mezi členstvem.

Výroční schůze dílčích organizací se konaly ve dnech 21.-24./2. 1950 a měly uspokojivý průběh. Vzornou zprávu o činnosti strany měla I. dílčí organizace.

Z výtěžku plesu Kč 12.000,- bylo přiděleno každé dílčí organizaci KSČ, místní škole, Gottwaldově knihovně, Sokolu, Okresnímu výboru KSČ a na Kulturní dům á 1.000,- Kč.

„Sokol“ začíná působit a stav členstva dosahuje 85 osob. Konají se brigády na úpravu hřiště u vody a za pomoci buldozeru, který byl díky osobnímu jednání s J. Vlasáka, předsedy MNV, zapůjčen

stavebními podniky z Kladna, bylo hřiště rozšířeno a terén z větší části upraven.

Valná hromada hlavního výboru KSČ odhlasovala nové sestavení výboru a to :

- předseda - J. Svoboda
- místopředseda – K. Röber
- jednatel – Fr. Vlasák
- pokladník – Fr. Vendera
- kult. propag. ref. – R. Mareš

Počíná se diskutovati o možnostech založení JZD v obci a shledány předpoklady, třebaže se prozatím místní rolníci nestaví k založení kladně.

Činnost MNV se rozrůstá, jsou kladeny stále větší požadavky jak na předsedu, tak na jednotlivé referenty a dochází k rozšíření členů MNV podle vládního usnesení. Toto rozšíření pracovníků MNV má zlepšiti vyřizování veškeré agendy.

Strana dne 4./7. 1950 přistupuje k volbě nového předsedy MNV, kterým se stává s. Jan Rohan st. za odstupujícího s. J. Vlasáka, který odchází jako vedoucí Okresního vedení lidových milic (LM) v Kralupech. Rovněž předsednictví AVNF je změněno a za odstupujícího s. Jana Rohana st. nastupuje s. Josef Vidím. S. Lad. Dohnal byl též uvolněn pro práci Okres. vedení KSČ.

Pro úspěšný průběh žně je zvolena žňová komise, jež dbá, aby žně byly včas a správně prováděny. Je to : za MNV zeměděl. referent Kopáč Ant., Vlasák Jos., za J.S.Č.Z. – Brejník Josef, za KSČ ss. Svoboda, Pšánský, Grauman, za AVNF s. Mareš Rudolf, za ČSM s. Vydra Josef a za Hasičský sbor s. J. Hamouz – velitel.

Žně proběhly celkem dobře avšak účast Státně trařt. stanice Velvary nebyla na výši. Bylo nutno, aby naši občané Josef Kučera a Jos. Keřfurt vypomáhali jako řidiči obou strojů. Žně ukázaly, že je nutno v duchu linie strany působiti na místní rolníky, aby se rozhodli pro

založení JZD: Kromě p. K. Süßmilcha do té doby ostatní odmítali vstoupiti do JZD. Přesto však dochází k ustavení přípravného výboru – jsou to : Josef Vlasák, K. Burger, Urbánek Václav, Kefurt Josef, Knorová Amálie, Berka Josef a Frant. Kreč. Bližší viz. dále „Hospodářské poměry“.

Vnitřní činnost strany KSČ je zdůrazněna provedením druhé prověrky všech členů, jež měla ověřiti činnost členů a funkcionářů od poslední prověrky. Podle tohoto zhodnocení se rozhodlo, zda obdrží člen od 1./1. 1951 novou legitimaci a nebo, zda pro nedostatek činnosti a neplnění stranických úkolů nemá býti převeden do „kandidátů“ resp. zcela vyloučen.

Rok stranického školení zahájen v listopadu 1950 a členové rozděleni do 4 základních kroužků a 4 Marx-Leninských kroužků.

Vedoucí kroužků byl: Marx-Leninské
Laně Josef, Urbánková Fr., Kaluš J., Mareš R., Hájek V.
Král Jar., Kopáč Ant., Berka J.

Dobrovolných brigád na podzim. zeměděľ. pracích se zúčastnilo ve třech nedělích celkem 234 osob. Odměn za odpracované hodiny bylo použito ve prospěch bojující Koree a na zakoupení lavic pro místní školu.

V celku možno označiti činnost strany KSČ za úspěšnou, zvláště ve směru založení JZD, neboť jedině působením strany došlo k překonání všech obtíží, jež se vyskytly při jeho zakládání. Bylo nutno nejen přesvědčovati samotné rolníky o výhodách družstevního hospodaření, ale i přiměti ostatní občany ke vstupu, aby byl zajištěn dostatečný počet pracovních sil. V tom směru měl přípravný výbor hodně práce a možno říci, že jedině úsilím strany a pevným odhodláním členů dojíti k realizaci JZD, bylo možno všechny překážky odstraniti.

Oslavy svátku práce byly ve znamení boje o udržení míru a

Veřejný život

odsouzení podněcovatelů války. Oslavě 1. května předcházelo dne 30./4. veřejné shromáždění u Vltavy, při kterém byla upálena figura „válečného štváče“ a přednesen projev o významu boje za zachování světového míru s. Jos. Vidímem. Druhý den na slavnosti v Kralupech opět vzbuzovala pozornost v průvodu naše skupina, jejíž uspořádání účastníků a úbor tvořil slovo „Mír“. Pěkným dojmem působilo, když v Kralupech před hlavní tribunou účastníci průvodu poklekli, takže v modrém obdélníku úborů členů krásně vyniklo slovo „Mír“, utvořené bílým úborem a čepci účastnic. Rovněž vypuštění bílých holubic symbolizovalo touhu po míru. Standarda nesená naším průvodem měla heslo : „Za vlast, mír a socialismus“.

Správa obce

V srpnu 1950 dochází ke změně předsedy MNV a to za dosavadního předsedu Jos. Vlasáka, který odchází jako vedoucí lidových milic v Kralupech nastupuje dosavadní předseda AVNF s. Jan Rohan st., který se ujímá své funkce s veškerou vážností. Jako dlouholetý veřejný pracovník má všestranný přehled a vzniká tak oprávněná naděje, že ve své funkci se uplatní k prospěchu obce. Dochází rovněž k určitým změnám ve složení jednotlivých komisí a přistupuje se k rozšíření členů MNV, aby vyřizování celkové agendy se urychlilo a předepsané termíny mohly být dodržovány.

Dnem 1./1. 1950 převzaly MNV vedení matričních knih jakož i provádění svatebních obřadů.

Dle přípisu Ministerstva zemědělství v Praze bylo v obci navrženo převzít do vlastnictví část lesa, majetku velkostatku Tursko a to část zvaná „Špitálský les“, „Zabitý háj“ a deputátní pole – celkem 30,73 ha. První splátka na tento majetek byla určena na Kč 40.100,-, ale později nedošlo ani ke přidělu, ani k odeslání splátky.

Na základě vládního usnesení nastává rovněž počínaje 1./1. 1950 naprostá změna ve správě a hospodaření majetkem obce. Stát přejímá

veškerá aktiva i pasiva obce a obec je povinna vésti příjmy a výdaje přesně podle rozpočtu, který určuje pro každou příjmovou i výdajovou skupinu určitou kvotu, kterou nutno dodržet. Tím je zaveden finanční pořádek umožňující nejen kontrolu, ale i větší možnosti růstu těch obcí, jež neměly dostatek majetku neb příjmu. V tomto roce dosáhly příjmy Kč 289.433,90, vydání bylo 435.427,40 takže schodek činí Kč 145.993,50.

Potravinový obchod p. Čermákové uzavřen pro její onemocnění dnem 15./8. 1950 a v důsledku převádění soukromého obchodování do družstevního resp. komunálního podnikání nebyl již znovu otevřen.

Pokud se týče výkupu obilí, byl splněn plán na 96%, vajec odvedeno celkem 34.945, podmínka provedena včas, řepa pro nepříznivé počasí a nedostatek pracovních sil sklizena až koncem listopadu.

Dne 13./10. 1950 dokončena hospodářsko-technická úprava pozemků a pozemky Státního statku Nehošť ve výměře 123 ha převedeny do správy zakládáního JZD.

Dne 19./10. 1950 Okresní zdravotní komise vykonala prohlídku bytů, prodejny konsumu, hostince a školy a závady zjištěné v bytech u Süßmilchů, u Pechů a Švarců označila jako byty nezpůsobitelné k obývání. Rovněž záchody ve škole označila za nevyhovující.

Dle sdělení KNV v Praze došlo ke změně názvu „Mlýn u Kocandy“ na nové označení „U Kocandy“.

V Nových Dolanech (u čp. 143) bylo pořízeno do pumpy čerpadlo „Nautilus“ v hodnotě 23.334,-Kč a pumpa upravena na mechanické čerpání vody. Je to první pumpa v obci takto zmechanisována.

Časté deště a škody způsobené přívaly tekoucí vody byly příčinou dostavení komise pro řešení vodohospodářských otázek.

Výstavba obce

Po stránce výstavby obce dokončovalo se dláždění ulic v Nových Dolanech, vozily se kvádry z bývalého „lágru“ Němců v Kralupech na zamýšlenou stavbu drůbežárny, opravovala se školní budova a upravovalo se hřiště u vody, které bylo za pomoci zapůjčeného buldozeru urovnáno a rozšířeno.

Koncem roku po utvoření JZD přikročeno k adaptaci krajina ve stát. dvoře Nehošť a v Dolánkách.

Hospodářské poměry

Snad nejdůležitější událostí tohoto roku a možno říci pro další rozvoj obce je založení Jednotného zemědělského družstva v naší obci. Není možno v současné době náležitě docenit tuto skutečnost, ale všechny okolnosti svědčí, že utvoření JZD má velké možnosti růstu a při správném a organizačně dobře vedeném provozu může všestranně prospěti obci i okresu. Utvoření předcházelo mnoho úsilí členů strany KSČ nejen přesvědčiti naše rolníky o výhodách společného hospodaření, ale i získati ostatní občany jako kádr pracovníků. Že nebyla tato práce lehká, je pochopitelné. Bylo nutno zápasiti s konservatismem a tradičním lpění sedláků na vlastním majetku, bylo nutno i jednati nekompromisně při požadavcích rolníků na ponechání „záhumenků“ a tak než došlo ke skutečnému utvoření JZD bylo nejen hodně sporů, rozhořčení a slz, ale na druhé straně i obětavosti, nadšení a usilovné tvůrčí práce. Přípravný výbor byl utvořen 8. září 1950 a jeho členové byli : Josef Vlasák, K. Burger, Urbánek Václav, Kefurt Josef, Knorová Amálie, Josef Berka a Fr. Kreč. Při založení JZD bylo dříve utvořené „Kulturní družstvo“ mající za úkol postavení kulturního domu, sloučeno s JZD. Schválení JZD v Dolanech provedla Okresní družstevní rada Kralupy dne 14./9. 1950. Počet přihlášených členů byl z počátku 126 osob. Z dosavadních hospodářících rolníků vstoupili všichni kromě Frant. Nepomuckého a Jar. Homolky, kteří se rozhodli ke vstupu o něco

později. Zde vyvinuli zvláště ss. L. Dofinal, Vlasák J., Vlasák Ant. hodně úsilí, než bylo dosaženo shody. Ostatní členové JZD jsou většinou pracující v závodech a ženy zaměstnané v domácnosti a příležitostně pracující na polích.

Dne 25./9. 1950 byl začleněn do JZD též státní dvůr Nehošť a dochází k provedení hospodářsko-technické úpravě půdy (HTUP). Dne 26./9. 1950 došlo k rozorání mezí – jež se stalo mezníkem a základním činem v úsilí o socialisaci vesnice. Rozorání bylo slavnostní – za účasti hudby u stát. dvora Nehošť. O významu dne měl projev s. V. Karas z Holubic, náš rodák, jako člen OV KSČ. Dále promluvil s. R. Mareš, jako člen AVNF. Žákyně Marešová přednesla báseň a předala kytici s. J. Vlasákovi, jako I. předsedovi JZD. Na ukončenou zahrány Hymny a Píseň práce.

Dále se činí přípravy k dalšímu včlenění majetku do JZD a to na druhé straně v Dolánkách na kat. obci Zlončice a Máslovice, k čemuž dochází však až v roce 1951.

Družstvo začínalo opravdu s hohýma rukama a jedině díky vládní podpoře, jež zakládajícím JZD byla poskytována a opravdu přímo hrdinské obětavosti a pílí, jež nezištně věnovali základ. členové družstvu, bylo možno přes všemožné obtíže družstvo uvést v život.

Sociální poměry

Stále stoupající zaměstnanost, jakož i díky budovatelským úspěchům a vyšší produktivitě práce, roste vyšší životní úroveň našeho lidu, projevující se stoupající spotřebou zboží. Tuto skutečnost dobře vystihuje srovnání mezd a množství za ně nakoupené v roce 1949 a 1950.

Rovněž důchody, vyplácené z titulu národního pojištění a to zvláště tzv. sociální důchod, vyplácený potřebným občanům i tehdy, když si před tím nikdy žádné pojištění neplatili, značně přispívají k zlepšení životní úrovně. Tento sociální důchod pobírá v obci cca 10

osob a jeho výše činí měsíčně až Kč 700,-.

Nejen větší spotřeba potravin, ale i ostatního zboží jako šatstva, obuvi, jízdních kol, rozhlasových přijímačů potvrzuje zvyšující se životní úroveň, ale v některých rodinách, kde pracuje více osob není žádným zvláštním zjevem vlastnictví elektrických neb plynových kamen, elektrické pračky, motocyklu ba i osobního auta.

Lidopisné poměry

V roce 1950 narodilo se 9 dětí muž. a 7 ženského pohlaví, zemřelo 6 mužů a 3 ženy, přistěhovalo se 17 a odstěhovalo 9 osob. Sňatků uzavřeno celkem 5 a to již podle nového zákona o sňatcích, obřady provedl předseda MNV v nově zřízené obřadní síni. Matriku vedl s. Josef Šturm.

Kulturní poměry

O udržení starých zvyků, krojů a tanců pečuje nejvíce Dobročinná obec baráčníků, jejíž působení je k prospěchu obce nejen po stránce kulturní ale i hospodářské. Vždyť příspěvky peněžité, které tato korporace věnovala obci, ať již ve formě příspěvků na zřízení rozhlasu, obecní školy, dětem při vánočních nadílkách, pořádaných výletech a zájezdech, tvoří již deseti tisícové částky. Plesy, taneční zábavy, slavnosti a divadla, které tato korporace pořádá jsou nejen činností zpříjemňující a zpestřující život obce, ale i výzvou všemu občanstvu, aby nezapomínalo na život a zvyky našich předků a možno říci, že v naší obci jsou tyto akce hojně navštěvovány a podporovány.

Škola

Ve školním roce 1949 – 50 navštěvovalo školu :

<u>V I. třídě</u>	<u>ve II. třídě</u>	<u>Celkem</u>				
22	29	51				
<u>Náboženství navštěvovalo :</u>			Ř.K.	evang.	čsl.	bez vyzn.
		47	1	1	2	

V I. třídě vyučoval za Lad. Kuntoše, který odchází do výslužby a odstěhoval se do Kralup, ředitel školy Frant. Kreč, jehož dosavadní působiště bylo v Sazené, okres Kralupy n. Vlt.

Jmenovaný je velmi činným veřejným pracovníkem, působí též jako kulturní referent ONV v Kralupech nad Vlt. a měl rovněž značný podíl při zakládání JZD v Dolanech jako rádce a iniciátor.

Ve II. třídě vyučuje dále Frant. Urbánková, Ř.K. náboženství
Obecní knihovna vyučuje nadále farář Lad. Krainer z Libčic.

Knihovnu spravoval Lad. Dohnal se s. Mil. Nekolnou. Počet knih vzrostl ze 415 na 703. Vyřazeno jako bez hodnoty celkem 23 svazků. Od bývalé Severočeské Jednoty bylo převzato celkem 142 svazků. Přírůstek tvoří nejen naši autoři jako Třebízský, Rais, Klosterman, Jirásek, Heloš, Světlá, Podlipská, ze starší literatury ale i novodobá literatura je zastoupena – Gottwald, Zápotocký, Šverma, Fučík, Řezáč atd. Z cizích autorů je to : Carnegie, Sinclair, Ar. Denis, Leblanc, Hugo, Dumas, Alexandrov, Iljin, Gorki, Mažarenko, Traven, Kenedy atd.

Čtenářů bylo 34 a půjčeno celkem 176 knih.

Ostatní kulturní činnost v tomto roce byla opravdu značná a kulturní referent s. Frant. Lidl se svými spolupracovníky měli dostatek příležitosti uplatnit své schopnosti. Byly pořádány besedy, divadla, koncert, kino, zábavy a plesy, rozhlas. projevy, oslavy a výstavy. Na těchto akcích se podílely nejen místní kulturní skupiny, ale i cizí. Zvláště divadelní představení měla velký úspěch a výchovný a morální vliv.

Spolkový život Ze spolkového života nejvíce činnosti vykazuje ČSM, Sokol, Baráčníci a Sbor. dobrov. hasičů, kteréžto organizace a spolky převážně se podílely na všech sportovních, tělocvičných i kulturních akcích v obci.

Různosti V říjnu 1950 došlo v obci k požáru, při němž shořela stodola p. Süßmilcha, nájemce statku p. Viktorina, čp. 16. Ve stodole byla jen sláma. Příčina požáru nebyla zjištěna ale soudilo se všeobecně na

založení požáru. Nedlouho po tomto požáru vypukl ve stodole pí. Amalie Knorové též požár, který však byl v zárodku uhašen, takže nenastaly žádné škody. Občan Josef Pavlík, který šel brzy ráno do služby ČSD objevil požár a tak bylo včasným zakročením zabráněno jeho rozšíření. Ani v tomto případě nebyla zjištěna příčina požáru.

Rok 1951

Politické poměry

Činnost KSČ, která i nadále zůstává jedinou činnou politickou stranou v obci, byla v tomto roce hojná a pestrá. Strana je rozdělena na 4 dílčí organizace, které se podílí na všech pracovních úkolech v rámci svého působení. Hlavní výbor pak řídí a usměrňuje jejich činnost. Tímto rozdělením je potřeba více funkcionářů, ježto každá organizace je samostatným celkem s vlastním výborem, ale účelem tohoto rozdělení je, aby snáze bylo možno působiti na členy v užším pracovním úseku, než by bylo možno při jediném hlavním výboru. Třebaže úkoly kladené na členy strany v důsledku uskutečnění socialisace vesnice i v plnění pětiletého hospodářského plánu byly značné a stále rostou, možno říci, že strana i v tomto roce vykonala hodně práce ve všech úsecích veřejného, sociálního i kulturního života naší obce. Je to především pomoc o upevnění založeného JZD při všech jarních, žňových i podzimních pracích ve formě dobrovolných brigád a to i při stavbě společného kravína a drůbežárny v Dolánkách a kravína na Nehošti. Dále je to politická práce v masových složkách a činnost na MNV.

Kulturní skupina KSČ a členové ČSM velmi dobře přispívali svou činností v kulturním životě obce. Vývěsní a propagační skřínky soustavně zachycovaly důležité události ze života naší země, strany i SSSR, a přispívaly k prohloubení znalostí a vědomostí našich občanů. Vzornou úpravu těchto skříněk měla I. dílčí organizace (referent Fr. Urbánek ml.).

Během Roku stranického školení získali členové další prohloubení

svých politických znalostí. Účast nebyla stoprocentní a mnozí členové nemají dosti pochopení o jeho významu. Při školení a schůzích byla zdůrazňována bdělost a ostražitost zvláště po zrádné činnosti Šlinga, Švermové a ostatních spiklenců, kteří ve svých vysokých funkcích se snažili o rozvrácení strany.

Veřejný život

Snad největší důležitost při všech veřejných projevech a akcích byla věnována boji o zachování světového míru jehož udržení si vzala za úkol „Světová rada míru“. Jejimi pokyny a významem se pak řídí všichni, kdož budují lepší zítřek lidstva. V naší obci byl uspořádán „pochod míru“ dne 21./4. 1951 jako projev pevné vůle našeho lidu ubránit mír proti válečným štváčům. Pochodu se zúčastnilo téměř všechno občanstvo a pochodovalo se obcí směrem k Libčicím a zpět. Zde je nutno se zmíniti o správném pochopení významu tohoto projevu od našich občanů, neboť se „pochodu míru“ zúčastnily osoby i vysokého stáří dokonce i nemocné a tak byl spontánně vyjádřen odpor proti podněcovatelům války. Byli to staří občané, kteří poznali hrůzy světové války v roce 1914-1918 a dobu okupace 1939-1945. Kromě jiných to byli : Laně Vojtěch, Kurzweil, Šarboch Josef, Měkota Václav vesměs přes 70 let staří a z žen pak nutno jmenovati Annu Koderovou, částečně ochrnutou mrtvicí, která vyprovodila průvod až za obec.

Oslava 1. května 1951 byla opět v Kralupech n. Vlt. a průvodu i projevu, jež byl ve znamení zachování míru se zúčastnilo z obce cca 300 občanů, z nichž 120 osob krojovaných tvořilo svým úborem a uspořádáním živou – státní vlajku. Zpívaly se revoluční písně jako : „Pochod rudých námořníků“, „Kupředu, zpátky ni krok“, „Jde bílá armáda“ atd.

Ve dnech 2.-7./10. 1951 konaly se na okrese přátelské besedy s naší armádou, jež vyvrcholily dne 7. října 1951 na „Dnu

československé armády“ na letišti v Kralupech n. Vlt. V obci byl uspořádán dne 5./10. 1951 Kulturní večer, na kterém vystoupil soubor vojenské posádky a po programu byly volné besedy armády s občany. Tyto besedy se konaly pod heslem : „Armáda s lidem a lid s armádou“.

Podpisové akce se konaly v obci při příležitosti odsouzení příslušníků vysoké hierarchie, kněží a farářů, kteří přímo napomáhali západní reakci o pokus svržení naší vlády. Rovněž lidové hlasování na obranu míru bylo v obci uskutečněno. Při provedení sbírky na bojující Koreu bylo vybráno Kč .....

Správa obce

Předsedou MNV zůstává s. Jan Rohan, který ses svými ostatními referenty a spolupracovníky měl velmi mnoho úkolů, jejichž zvládnutí vyžadovalo opravdu usilovné práce, obětí a času. Agenda MNV se neustále rozšiřuje a požadavky vyšších správních orgánů na zdatnost, odbornost a příslušnost jednotlivých referentů jsou stále větší, takže jsou nuceni věnovati svůj volný čas plně těmto úkolům. Byla to především podpora a pomoc při výstavbě JZD, které se setkává s velkými obtížemi, hlavně pokud se týče pracovních sil.

V rámci akce 5M bylo provedeno : úprava ulic v Nových Dolanech, odstranění staré zdi u hostince Vladimíra Urbánka, čímž okolí velmi získalo na vzhledu a ulice není hyzděna vyčnívající zdí. Dále je to úprava terénu sportovního hřiště a adaptace domu čp. 19 (hostinec Vl. Urbánka) na úřadovnu MNV a zřízení pobočky prodejny „Svépomoci“.

V ostatní činnosti bylo postupováno podle plánu MNV pro rok 1951.

Hospodářství obce vedl s. V. Háječ a nutno oceniti jeho obětavou práci, kterou si vyžaduje tento referát.

Celkový příjem za rok 1951 .....Kč 154.575,20

Celková vydání za rok 1951 .....Kč 301.167,10.

Příjmy obce jsou většinou různé dávky a poplatky ze psů,

z lihovin, ze zábav, nájmy z polí a tržba za ovoce. Ve vydání převládají platy státních zaměstnanců MNV, odměny a náhrady členů MNV, výzbroj a udržování hasičského sboru, uhlí pro školu a MNV, kulturní a osvětová činnost, zdravotnictví atd.

*Poměry
hospodářské
JZD*

V letošním roce se začíná první hospodářský rok nově utvořeného JZD. Začátky rozhodně nejsou lehké a snadné. Družstvo má cca 350 ha půdy, ale většinou bez živého i mrtvého inventáře, poněvadž větší část polí byla převzata od okolních obcí a od státního statku Nehošť. Inventář dodali jen dolanští rolníci, kteří sami měli zástav dobytka neúplný, vyjma K. Süssmilcha, který měl plný zástav a dal i krmení, což ostatní téměř nečinili. Ostatní inventář, zejména stroje, je též nedostačující, neboť je rozdílné zařízení na obdělávání malých, rozdrobených kousků polí než velkých lánů – honů. Družstvu byl proto povolen dlouhodobý úvěr investiční, až do výše 1,500.000,- Kč. Takto zajištěné družstvo začíná hospodařit za Josefa Vlasáka, jako předsedy, hospodářem je K. Süssmilch, vedoucí živočišné výroby (zootechnik) Amálie Knorová, účetní Karel Röber, zahradnictví vede J. Kefurt st. a ovocné zahrady L. Dohnal. Aby družstvo mělo dostatek pracovních sil, byl brzy na jaře proveden nábor členů do družstva. Přihlásilo se sice dosti osob, ale jsou to většinou občané, pracující v průmyslu a jinde, avšak družstvo by mělo zapotřebí více stálých družstevníků, protože brigády přicházejí v úvahu hlavně při špičkových pracích. Hlavní příčina nedostatečného počtu stálých družstevníků je v tom, že družstvo vyplácí jen 75% z pracovní jednotky, která činí v letošním roce Kč 75,- a zbývajících 25% bude vyplaceno až po celoročním zúčtování, ovšem jen tehdy, bude-li nějaký přebytek, což je v těchto začátcích nepravděpodobné. Členové družstva přinášejí tedy určité oběti, hlavně ti, kteří vstoupili do družstva z jiného výhodnějšího zaměstnání. Vždyť průměrný denní

plat zaměstnance v průmyslu činí cca 160,-Kč.

Jarní práce probíhají za těchto okolností ještě poměrně dosti dobře i když ne vždy v agrotechnických lhůtách. Největší opoždění měla jarní okopávka a jednocení řepy, kteréžto práce se dokončovaly v Dolanech ještě pozdě v červnu a v Dolánkách, kde je naprostý nedostatek lidí na tuto práci, byla svolána MNV povinná celodenní brigáda ve dnech 5. a 6. července. Řepa byla úplně zarostlá plevelem, práce pokračovala pomalu a ještě celý červenec docházely ženy z Dolan na jednocení a okopávku.

Žně se začínaly včas, obilí se sváželo z polí hned k mlátičce a mlátilo se pokud bylo možno na dvě směny. V Dolánkách probíhaly žně odděleně, žně tam vedl s. Dohnal, poněvadž hospodář Süssmilch nemohl stačit pracovat na dvou místech. Výmlat skončil současně 12. září. Úroda obilnin byla poněkud podprůměrná, vyjma hrachu, předepsaný kontingent splněn nebyl. Bramborů bylo poměrně málo, též z toho důvodu, že nebyla dodržena určená výměra. Na dobývání cukrovky musely opět vypomoci brigády i když ne v takovém měřítku, jako na jaře. Výnos byl velmi slabý, téměř poloviční, než jak bylo plánováno. Příčina malého výnosu okopanin tkví v tom, že nebyly všechny včas a dostatečně obdělávány a též následkem sucha, neboť od poloviny léta nepršelo. Neplnění kontingentu téměř všech hospodářských plodin je dále zaviněno i nově zavedeným honovým systémem, kde přišla někde stejná plodina dvakrát po sobě, část polí je zaplevelena a jiná opět nejsou dostatečně vyhnojena. Následky těchto příčin se budou ovšem projevovat ještě v příštích letech, než se poměry v družstvu natolik urovnají, aby chod celého hospodářství byl rovnoměrný a plynulý.

Bylo zaseto 23ha žita a 20ha pšenice, která byla zasetá až v prosinci tohoto roku, neboť více se nestačilo udělat, zbytek obilovin bude

zaset na jaře. Hluboká orba nebyla také provedena zcela podle plánu. Vedoucí zahradnictví J. Kefurt st. měl značné potíže, plynoucí opět z nedostatku pracovních sil, zelenina vyžaduje velké péče, má-li dávat dobré výnosy. Skleníková plocha byla rozšířena o 1 blok. Družstvo má též velké ovocné zahrady, ponejvíce třešně, višně a švestky. Úroda ovoce v letošním roce byla dobrá, větší než bylo plánováno. Ošetřované zahrady dávají velmi dobré výnosy a proto s. Dohnal objednal na Moravě 1200 ks meruněk, které byly vysázeny většinou v „Příbočí“ a okolo „Horek“. Stromky se vesměs ujalý a pěkně rostou, také několik set mladých švestek bylo vysázeno. „Na ladech“ doplnil s. Dohnal ořech. školku, která má nyní asi 500 ks malých stromečků, které se asi za 2-3 roky vysazovat.

V živočišné výrobě musí družstvo doplňovat stav všeho dobytka – hovězího, vepřového i drůbeže. Pro drůbež byly v Dolánkách u Hladíků postaveny dřevěné kurníky s výběhem na dvůr i do zahrady, zakoupeno 700 kuřat, z nichž jich hodně uhynulo (chov prý byl nějaký vadný). Počet bude každým rokem doplňován a obnovován. Dále bylo družstvu přiděleno 100 ks ovcí, které byly ve statku u Homolků. Pro vepřový dobytek je na „Nehošti“ nová výkrmna, byla by ale nutně třeba postavit porodnice pro prasnice, protože v zimě značný počet selat v nezdravém chlévě hyne. Prozatímní porodnice byla adaptována ze staré konírny, ale nevyhovuje. Koncem února byl sveden hovězí (64 ks) do společných chlévů, které však jsou také nedostačující. Jalovina je umístěna v Dolánkách u Hladíků, stará se o ní dobře s. H. Knorová. Dobytek je prozatím ve starém chlévě, ale je pro něj adaptován velký a vzdušný chlév z Hladíkovy stodoly. Práce pokračuje pomalu, pro nedostatek lidí. Dojnice jsou ve starém chlévě na Nehošti, kam bylo instalováno v květnu zařízení na elektrické dojení a koupeny 3 soupravy aparátů. Do května se dojilo ručně,

každý měsíc se střídají 4 ženy, které docházejí do dvora dojit. Při elektrickém dojení pak chodí 3 a nakonec jen 2 ženy. Krmení hovězího dobytka obstarávají J. Mudry a Török (oba Maďaři) bývalí zaměstnanci státního statku. Vepře krmí s. Hodač se svou ženou. Bydlí ve dvoře „Nehošť“ v novém dřevěném dvojdomku se s. Kocourkem, který jezdí s koňmi a krmí voly.

Během roku udály se též v družstvu různé osobní změny. V červnu, po třech měsících svého působení, vystoupil účetní družstva K. Röber. Na jeho místo nastoupila Marta Krimlová, úřednice, která s pomocí svého manžela dala do pořádku a zavedla účetní knihy družstva podle platných směrnic. Dále odchází ze zdravotních důvodů J. Kefurt ml., pak krmič Mudry a další ostatní členové, kteří se sice při náboru přihlásili, ale pracují v průmyslu i jinde a tak pomáhají jen brigádně a nebo vůbec ne a nemá tedy význam, aby setrvali nadále v družstvu jako členové. V říjnu vyhořel stoh slámy v Dolánkách, kde byla zásoba stelné i krmné slámy, která se musela do Dolánek po zhoření dovážet z Dolan přes Kralupy, což zatěžuje značně provoz hospodářství. Stoh byl pravděpodobně úmyslně zapálen. Pojišťovna vyplatila 43.600,- Kč jako náhradu. Přesto, že první rok hospodaření JZD skončil schodkem ve výši cca 350.000,- Kč je nutno uvážit všechny nepříznivé vlivy a naopak zdůraznit, že zavedení a udržení družstva bylo jediné možné jen skutečně obětavou a nezištnou prací nejen vedoucích činitelů, ale i ostatních členů družstva, kteří skutečně prokázali svou práci a příkladem, že dovedou uskutečnit socialismus vesnice nejen slovy, ale činy i na úkor svých osobních zájmů.

Zásobování

Aby bylo možno zajistiti chléb, mouku a pečivo všem pracujícím a bylo též zabráněno spekulacním nákupům a zamezeno zkrmování mouky, byly podle rozhodnutí vlády s platností od 26./2. 1951 opět

zavedeny lístky na chléb, mouku a pečivo, což uvítali pracující s povděkem. Měsíční dávky na lístky při 4 týdenním období na 1 osobu nad 20 let činily : chléb 50kg, pečivo 7 kg a mouka vydávala tak, že na jedno kg pečiva se dostalo $\frac{3}{4}$ kg mouky. Současně byl též zaveden volný prodej určitých množství chleba, pečiva a mouky. Tím byl zaveden opět pořádek v zásobování a zabráněno spekulacím.

Sociální poměry

O péči kterou věnuje naše vláda pracujícím naší vlasti, ať již se jedná o vzestup mezd, vyšší spotřebu potravin, o zdraví zaměstnanců, lázeňskou péči, rekreaci, dovolené, vzestup počtu i výše důchodů, podává celkový přehled vládní prohlášení v první plenární schůzi Národního shromáždění z 31./10. 1951 předsedou vlády Ant. Zápotockým.

Z našich občanů se na těchto výhodách podílejí hlavně zaměstnanci v průmyslu, kterým je poskytována možnost prožítí svoji dovolenou v těch místech a ústavech, které dříve patřily pouze pro ty, kdo měli peníze.

Poměry lidopisné

Narozeno - 6 muži, 3 ženy, úmrtí - 3 muži, 4 ženy, sňatky - 3 - všechny na MNV - v kostele žádný, přistěhovalo se - 12 osob, odstěhovalo - 11 osob.

Kulturní život

I v tomto roce možno říci, že kulturní činnost nebyla malá a je jistě potěšující, že náš kulturní soubor, složený hlavně z členů KSČ (s. Mareš Rud., Hájek Fr., Lidl Fr., Vlasák Fr.II, Vlasák Fr.IV, Vlasáková Anna, Dohnalová Marie, Laňová Marie atd.) umístil se při soutěži lidové tvořivosti kralupského okresu ze 6 souborů na II. místě.

S velkým uspokojením a hrdostí bylo přijato veškerým občanstvem našeho okresu slavnostní otevření nové národní a střední školy v Kralupech n. Vlt. ve dnech 17.-18./2. 1951. Škola je snad nejmodernější a nejkrásnější budovou v celé střední Evropě.

Knihovna Počet knih ve zdejší obecní knihovně vyrostl o 64 svazků – ze 703 na 767 koncem roku 1951. Nově pořízené knihy jsou většinou od sovětských autorů jako Ažajev, Lysenko, Gorkij, Babajevskij, Polevoj atd., ale i našich - Olbracht, Jirárek, Němcová a jiné. Čtenářů bylo 32 a vypůjčili se celkem 588 knih.

Škola Vyučující ředitel školy - Fr. Kreč, kterého po dobu jeho nemoci od 1./3. – 30./6. 1951 zastupovala Lud. Kuřátková. II. třídu vyučuje fr. Urbánková. Náboženství římsk. kat. farář Krainer.

Docházka 1950/51 - I. a II. třída dohromady – hoši 26, dívky 25, celkem 51. Náboženství Ř-K – 48, čsl. – 1, evang. – 1, bez vyzn. – 1. Začátkem školního roku byl založen oddíl pionýrů. Vlastenecko-dobročinná obec baráčníků přejímá patronát nad místní školou. Rodičovské sdružení pořídilo vysavač prachu a pro děti byly vařeny přesnídávky. Děti se zúčastnily sběru odpadových hmot, léčivých bylin, hledání mandelinky bramborové a byly též zapojeny v některých lehkých pracích pro JZD – šlapání řízků, práce v zahradnictví, kde odpracovaly cca 290 brig. hodin.

Zdravotní poměry Dne 6./3. 1951 bylo provedeno v obci povinné očkování dětí proti TBC. Občané narození v roce 1921-1934 se podrobili zkoušce krve.

Život spolkový V obci jsou v činnosti jako minulého roku spolky a masové složky : Baráčníci, Sbor hasičů, ČSM, Sokol, Svaz čsl.-sovětského přátelství a Myslivecká jednota. Tyto spolky a složky nejen, že se podílejí na kulturním životě obce, ale jejich členové se zúčastňují dobrovolných pracovních brigád, ať již se jedná o práce veřejného zájmu nebo pro JZD.

Různosti : Dne 8./11. 1951 tragicky zahynul náš občan Jaroslav Maleček, elektrotechnik, jako oběť svého povolání. Byl usmrcen el. proudem při výkonu služby v závodě Drátovny a šroubárny, n.p. Líbčice, kde byl zaměstnán.

Dne 16./10. 1951 shořel stoh slámy v Dolánkách, který byl jako krmivová a stelná základna pro jalovinu JZD v Dolánkách. Požár byl pravděpodobně úmyslně založen a přesto, že pachatel nebyl zjištěn, byl ten požár označen a odsuzován jako sabotážní čin.

Rok 1952

Politické poměry

V činnosti místní KSČ je možno pozorovati znatelný pokles. Dřívější kádry, vedoucí stran, byly buď odvolány na jiná zodpovědná místa v okrese neb závodech resp. v JZD a není též dostatek elánu, který v dřívějších letech dokázal překonávat všechny obtíže v úkolech kladených stranou KSČ. Není dostatek nových kádrů, účast na schůzích a stranických školeních je nedostatečná a tak není vždy dobře možno přenášeti úspěšně příkazy strany na široké masy.

Podle pokynů ÚV KSČ došlo v obci ke sloučení dosavadních 4 dílčích organizací v jedinou, čímž se měla pozvednout aktivita místní organizace. Ve funkci předsedy strany se v tomto roce vystřídal s. Vlášák Fr. a s. Vlad. Halík, jednatelem je Václav Hájek, pokladník Karel Röber. Největší událostí pro stranu byl bezesporu XIX. Sjezd VKS(b) konaný v Moskvě v říjnu 1952. Jménem KSČ přednesl pozdravný projev předseda KSČ s. Klement Gottwald, prezident ČSR, jako vedoucí čl. delegace. Jednotlivé referáty vedoucích činitelů VKS(b) stávají se potom předmětem diskusí a stranického školení našich členů. Jsou to především referáty J. Stalina – „Ekonomické problémy socialismu v SSSR“ a referát tajemníka ÚV VKS(b) G.M. Malenková.

Zrádcovská činnost skupiny Šling, Švermová a později Slánský a spol., byla všeobecně odsuzována a jejich odstranění i potrestání bylo přijímáno všemi členy se souhlasem.

Neblahý vliv na poměry ve straně i v obci mělo vyloučení K. Süßmilcha z JZD, který v něm zastával funkci hospodáře. Podle směrnic strany byl jmenovaný označen s ohledem na svoji dřívější

činnost (obhospodařoval a vlastnil přes 34ha zemědělské půdy) jako vesnický boháč (kulak) a přesto, že v družstvu velmi dobře uplatňoval své odborné zkušenosti a snažil se o dobré hospodaření, nebylo žádoucí aby setrval v družstvu, tím méně jako hospodář, třebaže někteří zakládající členové družstva a hlavně předseda Jos. Vlasák, přijímali záruku za jeho činnost. Události došly tak daleko, že v obci se rozdělilo veřejné mínění na 2 tábory, z nichž jeden trval na setrvání K. Süßmilcha v JZD a druhý žádal vyloučení podle směrnic strany. Případem se zabýval dokonce ONV v Kralupech i Krajský výbor strany, byl předmětem diskusí na schůzích strany, JZD i MNV při nichž referovala i poslankyně Karlovská a tak na konec jmenovaný rezignoval z funkce hospodáře a odešel z JZD. Rozhodně tato záležitost straně, obci a tím méně JZD neprospěla a měla vliv i na pozdější odchod některých členů z JZD, dokonce i předsedy Josefa Vlasáka.

Veřejný život

Největší svátek pracujících 1. květen byl tentokrát oslaven následovně : v předvečer 1. května, ve 20 hodin večer byla v obci uspořádána AVNF veřejná oslava za účasti občanstva a všech složek veřejného života. Slavnost zahájil předseda AVNF s. Vidim a předseda MNV s. Jan Rohan zapálil hranici, jejíž oheň měl symbolicky označovat plamenný boj všeho pokrokového lidstva o udržení světového míru. S. Žaloudková Anna promluvila o dřívějších oslavách 1. máje, kdy buržoasní vládní třída nejen nechtěla povolovati oslavy, ale často za pomoci četnictva je znemožňovala a rozpouštěla. S. Kreč, ředitel zdejší národní školy ve svém projevu, obsahujícím vznik oslav 1. máje v Americe r. 1866, jako svátku pracujících, výstižně zhodnotil celkový význam tohoto největšího svátku dělnictva, ale současně též vyzdvihl úlohu pracující třídy v nynějším boji o udržení světového míru, hájeného SSSR a lidově-

demokratickými státy proti podněcovatelům války západního světa.

S. Vlasák Zdeněk, člen ČSM, citoval z Fučíkovi knihy „Reportáž psaná na oprátce“ pasáž o oslavě 1. května vězni v gestapáckých mučírniích.

Za sbor hasičů přednesl Hamouz Jaroslav závazky sboru, spočívající ve splnění dokonalého výcviku mužstva a žen, jakož i provedení opravy požárního vozu.

Pěvecký sbor ČSM zaspíval několik národních a budovatelských písní, načež byla slavnost ukončena v 21.30 společným zpěvem „Píseň práce“.

Druhý den byl průvod do Kralup, v němž opět nové náměty v uspořádání průvodu si vyžádaly pozornosti a pochval. uznání účastníků slavnosti. Naši pořádající průvodu se tentokrát rozhodli prokázat závislost kapitalistických států na všemocných amerických magnátech z Wall-Streetu, kteří pomocí dolarů ovládají jejich vlády. Na „atomové pumě“ sedí strýček SAM tažený představiteli vlád Anglie (Churchil), Francie (De Gaul), Španělska (Franco), Jugoslavie (Tito) a Záp. Německa (Adenauer), jako vnadidlo drží na prntě před těmito služebníky uvázaný dolar, jež se snaží tito dosíci, táhnouce při tom strýčka Sama. Svým vtipným a výstižným znázorněním vzbuzovala skupina pozornost občanstva.

Sbírky

O přátelství našeho lidu k bojující Korei svědčí úspěšně provedená sbírka, která vynesla 6.700,-Kč a tak dokázali naši občané, jak jim záleží, aby věc míru representovaná SSSR a ostatními lidově demokratickými státy zvítězila nad silami reakce, snažící se o rozšíření válečného konfliktu na Dálném východě.

Oslavy

K 35. výročí VŘSR, která dala základ i k vytvoření socialismu v naší vlasti byl zaslán pozdravný projev ve formě „Závazků míst. organisací, spolků a masových složek“.

Slavnostní večer na počest „Mezinárodního dne žen“ byl uspořádán dne 11./3. 1952 ve 20 hodin v místnosti křina.

Výstavba obce

Plánované úkoly : úprava cesty k hostinci p. Nové a dalších komunikací, dokončení úpravy sportovního hřiště a doplnění ovocné školky nebyly splněny. Pouze částečně se pracovalo na úpravě hřiště a okopávaly ořechy ve školce. Toto nesplnění nutno přičísti na vrub úsilí o udržení JZD, kde naléhavé úkoly (stavba křavína, drůbežárny atd.) si vyžádaly většinu dobrov. brigád.

Pokud se týče stavebního ruchu, byly 9 občanům přiděleny parcely pro stavbu rodin. Domků (ze zkonfiskovaného majetku J. Viktorina). Přídělovací dekrety na parcely byly občanům již doručeny, ale výše náhrady není dosud určena. Nově postavený domek Jaroslava Jiskry je zařízen již podle požadavků moderního obývání. Jistě pochvalné je i rozhodnutí občanů bydlících na „Horkách“, zříditi si samostatnou studnu a zavésti vodovod až do bytů na svůj náklad.

*Hospodářské
poměry
JZD*

Nový rok 1952 zahájilo JZD výroční členskou schůzí, která byla rozdělena na 2 části. Prvá část této schůze se konala 2. ledna za přítomnosti zástupců ONV, STS, okresní záložny, MNV a KSC: Předseda družstva s. Josef Vlasák i ostatní vedoucí K, Süßmilch, J, Kefurt, L. Dohnal, A. Knorová a účetní Marta Křimlová, zde hodnotili průběh i výsledky své práce za uplynulý rok. Vcelku možno říci, že první rok hospodaření byl opravdu těžký a výsledky sklizně menší, než se předpokládalo, takže skončil schodkem v provozu 356.424,-Kč. Tím byla také vyřizena otázka nevyplacených záloh družstevníkům negativně. Byla též zvolena návrhová komise na sestavení nové kandidátky pro vedoucí družstva, kteří mají býti zvoleni ve druhé části valné hromady. Druhá část valné hromady ale vůbec neproběhla, protože kandidátka, kterou sestavila návrhová komise nebyla schválena ONV, poněvadž na této kandidátce byli

navrženi z nedostatku jiných odborných sil i bývalí rolníci, kteří vlastnili nad 20 ha půdy. Zůstává tedy v činnosti nadále staré předsednictvo. Pro tento rok bylo žádáno o úvěr provozní Kč 1,450.000,- a úvěr investiční pak Kč 1,750.000,-.

V této době mělo družstvo velké potíže se zásobováním svých členů potravinami. Dle vládního usnesení a stanov JZD nedostávají od 1. ledna zemědělci žádných potravinových lístků a tak vlastně členové družstva stáli před otázkou buď vystoupit (což mnozí, hlavně pensisté učinili) a nebo tuto situaci přechkat, než družstvo problém nějak vyřeší. Nakonec, po mnohých obtížích, zásobuje družstvo své členy i s jejich rodinami potravinami v poměru přibližně asi jako na lístky, vyjma cukru a mýdla, které družstvo nemá. MNV vydal tedy lístky družstevníkům jen na cukr a mýdlo. Obnos za naturálie byl družstevníkům odpočítáván z výplaty. Šatenky též nedostali, ale JZD dostává za odevzdanou ovčí vlnu tzv. „V“ body, které družstvo vydávalo členům podle odpracovaných jednotek. Do družstva jezdí kromě toho pojízdná textilní prodejna, která prodává za levnější ceny, hlavně pracovní obuv a oděv.

Jarní práce byly skončeny dříve než v minulém roce, ale stále pocítován nedostatek pracovních sil v polním hospodaření, jakož i v zahradnictví a sadaření.

Po skončení jarních prací byly přípravy na žně. Se Státní traktorovou stanicí Veltrusy byla uzavřena smlouva na část sklizně kombajnem.

V této době došlo ke změnám v předsednictvu. Dosavadní hospodář K. Süßmilch odstoupil a odešel z JZD na základě rozhodnutí ONV s ohledem na skutečnost, že jmenovaný byl vlastníkem 34 ha půdy a neměl být vůbec členem JZD, tím méně vedoucím funkcionářem. Protože byl jinak velmi dobrým pracovníkem a odborníkem, nesouhlasil s tímto radikálním zásahem předseda J.

Vlasák, poukazuje na to, že máme ještě naprostý nedostatek odborníků, abychom se mohli ihned zbavovati takových to členů, není-li za ně náhrady. Tato záležitost byla předmětem mnoho diskusí na schůzích JZD, KSČ i MNV, postavila proti sobě členy těchto organizací a složek i všechny občany a narušovala tak plynulý chod družstva. Konečně byl nalezen nový hospodář. Strana vybrala s. Fr. Urbánka ml., syna drobného zemědělce, zaměstnance n.p. Rudý Letov Čakovice, který opustil své dobré zaměstnání, aby pomohl družstvu v této neutěšené situaci. V důsledku těchto událostí resignoval s. Josef Vlasák na svoji funkci předsedy a později vystoupil z družstva. Na jeho místo nastoupil K. Röber, který znovu vstoupil do družstva (byl zpočátku účetním JZD, ale za nějaký čas se vrátil ke svému původnímu povolání u ČSD), ale po 1 měsíci onemocněl a vrátil se opět k ČSD. Funkce předsedy se ujímá dosavadní místopředseda s. Dohnal, který dokončoval za s. K. Robražně. Tehdy byl prvně použit na sklizeň obilí kombajn sovětské výroby, který sekal, mlátil a kupkoval slámu. Sklídil cca 40 ha obilí. Sklizeň byla následkem sucha podnormální, smluvní dodávky státu nebyly dodrženy. Též brambory byly drobné a málo – 47q z 1 ha. Nejobtížnější byla sklizeň řepy. Na podzim časté deště a časný sníh prodloužili sklizeň až do půli prosince. Výnos byl 140q z 1 ha.

Předběžně zjištěný hosp. výsledek vykazuje s ohledem na úroky, schodek cca 500.000,- Kč. Následkem toho bude družstvo vypláceti místo 75% jen 50% hodnoty odpracovaných jednotek. Tím nemohly býti ani vypláceny doplatky na zálohy.

MNV dle vládního nařízení oznámil, že nebude družstevníkům, ani jejich rodin, příslušníkům i když byli jinde zaměstnání, vydávati lístky na cukr a šatenky. Za této situace, kdy v mnoha případech bylo ohroženo existenční minimum členů, mnozí z nich vystoupili a pracují

v družstvu nadále jako brigádníci, tedy ne jako členové, a tak zůstalo v družstvu jen cca 25 členů.

Je zřejmé, že zemědělská výroba stále ještě zůstává daleko za výrobou průmyslovou a to jak po stránce kapacity, tak i odměny za vykonanou práci. Tím vzniká stálý nedostatek pracovních sil a tím více je nutno oceniti vytrvalost a obětavost těch občanů, kteří setrvali v družstvu a pomáhají uskutečňovat socialismus na vesnici.

A na konec je třeba upozorniti, že o práci našich družstevníků se pochvalně vyslovila oblastní zootechnička Zdena Zajoncová ve svém článku v časopise „Vlasta“ ze dne 7./2. 1952.

Správa obce

Ve funkci předsedy zůstává s. Jan Rohan, který svou skutečně obětavou a houževnatou prací stává se vzorem veřejného pracovníka a svým příkladem povzbuzuje ostatní spolupracovníky. Jeho vlivem a působením jsou uskutečňovány různé akce ať již veřejného, kulturního, sociálního a hospodářského rázu. Jako první a dosud jediný v obci obdržel vyznamenání „Za vynikající práci“ jako nejlepší pracovník svého oboru pražského kraje. Jako předseda MNV vede osobně I., II. a III. Referát, tj. veškerou administrativu MNV. Zemědělský referát vedl z počátku s. Ant. Kopač, později Fr. Urbánek ml. a po jeho odchodu do JZD na funkci hospodáře, vedl tento referát s. Vlasák Fr. ml.

Po odchodu s. Fr. Lídla, který byl zvolen do pléna ONV v Kralupech, vede referát školský a osvětový, tělovýchovný a sociální péče s. R. Mareš, jež se velmi dobře osvědčil již dříve jako vedoucí kulturního kroužku obce. Referát zdravotnictví a práce vede s upřímnou snahou míti obec opravdu čistou, zdravou a krásnou s. Anna Žaloudková. Referentka pro vnitřní obchod a výživu – s. Anastazie Pavlíková obětavě vykonává svou funkci a velmi přispívá k zvládnutí agendy MNV. Rovněž s. Václ. Laně, který vedl zásob.

agendu a list. systém po s. P. Plívovi a K. Rößbrovi od roku 1946 sám, bez větší pomoci a věnoval všechnen svůj volný čas i a na úkor svého zdraví, zasluhuje uznání. Teprve od října 1952 mu pomáhali a později i vedli tuto agendu s. Jos. Bahemský, s. Pospíšilová a Medalová. Finanční referent s. Václav Hájek, spravuje obecní jmění obětavě a poctivě a také on by pro tuto zodpovědnou funkci potřeboval vydatné pomoci, hlavně pro vedení obecní pokladny. Celkové příjmy činily 199.442,40Kčs, celkové vydání :301.926,80Kčs. Příjmy tvoří většinou různé dávky ze zábav, písek, pronájem a prodej ovoce. Výdaje – odměny zaměst. a funkcionářům MNV, palivo a energie, údržba, nájemné z budovy MNV, hasičský sbor a zařízení mateřské školky při MNS. Technický a hospodářský referent Ant. Vágnér pracuje v lidosprávě 2 roky a může býti mnohému členu strany, ač sám nestraník, velmi dobrým vzorem v plnění svěřeného úkolu. Ve smyslu vládního usnesení byly přiděleny MNV nové administrativní síly, tajemníci, kteří úzce spolupracují se všemi referenty a komisemi a jsou jim svou činností a radou nápomocni v jejich funkcích. Tajemníci jsou pozorovateli celého života obce, mají svou činností působiti k rychlému uskutečňování socialismu vesnice, dbáti aby usnesení strany a vlády byly dodržovány, starati se o utužení svazku rolníků a dělníků a vésti funkcionáře i ostatní občany k ostráživosti a bdělosti proti všem nepřátelům a reakcionářům lidově demokratického zřízení. Dosavadní administrativní síla Josef Šturm, byl přeložen jako tajemník MNV do Kozomína u Úžic a našemu MNV přidělen s. Jaroslav Šlejsna z Holubic.

Jistě je žádoucí, aby bylo připomenuto, jak zodpovědná a ne lehká je práce vedoucích jednotlivých referátů a že ani okolnost, že oni mohou vesměs vykonávati své funkce až po svém zaměstnání,

mnohdy až pozdě do noci, bez odborných znalostí a vyššího vzdělání, nevylučuje možnost trestných následků v případech, kdy nejsou dodržovány platné předpisy o když se jedná jen o omyl, neznalost neb někdy chybný výklad neb nedostatek informací a vysvětlení vyšších orgánů. Svědčí o tom případ s. V. Laně. Jmenovaný pomáhal vésti s. Plívovi zásob. agendu od roku 1946 až do července 1948, kdy s. Plíva z této funkce rezignoval a odešel z činnosti MNV. Po jeho odchodu vedl s. Laně tuto agendu úplně sám, bez účinné pomoci, přesto, že agenda vyžadovala hodně práce a zodpovědnosti. Za svou opravdu svědomitou a vyčerpávající činnost a vzorné vedení, bylo mu revisními orgány vysloveno několikrát pochvalné uznání. V lednu 1952 vydal však jmenovaný členům JZD, kteří byli důchodci, lístky na cukr a šatenky pro zaměstnané, ačkoli jim z titulu členství v JZD náležely pouze lístky a šatenky základní. Toto chybné vydání, stalo se pro nejasné směrnice a nedostatečné pokyny a vysvětlení, které obdržel jmenovaný od referenta ONV v Kralupech. Když později revise KNV v Praze neuznala toto vydání za správné a zaslala zprávu o výsledku revise ONV v Kralupech. Ten předvolal jmenovaného 3./9. 1952 k sepsání protokolu. Později předal zástupce ONV jmenovanému dopis ONV v Kralupech ze 16./9. 1952, podle kterého se jmenovaný dopustil trestního činu podle přestupku par. 88, odst. 1 trest. zák. správ. Č.88/1950 Sb., avšak s ohledem na dosavadní dobrou práci v lidosprávě a bezúhonný život, jakož i to, že práci s vedením agendy vykonával bez účinné pomoci, upouští se podle par. 16 zák. č.88/50 Sb. od jeho potrestání pod podmínkou, že bude nadále spolupracovati v lístkové agendě MNV v Dolanech. Zasluhou předsedy MNV s. J. Rohana, který uznal, že vedení agendy za těchto okolností nemůže konati sám, byli s. Laněmu přiděleni další spolupracovníci a to : Jos. Bahenský, s. Pospíšilová a Medalová, kteří

pač vedli agendu až do zrušení list. systému.

Předání traktoru
JZD

Jako důkaz o zájem, který věnoval MNV socialisaci vesnice, svědčí předání traktoru našemu JZD. Tento traktor obec získala výměnou za nákl. Auto, pro které neměla tak velké upotřebení a naopak JZD daleko více prospěl traktor, který mu obce předala do vlastnictví. Rovněž zemědělská půda MNV byla předána JZD k obhospodařování.

Sociální poměry

Otevření školky

Jako další doklad o péči, kterou věnuje vláda pracujícím je otevření mateřské školky při MNV v Dolanech. Stalo se tak podle vládních pokynů a o její otevření má velkou zásluhu též „Výbor žen“, ustavený při MNV. Školka byla zřízena z bývalého bytu ředitele školy a vnitřní zařízení v hodnotě 40.000,-Kč poskytl okres. Slavnostního otevření školky zúčastnilo se hodně našich občanů a o významu promluvil předseda MNV s. J. Rohan a s. R. Mareš, jako školský referent. Při slavnosti účinkovala hudba s. Lukavce z nár. podniku „Drátovny a šroubárny“ v Libčicích. Řichtář Obce Barácníků, D. Kindl věnoval při této příležitosti 2.000,-Kč v hotovosti. Je totiž Obec Barácnická patronem nad místní národní školou. Ředitelkou školky byla ustanovena s. Boh. Jiskrová, pěstounkou s. Boh. Halíková, kucharkou s. Marie Lídlová. Zapsáno bylo 25 dětí od 3 – 6 let. Dětem z národní školy i mateřské školky se podávají přesnídávka, oběd a odpolední svačina. Celkem bylo na stravování cca 54 dětí. Tak je o děti dobře postaráno a rodiče se mohou klidně a bez starosti o své nejmladší věnovati svému povolání.

Při MNV byl zřízen „Výbor žen“, který je velmi cenným pomocníkem při zvládnutí úkolů, jež musí MNV řešiti. Zřízení mateřské školky při MNS nutno připsati k dobru činnosti tohoto nově utvořeného „Výboru žen“. Též závazky žen pro pomoc JZD byly většinou dílem tohoto výboru.

Pokud se týče bytové otázky, nutno poznamenati, že v obci je stálý nedostatek bytů, což je důsledkem nejen téměř žádné výstavby nových domků a to již po několik let, ale též daleko větších požadavků vyplývajících z nároků na vyšší bytovou kulturu, čímž se jeví zvýšený nedostatek bytů.

Poměry lidopisné Narozeno : 5 mužů, 2 ženy, úmrtí 4 muži, 2 ženy, sňatky 4 z toho 1 v kostele. Přistěhovalo se 6 osob, odstěhovaly 4 osoby, počet obyvatel koncem roku 1952 – 704 osob.

Kulturní činnost a tělovýchova Při místním Sokole je utvořen hokejový odbor (vedoucí J. Vlasák a J. Vanča), který sehrál letos pouze 1 zápas v místě (později 3 mimo Dolany) pro mírnou zimu, takže neměli hráči led, na kterém by mohli hrát. Připravili se sice dobře pro zimní sezonu (zavedli si dokonce elektrické osvětlení na hřiště), ale co chybělo byl led.

Odbor odbíjené sehrál rovněž asi 5 úspěšných utkání. Ve dnech 7. a 8./6. 1953 byl uspořádán „Sokolský den“. Pro naprosto nepříznivé počasí (prudký déšť) odpadl chystaný předvečer a druhý den teprve za pomoci občanstva se podařilo upravit znovu terén hřiště poškozený deštěm. Tato okolnost způsobila též, že dopoledne byl program ztenčen o několik sportov. disciplín. Teprve odpoledne bylo normální vystoupení všech složek. Jako nejúspěšnější vystoupení možno klasifikovati „prostná žen“. Slavnost byla zakončena večer velkým ohňostrojem. Je jen ke škodě, že přes veškerou snahu, jak vedoucího Sokola s. Mareše, tak i předsedy s. J. Rohana, přiměti mládež k soustavné masové práci, se neseťkává se zdarem a tak nebylo možno dokončiti úpravu sportovního hřiště.

Jako každoročně, tak i letos byl uspořádán tradiční boj o posvícenský pohár. Letos zvítězil „Kout“ proti „Čapáku“ a kapitán poraženého mužstva, dle slibu musel jeti obcí na - volovi.

V odbíjené se utkali „svobodní“ proti „ženatým“, ve kterém zvítězili

„ženatí“.

Přespolního běhu branné zdatnosti v Kralupech se zúčastnili členové našeho Sokola, kteří se umístili na 2. místě z 26. Při memorialu Kap. Čermáka se umístili jako první.

Besedy

Během roku jsou konány besedy „Hovory s občany“, při kterých jsou občané seznamováni s prací a úkoly, jakož i výsledky činnosti MNV, problémy v budování JZD, situací při některých důležitých opatřeních vlády (lístkový systém) a mezinárodní situací. O zpestření těchto besed bylo postaráno vystoupením skupiny pionýrů při místní nár. škole.

Divadlo

Pokud se týče dramatické činnosti, bylo sehráno v obci Divadelním kroužkem Dejvice a Labská plavba několik her (Mordová rokle atd.) a Vesnické divadlo pak předvedlo Moliérova „Lakomce“ a pro děti „Maňásky“. Vystoupení „Vesnického divadla“ bylo velmi zdařilé a při diskusi po představení vyšel podnět k založení divadelního kroužku při ČSM.

Plesy a zábavy

Plesy pořádala KSC, Sokol a Baráčníci, kteří též měli „Máje“. Posvícenskou zábavu pořádala ČSM a Sokol.

Přednášky

O významu družstevnictví konala se přednáška pořádaná „Svépomocí“ družstvo Kralupy.

Český červený kříž a zdrav. komise při MNV pořádal několik zdravotních přednášek – o rakovině, kožní choroby a vnitřní nemoci. Rovněž o životě ze SSSR a v socialisaci vesnice shlídllo naše občanstvo 2 přednášky se světél. obrazy.

Škola

Od 1./9. 1952 je ředitelkou školy, po Fr. Krečovi, jež odešel do Kralup, Františka Urbánková. Ve II. třídě učí Magda Mlejnková a farář Lad. Krainer vyučuje – nepovinné – náboženství římsko-katolické. Školní rok 1951/52:

I. třída – hoši 15, dívky 13, celkem 28

II. třída – hoši 11, dívky 11, celkem 22.

Náboženství: Ř-K - 41, čsl. - 0, evang.- 2, bez vyznání - 7.

V prosinci začala činnost mateřské školky zřízené při místní národní škole. Blíže viz. v odstavci „Sociální poměry“.

Školní mládež se velmi uplatnila při sběru odpad. hmot, papíru, kostí, pecek, kopřiv, léčivých bylin atd., což přimělo MNV k pořádání soutěží, v nichž děti, jež se nejvíce zasloužily, byly odměněny knižními dary. V soutěži při sběru mandelinky bramborové byly 3 nejlepší sběrači odměněni dary.

Při každoročním skládání slibu pionýrů, nově vstoupivších do skupiny pionýrů (při dosažení 10 let) věnoval MNV těmto novým pionýrům, jako odměnu za skládaný slib, knižní dary. Slib i předání knižních dáreků koná se při veřejné slavnosti za účasti občanstva.

Aby byl zlepšen prospěch dětí, přešel dnem 1./9. 1952 pátý postup. Ročník z naší národní školy do národní školy v Kralupech a tak se zlepšila jejich učební úroveň při přechodu na střední školu.

Knihovna

Obecní knihovna byla přemístěna z bývalé místnosti národního výboru do nově zřízené úřadovny MNV v hostinci p. Vladimíra Urbánka, do I. poschodí, vedle kina. Místnost je větší a daleko lépe vyhovuje svému účelu. Knihovníkem je Ladislav Dohnal. Půjčování jakož i záznamy vede velmi svědomitě již 2 roky Miluše Nekolná. V knihovně přibýlo 73 svazků českých a sovětských autorů, ubylo respektive vyřazeno 65 svazků (autoři Ryss, Andrlík, Hermann, Jahoda atd.). Stav koncem r. 1952 – 775 svazků, čtenářů 64, vypůjčeno celkem 1157 knih.

*Zdravotní poměry
a rekreace*

Po uzavření obchodu potravinami pí. Čermákové byly uprázdněné místnosti upraveny z části na obytný byt a z části zřízena ordinace Českosl. červeného kříže, ve které má občas ordinovati lékař z Kralup. Ve škole se konaly několikrát lékařské prohlídky školních dětí, aby se

předcházelo onemocněním. V zimním období se vyskytlo několik případů spály.

Žádost obce o zřízení bezprašné silnice v obci nebyla ONV kladně vyřízena.

Občané zaměstnaní v průmyslu, obchodech atd. a kteří byli navrženi svojí závodní organizací ROH pro zimní resp. letní rekreaci, prožili velmi příjemnou dovolenou a mnohdy si upevnili své zdraví v nejlepších zotavovnách a lázních naší vlasti, ba dokonce někteří i v zahraničí.

Život spolkový

V obci jsou v činnosti stále dosavadní spolky a masové složky :_ ČSM, Sokol, SČSP, Obec baráčníků, Požární ochrana, Myslivecká jednota (býv. Zelená Hora) a nově ustavený Výbor žen při MNV. Velmi dobře si vede požární ochrana, vedená s. Jar. Hamouzem, neboť na závodech OHJ získala 3 ceny. Bylo též ustaveno družstvo žen. Ostatní složky a spolky, kromě své normální činnosti podílely se na různých kulturních a tělocvičných akcích a jejich členové se zúčastňovali dobrovolných pracovních brigád ve prospěch obce a hlavně pro JZD.

Počasí

Počasí v letošním roce nebylo nijak příznivé a úroda proto podprůměrná. Zima byla mírná, málo sněhu a malé mrazy, léto suché, ale na podzim často a vydatně pršelo a později přišly brzké mrazíky a sníh, takže nebylo možno ani řepu včas sklídnouti. Ještě v půli prosince se řepa dodělávala s velkými obtížemi.

Rok 1953

Politické poměry

Přesto, že úmrtím gen. J. V. Stalina a později i úmrtím našeho presidenta Kf. Gottwalda utrpěla strana velmi těžké ztráty a jejich odchod zanechal hluboký smutek v srdcích všech členů strany, bylo to právě učení velikého Stalina a moudrá slova našeho Kf. Gottwalda, která dokázala, že se pracující lid ještě pevněji semknul kolem Ústředního výboru KSČ a odhodlaně pokračoval v budování

socialismu v naší vlasti a upevnění světového míru. Členové výboru naší KSČ – s. předseda Kindl Dobroslav, s. místopředseda Kopáč Ant. (z počátku Fr. Vendera), s. jednatel Mareš Rudolf, s. pokladník Røber Karel – nemají lehkou práci při řešení některých problémů, vyžadujících opravdu velké politické vyspělosti. Bylo nutno uvědomovati občanstvo o významu a nutnosti provedení měnové reformy, která se citelně dotkla některých občanů. Strana se dále několikrát pokusila řešiti problém starých pracovníků v JZD, né však s úspěchem, neboť příčina nedostatku stálých pracovníků tkví v okolnostech, že členové družstva nejsou dost finančně zajištěni a též proto, že člen družstva s celou svojí rodinou neměl nárok na potraviny, lístky a šatenky. Ostatní stranická činnost rovněž není snadná a nezdravé zjevy, malá účast na členských schůzích (30%) a na stranickém školení (60-70%) se projeví i v tomto roce a tak není možno přenášeti instrukce strany na široké masy. Předmětem diskusí byl Nový organizační řád a Zásady nové evidence členů a kandidátů KSČ.

Velký ohlas mělo poodhalení zrádcovství a špionážní činnosti Beriji a spol. v SSSR a jeho potrestání všeobecně schvalováno. Přiložený dopis s. zajíce, bývalého člena naší KSČ v Dolanech, nynějšího příslušníka čsl. armády a člena repatriační komise za ČSR v Koreji, svědčí nejen o jeho kladném poměru ke straně, ale i vyzdvihuje nerozborné přátelství národů tábora míru.

Veřejný život

K uctění památky zemřelých státníků – J.V. Stalina a presidenta Kl. Gottwalda, byly v obci konány v dny jejich pohřbu, smuteční shromáždění a podpisovaly se projevy soustrasti. Mnoho našich občanů se osobně zúčastnilo pohřbu přes. Kl. Gottwalda v Praze. Volbu nového presidenta republiky Antonína Zápotockého, přijal náš pracující lid s povděkem, neboť v osobě nového presidenta spatřuje

náš lid nejen vhodného nástupce prvního dělnického presidenta, ale i záruku, že bude pokračováno v tradici, vyznačující se bezmeznou oddaností věci dělnické třídy a socialismu.

Místní národní výbor měl v tomto roce celkem 24 členů pléna.

Rada měla 7 členů a to :

Správa obce

Jan Rohan st. – předseda a vedoucí I., II. a III. Referátu
 Ant. Kopáč – místopředseda a zemědělský referent
 Rud. Mareš – školský a osvět. referent
 Anna Žaloudková – zdravotní referent a pracov. síl
 Václav Hájek – finanční referent
 Ant. Vágner – technický a hospodářský referent
 Anast. Pavlíková – referent pro vnitřní obchod

Funkci tajemníka vykonával s. Jaroslav Šlejsna z Holubic, který po zapracování dobře plnil úkoly určené vládou pro tuto funkci. Matriku obce vedl dále s. J. Šturm.

Výstavba obce

Plánované úkoly : úprava ulic, sport. hřiště a úprava cesty k hostinci Em. Nového – nebyly splněny. Příčinu nutno hledati především v zaměření MNV a všech složek k upevnění JZD. Rovněž ochota občanstva zúčastňovati se dobrovolných pracovních brigád poklesla. Počet domů v obci dosáhl čísla 184. Koncem roku překročeno k výměně pouličních elektrických světel v obci, která většinou byla poškozena a nesvítila. Tohoto úkolu se ujal s. Biňovec, jež připevnil a zapojil nová tělesa na stožáry resp. domy a tak přispěl k pohodlí a bezpečnosti obce.

Poměry hospodářské
 Měnová reforma a
 zrušení potravin.
 lístků

Měnovou reformu a zrušení potravinových lístků provedla vláda dnem 1. června 1953 za účelem zvýšení kupní síly čsl. koruny a upevnění jejího kursu a tím prospěti rozvoji našeho hospodářství. Tímto opatřením sledovala též zamezení různých machinací vyplývajících z velkého rozpětí mezi volnými a vázanými cenami, což využívaly spekulantské živly. Zrušení lístkového systému a zavedení jednotných státních

maloobchodních cen přijalo občanstvo s uspokojením. S měnovou reformou však mnozí, hlavně ti, kteří uschovali peníze doma a tím byli nejvíce poškozeni, nesouhlasili. Vyžádalo si hodně úsilí přísl. činitelů přesvědčiti občanstvo o nutnosti a významu této reformy. Za tím účelem byly v závodech i v obcích pořádány veřejné schůze, na nichž se dostalo občanům patřičného vysvětlení a pokynů k provedení peněžní reformy. V obci byla takováto veřejná schůze v neděli 31./5. 1953 v místním kině.

*Snížení cen potravin
prům. zboží* Plníc slíb, jež dala vláda pracujícím lidu, že s rozvojem našeho hospodářství budou postupně snižovány maloobchodní ceny potravin a průmyslového zboží, došlo během roku již po druhé k jeho uskutečnění. První snížení nastalo v červenci a druhé k 1. říjnu 1953. Snížení cen se týkalo 23.000 druhů zboží ve výši od 5 do 40%. Celková částka snížení obnáší ročně cca 4,5 miliardy Kč. Snížení cen bylo přijato s povděkem a bylo pobídkou k úsilí pracujících o zvýšení produktivity práce.

JZD Třetí tok hospodaření JZD možno označiti za úspěšný, neboť přes všechny počáteční obtíže tohoto velkého hospodářského podniku, je možno konstatovati, že družstevní výroba se osvědčuje a členové JZD i celá obec se přizpůsobuje novému, modernímu způsobu hospodaření. Svědčí o tom stále lepší obdělávání půdy, zvyšování hektarových výnosů a dodržování agrotechnických lhůt.

V únoru 1953 konal se v Praze celostátní sjezd delegátů JZD, jež schválil nové vzorové stanovy. Z našeho okresu se sjezdu zúčastnilo 10 delegátů mezi nimiž byl s. Ladislav Dohnal, předseda našeho JZD. Poněvadž v tomto roce nebyla konána výroční členská schůze JZD a volby představenstva, vede družstvo dále místopředseda s. Lad. Dohnal, ve funkci předsedy. Hospodářem je až do května s. Fr. Urbánek ml., kterého vystřídal nový družstevník, bývalý šafář

státního statku ve Chvatěrubech s. Šimon. František Urbánek pracuje nadále v družstvu jako údržbář. V září 1953 vystoupil z družstva s. Lad. Dohnal a předsedou byl zvolen na členské schůzi s. Josef Saidl, který pracoval dosud jako zahradník. Na funkci místopředsedy zvolena s. Alžběta Klacáková. S. Ladislav Dohnal pracuje nadále v družstvu jako brigádník. Se s. Šimonem vstoupil do družstva též s. Josef Čáp, který se vrátil z pohraničí a pracuje jako traktorista. Po s. Ant. Vlasákovi, který zemřel, převzal funkci skladníka s. Jiterský.

Podle nových vzorových stanov, schválených na celostátním sjezdu v Praze, začlo se i v našem družstvu prováděti více prací podle norem. Rovněž naturálie a plat obdrželi družstevníci podle těchto nových stanov tj. podle odpracovaných jednotek. Pracovní jednotka stanovena pro tento rok na 72,- Kč (14,40 Kč v nové měně) a vypláceno 50% jako záloha.

Naturální požitky na 1 pracovní jednotku pro družstevníka byly : 80 dkg chleb. obilí, 5 dkg masa, 2 dkg sádla, 1/3 l mléka. Příděl másla podle lístkového systému a platí se v úřední ceně. V případě, že neodpracuje družstevník tolik jednotek, aby mohl uživiti svou rodinu, může si za ceny vázaného trhu dokoupiti množství potravin pro přísl. své rodiny.

Jarní práce, díky úsilí našich žen, letos nečinily obtíží a byly provedeny včas. Senoseč byla úspěšná a dodávky státu překročeny. Žně ukončeny o 18 dní dříve proti loňskému roku, též zásluhou STS, která při sklizni i letos použila z části obilního kombajnu. Zakočení žní bylo oslaveno družstevníky ve dvoře JZD za účasti I. tajemníka OV KSČ a přísl. čsl. armády, kteří přijeli s hudbou. Po sklizni brambor začla ihned sklizeň řepy. Letos prvně použito řepného kombajnu. Kombajn vyoral řepu, ořezal a dával na hromádky, zvlášť

řepu a zvláště krky. Pro časté poruchy stroje byla však sklízena strojem pouze malá část řepy. Ostatní se sklídilo normálně za pěkného počasí.

Předepsané dodávky v mléce a mase nebyly splněny jednak pro nedostatek vhodného krmiva a né dosti úspěšnou inseminaci. Dojivost v II. polovině roku se podstatně zvýšila, hlavně zásluhou s. Duškové. Ve vejcích a drůbeži byla dodávka nejen splněna, ale i překročena.

Těž úroda ovoce byla dobrá a o sklizeň se staral s. Václav Holous. Blížejší podrobnosti o dodávkách viz. ve zprávě X. referátu – vnitřní obchod.

Po žních přidělilo družstvo členům na každou odpracovanou jednotku $\frac{1}{2}$ kg chleba a $\frac{1}{2}$ kg krmného obilí. Nečlenové platili obilí á 100,- Kč za 1q.

Koncem října začlo jednání mezi JZD Dolany a Českosl. státními statky Zlončice o převzetí Dolánek a to polí a budov. Převzetí bylo provedeno v prosinci podle par. 55. Na základě toho byli zbaveni členství v JZD Dolany členové Houdek, Houdková, Hladíková, Kňorová Helena a Fialová. Tak bylo nutno přemístiti hovězí dobytek a drůbež ještě do konce roku 1953 z Dolánek do Dolan. Telata a jalovina z Dolánek umístěna u Pražáků, pro drůbež byly zakoupeny 2 drůbežárny v hodnotě cca 40.000,- Kč. Ve dvoře byla adaptována stodola na ustájení dojnic. K doplnění zástavu přikoupilo družstvo 16 jalovic.

Na družstvo čeká další úkol a to – postavení porodnice pro vepře ve dvoře za údržbářskou dílnou. Tato investice schválena členskou schůzí v září t.r. v hodnotě 60.000,- Kč. Stát přispěje 40 %.

Pro zahradnictví u s. Kefurta zakoupeno 150 ks pařeništních oken v hodnotě cca 15.000,-Kč. Náklady na tyto investic čerpány

z investičního úvěru. Provozní úvěr pro rok 1953 povolen částkou 1.080.613,- Kč. Pro vyrovnání schodku za rok 1951 byl schválen konsolidační úvěr 356.424,30 Kč.

Hlavním úkolem 5letého hospodářského plánu bylo vybudování těžkého průmyslu. Neméně důležité je však uspokojovati stále vzrůstající potřeby pracujících, hlavně ve výživě, což mohou jedině splniti dobře prosperující hosp. družstva, jimž vláda přislíbila všestrannou pomoc a podporu. Na základě vládního usnesení byla zaručena všem JZD výplata doplatků na zálohy a to až do výše 12,- Kč za 1 odpracovanou jednotku. Tak bylo možno i v našem JZD letos doplatiti členům družstva na každou pracovní jednotku á 4,- Kč (Celkem cca 50.000,-).

Sociální poměry

Neustálá péče vlády o ty, kteří pro stáří nebo nemoc nejsou již práce zcela způsobilí, projevila se i při měnové reformě, kdy byly důchody zvýšeny o 20 – 70%. Rovněž rodinné přídatky na děti byly upraveny a zvyšují se s počtem dětí. Důchodcům, kteří se znovu zapojili do práce, byla hranice pro krácení důchodu upravena ze 48.000,-Kč ročně na 10.800,- Kč ročně v nové měně. Zvýšila se tedy o 1.200,- Kč.

Poměry lidopisné

Narozeno – 4 muži a 2 ženy, úmrť – 3 muži a 3 ženy, přistěhovalo se – 7 osob, odstěhovalo – 5 osob.

Počet obyvatel koncem roku 1953 = 706, sňatky 6 z toho 2 v kostele.

Kulturní poměry

O kulturní činnost v obci se dělí skupina ČSM a Sokol s ostatními složkami a spolky. Činnost je všeobecně slabá a není možno přes několik pokusů získati mládež k větší aktivitě.

Divadla

ČSM sehrál 3 divadelní představení – „Svatební koláče“, „Lucerna“, „Oldřich a Božena“. Vesnické divadlo a Divadelní kroužek Pha předvedli celkem 4 divadelní představení.

- Zábavy* Baráčníci – ples a májovou zábavu, Sokol – karneval, ČSM a Sokol – Posvícenskou zábavu a Silvestra, Výbor žen – Dožínková zábava ve dvoře-vojenská hudba.
- Vystoupení* V rámci akce „Lid s armádou a armáda s lidem“ uspořádáno vystoupení vojenského souboru, který přednesl několik recitací a písní, načež následovala beseda s občany. Vojáci vyprávějí o životě v armádě a občané o své práci. Dopoledne před vystoupením navštívili vojáci i naši školní mládež přímo ve škole, kde se vzájemně besedovalo.
- Besedy* Při ¼ letních „Hovorech s občany“ předkládá MNV veřejnosti k posouzení a zhodnocení výsledky své práce a seznamuje tak občanstvo s nejdůležitějšími problémy. K spštění těchto besed vystoupila též skupina žáků „Dvořákova gymnasia“ z Kralup pod vedením ředitele hudební školy. Zpěv, recitace a výkon tamburašského sboru byl velmi dobrý a občanstvem přijat s nadšením.
- Slavnosti* Oslava 1. května byla opět v Kralupech a v průvodu upoutávala pozornost bílá „holubice míru“, kterou nesly ženy. Holubici připravily s velkou péčí s. Věra Vlasáková, ...
- Měsíc čsl.-sovětského přátelství oslaven dne 12./12. v místním kinu veřejnou schůzí a na počest 10. výročí podepsání Čsl.-sovětské smlouvy o přátelství a vzájemné pomoci přednesl s. R. Mareš referát. Skupina pionýrů a žáci naší národní školy doplnili slavnost recitací a zpěvem.
- Sport* Členové Sokola a ČSM – zúčastnili se „Sokolského dnu“, který letos byl soustředěn do Kralupského okresu.
- K oslavě 9./5. uspořádán „Běh vítězství“. Ve štafetě běželo celkem 23 účastníků z Dolan do Kralup. U kralupského hřbitova převzalo běh SNB.
- Dále se zúčastnilo 12 členů Sokola „Memoriálu kpt. Čermáka“

v Kralupech, kde se bojovalo v různých disciplínách o připravenost v branné zdatnosti.

Rozhlasové relace

K význačným dnům – MDŽ (Mezinárodní den žen), 1. a 9. květen, 28. říjen, 7. listopad atd. předneseny v místním rozhlase projevy vyzdvihující význam těchto dnů.

Knihovna

Počet svazků vzrostl z 775 na 906. Kromě toho obsahuje knihovna na 60 svazků z „Gottwaldovy knihovny“ – jež byla zařazena do správy obecní knihovny. Čtenářů letos bylo 31 a vypůjčeno cca 520 knih. Vedoucí je s. Mil. Nekolná, jež obětavě vykonává tuto funkci.

Škola

Ředitelkou školy je Fr. Urbánková. Učitelem v I. třídě je Karel Bartoš z Prahy. Nepovinnému náboženství vyučuje páter Václav Kolský, farář v Minicích.

Dne 1. září 1953 byla při národní škole otevřena „Družina mládeže“. Vychovatelkou družiny byla ustanovena s. Miloslava Feltová z Prahy. Zapsaných dětí zaměstnaných matek bylo 25.

Školní místnosti byly vymalovány a záchody opraveny. Opravu celé budovy a pořízení splachovací záchody se nepodařilo provést pro zamítnutí finanční úhrady KNV v Praze.

Školní rok 1953/54:

	<u>Hoši</u>	<u>Dívky</u>	<u>Celkem</u>
<u>I. třída</u>	12	12	24
<u>II. třída</u>	16	12	28
<u>Celkem</u>	28	24	52

Náboženství Ř-K – 45, bez vyznání 7.

Děti se pilně zúčastňovaly sběru odpad. hmot, léčivých bylin, mandelinky bramborové. Zvláště přispěly děti ke splnění sběru železného šrotu v naší obci. Při slibu pionýrů obdrželi noví členové opět od MNV knižní dárky.

Zdravotní poměry

Za účelem ochrany zdraví občanstva byl v obci proveden zdravotní kurs, kterého se zúčastnilo 29 žen. Obec rozdělena na

zdravotní obvody a proveden průzkum studní.

V prodejnách „Svépomoc“ provádí se kontroly, zda zboží je hygienicky uskladněno a prodáváno.

Škoda, že v ordinaci „Čsl. červeného kříže“ v domě pí Čermákové dosud neordinuje lékař, jak bylo původně přislíbeno.

V mateřské školce se vyskytla žloutenka a bylo nutno ze zdravotních důvodů školku na 2 měsíce uzavřít. Jako zvláštní případ onemocnění, který se vyskytl v obci, nutno uvést ochrnutí ústředního nervstva (encefalitida), tj. nemoc přenášená klišťaty. Onemocněla jí pí Tomsová a byla léčena zprvu ve Slaném a později v Praze, kde se úplně vyléčila.

Rekreace

Jak a kde trávili někteří naši občané svoji dovolenou – rekreaci resp. léčení, ukazuje příloha.

Spolkový život

Skupina ČSM v poslední době se zabývá pod vedením s. Fr. Vlásačka, otázkou divadla a tak, snad se činnost skupiny alespoň po této stránce zlepší.

Sokol – zde nutno především činnost zaměřiti k dokončení úpravy hřiště, které je stále nevhodné pro větší sportovní a tělocvičnou činnost.

Baráčníci – dosud nevyřešená otázka existence tohoto spolku obráží se v jeho činnosti, která není taková, jako dřívější.

Požární ochrana – snad nejlepší je činnost našeho hasičského sboru, jehož velitelem je Mir. Štulík. Jednak je sbor po technické stránce velmi dobře vybaven a jistě velký význam v jeho úspěšné práci má i péče, kterou mu stále věnuje bývalý velitel sboru s. Jaroslav Hamouz, který ze své nynější funkce – zástupce okresního náčelníka státního požárního dozoru – přenáší své odborné zkušenosti a znalosti na ostatní členy sboru.

Myslivecká jednota při JZD- byla reorganizována z dřívější

jednoty „Zelená Hora“ a její členové se opravdu snaží o zvýšení stavu lovné zvěře. Rovněž hubení škůdců věnují velkou pozornost.

SCSP – skupina Svazu čsl. sovětského přátelství, jejíž činnost vykonává především s. Ant. Vágner, jako předseda a s. Vlad. Halík a s. Pospíšilová Bož. Se velmi dobře osvědčila při vyhlášení soutěže mezi pionýry o nejlepší sběrače železného šrotu, kterážto akce pomohla obci splnit plán na 180%. Skupina SCSP vyhodnotila nejlepší sběrače a odměnila je pěknými cenami. MNV pak všechny soutěžící obdaroval knihami. Nejlepším sběračem byl pionýr Ivan Burda.

AVNF – po s. Vidimovi e ujímá funkce předseda Josef Kučera a bylo by žádoucí, aby po zapojení všech složek v obci plnil AVNF své poslání, které je jistě velmi důležité.

Výbor žen při MNV má 9 členek. Předsedkyní je Jarmila Vlasáková. Činnost je patrná ze zřízení mateřské školky při místní národní škole a z organizování pomoci při zemědělských pracích. Samotné členky odpracovaly pro JZD 600 brigádnických hodin. Zúčastnily se nočního výmlatu s hasičským sborem a velmi dobře se osvědčily při pohostění vojáků při oslavě „Dne čsl. armády“.

Počasí

V letošním roce byla zima mírná, leden vlhký, spíše s deštěm než sněhem. Únor, březen a duben teplý, až v květnu (10./5.) napadlo asi 10 cm sněhu, který však ihned roztál. Jaro teplé a vlhké, což mělo velký vliv na velmi dobrou úrodu jak plodin, tak i ovoce. Dostatek vláhy však trval do poloviny července, pak přišlo kromě několika přeháněk, velké sucho, které trvalo až do konce roku. Toto suché počasí umožnilo včasnou a pohodlnou sklizeň všech plodin a zasetí ozimů. Zimní hluboká orba, pro velké sucho, však nebyla možná. První sníh napadl až před vánoce.

Vzhledem k tomu, že dosavadní kronikář s. Jaroslav Filip,

Změna kronikáře

úředník Středočeských cihelen n.p. se vzdal vedení kroniky obce ze zdravotních důvodů, byl jsem pověřen radou MNV v Dolanech tuto kroniku dále vésti. Jsem v pořadí třetím kronikářem.

Kroniku jsem převzal v květnu 1954 z rukou s. Jana Rohana, předsedy MNV se slíbem, že události a sled života v místní obci budu pravdivě tak, aby naši potomci našli v kronice zdroj poučení a vystříhali se chyb, kterých jsme se my současníci této velké doby dopouštěli.

Narodil jsem se v Praze XIX, dne 27.IV. 1907 jako syn železničního dělníka. Obecnou školu jsem navštěvoval ve Vokovicích a Kročehlavech. Reálku absolvoval v Kladně. Voj. službu konal v Terezíně, důstojnickou školu v Litoměřicích. Po návratu z vojny jsem v důsledku krise na pracovním trhu vstoupil k četnictvu, kde jsem sloužil do června 1945. Za okupace jsem byl nasazen do Lübecka, Brém a Hamburka. Tam jsem byl 2x trestán pro odepření poslušnosti a zběhnutí. Jedině zničující nálety, kdy spisy byly zničeny mě zachránily před kázní. Po osvobození Rudou armádou jsem byl po prověření spolehlivosti jmenován okresním velitelem N.B. v Podbořanech. Zde jsem se účastnil otevírání hromadných drobů z pochodů smrti internovaných vězňů v Žihlě a Krásném Dvoře. Byv infikován hmyzem, onemocněl jsem prudkou otravou a hrozila mě ztráta ruky. Po vyléčení jsem dobrovolně zažádal o propuštění ze Sboru, neboť jsem se dostával do ostrých konfliktů s mnoha členy tzv. „RG“ pro kořistnictví a zlatokopectví. V červenci 1945 jsem nastoupil místo revisního úředníka v ministerstvu těžkého strojírenství. Při celostátní akci 75.000 úředníků do výroby, jsem přešel jako lisář za tepla v roce 1952 do nár. podniku „Drátovny a šroubárny“ v Libčicích nad Vltavou. V lednu 1955 jsem kvalitářem teplého okruhu. V Dolanech bydlím v domku čp. 173 od roku 1945.

Jsem ženat a otec syna Pavla. Od roku 1948 jsem komunist.

Jaroslav Palkoska

Dějiny Dolan

Krajina při řece Vltavě mezi Libčicemi a Kralupy byla osídlena již v šedém dávnověku. V pískovných u Kralup byly nalezeny baňaté a zvoncovité nádoby z doby přechodné a na různých místech kamenné sekery a mlaty, vykopány četné popelnice, jež potvrzují, že krajina zdejší byla osídlena lidem neznámým, již od neolitické doby i potom v nejrannější době až do věku křesťanského.

Dějiny obce jsou, pokud se dalo zjistit, historicky osvětleny teprve z doby XIV. Století, kdy postavena v Dolanech tvrz. Té části, která je za řekou, říkávalo se Dolánky. Vladyky z Dolan byli předkové Mladotů ze Solopisk. Roku 1322 připomínají se z rodu tohoto Ješek a Pešek z Dolan a sousedé Ješek a Pešek z Dolánek.

Ješek řečený Prosínka, prodal dvůr svůj r. 1337 křižovníkům, což i od Jana, krále stvrzeno, ale tuším nebyl dvůr proplacen (Reg. IV. 167). Z té příčiny činili Vaněk, Domoslav a Ješek, synové Prosínkovi znovu nároky na zboží v Dolanech a po mnohých v té příčině jednáních spokojili se teprve roku 1349, když jim Oldřich, nejvyšší mistr, 46 a ½ kopy vyplatil. (Arch. kříž.) Statek Dolanský jako zboží byl pronajímán také osobám světským. Roku 1406 pronajal Zdeněk, nejvyšší mistr, tvrz a dvůr Dolánky s rolemi, pastvami, vinicemi a luhem při cestě k Libčicím Elišce, vdově po Jindřichu Škopěkovi z Dubé, do jejího života. (Lib. Erect XIII. a 137)

Za císaře Zikmunda r. 1430 získal Hynek Škoda z Valdeka ves Dolany nebo Dolánky křižovníkům náležitou službu a psal se proto r. 1432 seděním v Dolánkách. Po Hynkovi držel Dolánky jen krátký čas syn jeho Petr a po něm Oldřich Medek v Valdeka, který měl s křižovníky různice o tvrz a ves Dolany, které byly urovnány teprve

roku 1454. Oldřich přijav tehdy nějaké peníze postoupil Dolany Křižovníkům. (Arch. křiž.)

Navráceny byvše takto r. 1454 ke klášteru, dostaly se podruhé neznámým způsobem v držení osob světských.

Roku 1550 prodal Jiří Selík, měštění Nového města Pražského, statek Dolanský Zikmundovi Chvatěrubskému z Leskova. Tohoto obeslal Samohel Lekeš z Květné, knihvedoucí při české komoře do soudu komorního, poněvadž maje právo k tomu, chtěl tvrz a dvůr Dolany vyplatiti. (D.L.G. reg.kom.soudu) Na soudě dáno mu za pravdu a právo a tak se r. 1555 v držení Dolan uvázal. Za nedlouho dostali se křižovníci – bezpochyby vyplacením – zase v držení Dolan. Za jejich vlády zpustla tvrz nadobro a popluží k ní náležitě pronajato lidem z Turska, Kralup a Dolan. (Arch. XIV-134) Avšak ještě potřetí jsou Dolany od křižovníků odtrženy. Nejvyšší úředníci zemští prodali r. 1620 Vilémovi staršímu z Lobkovic ves Tursko s podacím, ves Dolany s tvrzí zbořenou a ves Kralupy.

Část této tvrze tvořil také ovčín při čp. 15, který byl jediný pozůstatek. Při kopání jámy v zahradě téhož gruntu, přišlo se na část zdiva pod zemí, při níž nalezena byla zbraň a jiné předměty, jež byly odevzdány zemskému museu. (Soupis pam.-list Fr. Vělc)

Po bitvě bělohorské byly prodané vesnice zase křižovníkům zadarmo a beze užších výhrad vráceny.

Část pozemků v dnešním katastru obce Dolan patřila jako část zboží Debrnského – Nehošť – ke dvoru mikovskému, který držel r.1367 Zdeněk z Kladna, r.1393 zakoupil Závěš z Kopaniny z rodu pánů z Račiněvsí, r.1491 držel Jan z Valdštejna, r.1505 Václav Mikovský, r.1509 Kašpar z Lánů a r.1519 Tým z Pošky. Od roku 1523 vyskytuje se jako pán na Mikovicích Jan Boren ze Lhoty, jehož potomci seděli tu po celá staletí. Roku 1641 Mikovice prodány

Sezimovi hraběti z Vrtby, nejvyššímu sudí zemskému. Jeho syn prodal r. 1669 statek mikovský Juhovi Františku, knížeti Saskému. Po jeho smrti dědila dcera jeho Marie Anna Františka, ovdovělá velkovévodkyně Toskánská, již jako část panství zvoleněvského, k němuž byly zakoupené Mikovice s příslušenstvím – tedy i dvůr Nehošť – připojeny. Tak dostalo se část Dolan se Zvoleněvsi v držení domu Lotrinského, pak rodu habsburskému (císařskému).

Tak dělili se o poddané v obci vrchnosti dvě :dvůr Turský a dvůr Mikovský. Dvůr tento měl hospodářské budovy v obci ještě, dle zápisů jednoho ze zdejších hospodářů, začátkem XIX. Století a on sám se pamatoval na ratejnu a stodoly rákosím kryté. Stál v místech, kudy vede trať železniční nynější čís. pop. 47, 48, 49, 50 a 51. Ve statku č.16 nalézá se ještě před nedávnem kamenná sbírka z tohoto dvora s letopočtem 1555. K turskému panství patřila čís. 1, 4, 15. Když se za vlády Josefa II. rozprodával turský dvůr, přikupovali se někteří hospodáři pozemky. Byl to majitel č.1 – Vališ, Řezáč, Homolka (č.6), Havel, Vágner a Homolka (č.15). Ale všichni nezaplatili ihned celou kupní cenu. Proto po smrti císaře jim bylo odňato opět co bez zaplacení zakoupili.

Návrší, která obklopují obec a jsou obrácena k jihovýchodu bývala osázena vinou révou, jejíž trsy se dlouho po zániku těchto vinic pamatovaly. Ještě dnes se pole při č.1 „Vinička“ zove. Na počátku XIX. Století bylo v Dolanech 45 čísel a obce spravovali dva rychtáři. Turským rychtářem byl Homolka z č.15 a zvolenským rychtářem byl Varvažovský z č.19.

Roku 1843 se začala vyměřovat dráha. Původně byla projektována „Hrádkem“, jímž měl býti prorazen tunel. Tunel měl vésti velkou a malou skalou. Dále měla býti vedena trať přes Biňovcovu a Srového chalupu, po Horkách, u Kocandy měl býti

most přes Vltavu a u Vraňan se měla trať vraceti na levý břeh Vltavy. Druhé měření bylo podél Vltavy, ale povodeň v r.1845 vyhnala inženýry výše.

Roku 1838 byla stavěna silnice k Mikovicům, jež měla vésti až k říšské silnici do Knovíze. Stavby této silnice se účastnily obce : Tursko, Kralupy, Debrno a Dolany. Minice se vzpíraly a proto zůstala část z Nehoště dolů nedostavěna.

Před stavbou dráhy zřídili si sedláci cestu k lukám. Vylámali se svou čeledí „malou skálu“, kámen do Vltavy naházeli a cestu zvýšili. Skála v těchto místech zasahovala až do řeky. Za malou skálou byly domky č. 28, 29, 30, 31, 32, 33, 40 a 41. K nim nevedla žádná cesta jízdní. Obyvatelům se říkalo „zaskaláci“.

Při stavbě železniční tratě v letech 1847 – 1848 muselo se v Dolanech mnoho přestavovati a při odkrývání písku v pískovně se přišlo na mnoho hrobů s rakvemi a nad Debrnem na kostry.

Na začátku května r.1848 obdržela obec 15 pik ze Zvoleněvsi pro Národní gardu. Občané dolanští se spojili s Turskem a Kozincem a ve zbraně cvičili. Dolanští gardisté asistovali při volbě do říšské rady konané v Kolči, při níž navržen za poslance Dr. Pravoslav Trojan. Událostmi v Praze volby byly přerušeny. I z Dolan táhli Praze na pomoc, ale nepořídili.

Rok 1848 přinesl konečně svobodu a zrušení roboty. Po vystavení dráhy a průmyslových závodů v Kralupech a Libčicích vzrůstala obec a přibývalo obyvatelstva. Dolany byly spojeny v té době s obcí Libčice. Roku 1882 došlo k rozdělení spojených obcí. Do školy se dosud do Libčic chodilo. V roce 1885 se však dolanští rozhodli, že si postaví školu. Ku stavbě došlo a zřízena zatím jednotřídky. Tato po 15 letech byla změněna na dvoutřídní.

Povodeň

Nová povodeň stihla obec v roce 1890. Po žních nadešly deštivé dny

a 4. září vystoupila Vltava tak, že pod drahou ležící stavení byla zatopena. Vody bylo v domcích čp 1 a 16 1m vysoké. To bylo tehdy, když za povodně byl pobořen v Praze památný Karlův most.

O dvě léta později byla hrozná zátopa ledu spojena se zácpou, která značně poškodila zahrady při řece. V letech 1900 – 1903 stavěno na Vltavě zdymadlo, neboť v té době je řeka již regulována.

V roce 1915 stavěla se jako nouzová práce silnice z Dolan přes Nehošť k silnici od Debrna do Kralup vedoucí. (Čerpáno ze Zemské kroniky v Praze, zemský archiv.)

Kronika r.1954

K.S.Č

X. sjezd strany uložil všem členům strany a organizacím úkoly, jejichž splnění bude znamenat podstatné zvýšení životní úrovně našeho pracujícího lidu. Směrnice jsou ukazatelem cesty, kterou se bude ubírat naše zemědělská výroba v nejbližších 2 – 3 letech.

Výbor organizace měl tyto směrnice vypracovat v dlouhodobý plán a pak plněním tohoto plánu podstatně zlepšit situaci v našem JZD. Výbor organizace se nedostatečně zabýval rozpracováním směrnic X. sjezdu. Neznamená to však, že by výbor organizace nepomáhal JZD při zdolávání úkolů, kterých bylo v hospodářském roce 1954 dost.

Nutno připomenout, že nepřízeň počasí nedovolila provádět řádně podzimní práce i když byly provedeny v agrotechnických lhůtách. Veliké sucho mělo vliv nejen na vyklíčení osevu, ale později i na jeho vzrůst a podle toho vypadaly i výnosy. Spolupráce JZD s organizací se oproti loňskému roku zlepšila a to již proto, že ve výboru organizace byli zastoupeni dvěma soudruhy. Nový výbor musí v roce 1955 zaměřit práci především na zlepšení celkové situace v JZD. Aby tuto práci mohl zajistit s úspěchem musí výbor především zapojovat širokou členskou základnu. Toto se výboru v minulém roce

nepodařilo, ačkoliv to bylo jeho největší snahou. Výbor organizace věděl, že podpory členstva je nejvýš zapotřebí. Práce výboru bez účasti členstva byla marná a neúspěšná. Věnoval proto mnoho času masově politické práci, volal do výboru agitátory, prováděl s nimi pohovory, rozdělil organizaci do 4 stranických skupin, byli zvoleni skupináři a agitátoři a pomocí těchto chtěl výbor provádět lepší agitační práci mezi členy. Volal do výboru organizace komunisty ze složek NF, prováděl s nimi pohovory, aby se zlepšila práce i v těchto složkách. Chyba výboru byla, že po provedení rozboru činnosti ve složkách spoléhal na iniciativu komunistů v těchto složkách, nescházel se s nimi pravidelně, neukládal jim další úkoly a nekontroloval je. Proto také agitační a masově politická práce se neshledala s úspěchem, což mělo za následek malou účast na schůzích MNV a složek a dokonce i na stranických schůzích. Jako by nebylo stranickou povinností každého člena strany zúčastňovat se schůzí a podílet se na politické a hospodářské výstavbě naší vesnice.

Do roku stranického školení vstupovala organizace s elánem dohonit to, co se zameškalo minulého roku. Propagandisté ss. Kopáč, Halík, Filip a Palkoska měli nám ve svých skupinách vychovávat členy v aktivní bojovníky strany, kteří dovedou pracovat s perspektivou a jsou neohroženými bojovníky za splnění usnesení strany a vlády. A zatím musíme přiznat veliké nedostatky u RSS nejen se strany propagandistů, ale i se strany výboru a samotných členů organizace, kteří nechápou stranickou povinnost politicky se školit a osvojit si učení Marxe, Engelse, Lenina a Stalina. Vymlouvají se na stáří, že jim neslouží paměť atd. Spíše je nutno říci, že je to pohodlnost a stranická nekázeň. Proto je nutno, aby kroužky se přičinily a zdržení vyrovnaly. Je nutno, aby se stálou kontrolou zlepšila ideová úroveň RSS, aby revoluční bdělost a ostražitost byla neoddělitelnou

vlastností každého komunisty.

A nyní k organizační práci samotného výboru organizace. Výbor se scházel pravidelně každé úterý, celkem konal 41 schůzí výboru. Účast na schůzích byla následující :ss. Kindl Dobroslav – 12x, Mareš Rudolf – 31x, Hodač Jiří – 31x, Kopáč Antonín – 25x, Žilková – 34x, Urbánek František – 32x, Halíková Boh. – 10x, Žaloudková – 28x, Čáp Josef – 32x, Lidl Frant. – 36x, Marek Jar. – 14x, Kriml 6x. S. Jan Rohan, ačkoliv nebyl členem výboru se účastnil 36 schůzí výboru z titulu funkce předsedy MNV. Absence v docházce do výboru byla zapříčiněna hlavně třísměnným zaměstnáním některých soudruhů. V letních měsících pak malou účastí soudruhů z JZD, kteří pracovali dlouho do noci na poli. Do výboru organizace postupně přestali docházeti ss. Halíková a Kindl, kteří se počali zapojovati do práce DSO Sokol. Členství ve straně bylo přerušeno s. Rudolfu Marešovi, který se dopustil trestných činů v nár. podniku Drátovny a šroubárny v Libčicích. Na místo R. Mareše byl navržen a schválen s. František Kriml. Členských schůzí se konalo 12 a účast v průměru 45 je velice nízká. Výbor organizace měl v uplynulém roce 1954 za úkol řádnou přípravu a zajištění voleb do MNV a NS a možno říci, že se tohoto úkolu zhostil dobře. Agitační práce se prováděla při přípravě voleb do MNV daleko lépe, než při přípravě voleb do NS. Agitátoři navštěvovali voliče, seznamovali je s novými kandidáty, s novým volebním zákonem, prováděli s nimi pohovory a seznámili je s novým volebním seznamem. Samotný průběh voleb jak do MNV tak i do NS byl velmi důstojný a zdařilý. Výbor organizace velmi úzce spolupracoval s NF a MNV.

Práce komunistů na MNV je zajišťována předsedou s. Janem Rohanem, s. Žaloudkovou a s. Hájkem Václavem. Další řada

komunistů je členem pléna MNV.

MNV se schází pravidelně a do prosince byla i práce a docházka na schůze pléna velmi pravidelná. Ku konci roku 1954 byla práce MNV slabší a ochabující, jelikož mnozí členové pléna nedocházeli do schůzí, místo tajemníka nebylo obsazeno a veškerá tíha úkolů spočívala na radě MNV a předseda s. Jan Rohan byl nucen se s mnoha problémy vyrovnávat sám. Koncem roku 1954 byl navržen na tajemníka a také pro rok 1955 schválen Ludvík Homolka, jehož starostlivost a pracovní svědomitost budou zárukou řádného chodu věci správy obce. Závazek MNV, který byl dán na počest X. sjezdu, odpracovat 1000 brigádnických hodin v JZD a na úpravě obce, byl splněn na 100%. Začalo se s úpravou ulice u kina a dosud v tomto roce není dokončena. MNV v jeho úkolech pomáhal výbor žen. Soudružky z výboru se zaměřily hlavně na mateřskou a národní školu. Účastňovaly se špičkových prací v JZD, kde pomáhaly seč byly. MNV zajišťoval spolu se ženami brigády na pomoc JZD ve špičkových pracích.

Práce komunistů v masových organizacích nebyla správně plněna, protože výbor nedostatečně pověřoval komunisty úkoly a také je nekontroloval.

Ostatní spolkový život

AVNF se zaměřoval na úkoly, dané mu OAV-NF, které měly význam celostátní, ale zapomínal na práci složek v samotné obci. AV se sešel 18 krát a jejich práce se zaměřovala na přípravu 1. máje, přípravu voleb do MNV a NS, zajišťoval a provedl volbu do nového výboru žen.

ČSM – práce místní skupiny se v uplynulém období omezila hlavně na práci v divadelním kroužku, který pod vedením s. Fr. Vlasáka z koutu se dopracoval již značných úspěchů. Lze si jen přát, aby takových kulturních nadšenců byla větší řádka. S. Vlasák

je skutečně nadšeným divadelním pracovníkem. Kroužek nacvičil v běžném roce tři hry, se kterými podnikal zájezdy do okolních vesnic. Členové – mládežníci – se chutě zapojili do práce v zemědělství, kde pomáhali při špičkových pracích.

Po stránce politicko-výchovné mimo divadelní činnost pracoval Svaz málo. Žádný člen se nepřihlásil k získání FO. Nebyl založen čtenářský kroužek a výbor se scházel velmi málo. Výbor KSČ i když se během roku zabýval činností Svazu, provedl rozbor o činnosti, zajistil konání výroční schůze, přesto zůstal Svazu hodně dlužen. Neprovedl v jejich řadách nábor členů do organizace. Nevedl mládež v masově politické práci.

SCSP – činnost místní odbočky byla velmi slabá. Výbor organizace provedl rozbor činnosti s komunisty z této složky, doplnil ze řad členů strany a výběrem doporučil i nepartijní občany do výboru Svazu. Po té se činnost zlepšila. Byla provedena přednáška a zajištěn měsíc přátelství. Je nutné, aby výbor dával komunistům v této složce úkoly a tyto kontroloval. Předsedou byl Ant. Vágner st.

MJ – Československé požární ochrany – se zaměřovala na úkoly spojené s technickým výcvikem a v polovině roku 1954 si dala velký úkol: Výstavbu nové zbrojnice, na které bylo odpracováno cca 500 hodin. V tomto roce bylo možno pozorovat značné zlepšení spolupráce mezi MJPO, ČSM a Sokolem.

Místní jednotka Československého svazu požární ochrany vyhlásila závazek v provedení akce „M“, která jest prováděna v rámci výstavby obce. Ve smyslu socialistického závazku doufali požárníci, že strana pomůže v ušlechtilém zápolení s časem, aby nevkusná stodola při okresní silnici byla proměněna v účelný stánek požárníků. Požárníci byli přesvědčeni, že soudružský výbor KSČ poskytne alespoň morální podporu, jejíž odraz se projeví v kladném přijetí snah vybudovat

v Dolanech stavbu, sloužící nejširší veřejnosti. Avšak pomoc strany a MNV nebyla tak pronikavá a proto adaptace stodoly nebyla v tomto roce provedena. I když pracovali požárníci velmi usilovně pod vedením s. Jaroslava Hamouze a M. Štulíka, bylo provedeno pouze :

- 1) Vyklizení stodoly od umělých hnojiv, zbavení podlah staré slámy a plev s rašelinou s malou možností odvozu
- 2) Byl přivezen cement a kolejnice
- 3) Byl vyhotoven plán zbrojnice ONV – referát výstavby
- 4) Jmenovitých závazků členy požárního sboru bylo uzavřeno celkem v hodnotě 1.380 hodin
- 5) Z materiálu byly odvezeny tašky, cihly, dřevo, hřebíky, stropnice a škvára

Potíže, mimo nedostatek povozů na odvoz materiálu, se v roce neprojevíly. Postup prací byl plynulý. Těmito přípravnými pracemi nebylo narušeno normální cvičení a ostatní činnost sboru ani jednoty. Počátkem dubna bylo přistoupeno k praktické přípravě na celostátní soutěž o nejlepší sbor (požární družstvo) – V této soutěži hodlají dolaňští požárníci uchovatí prvenství okresu Kralup n. Vlt.

Konec roku 1954 zastihl stavbu připravenou k zednickým pracem. Byla vyměněna krytina, stržena přední stěna a stavěn pření nosný sloup. Potřebný materiál byl na místě. Na stavbě pomáhal mimo mladých, též s. Václav Šarboch se s. Josefem Pavlíkem.

JZD

Jednotné zemědělské družstvo v Dolanech si v roce 1954 podstatně upevnilo životaschopnost. I když nebyly hospodářské výsledky takové, jak bylo v roce 1953 naplánováno, dokázalo vedení družstva, že družstevní hospodaření je kultivace půdy v socialistickém státě, pro budoucno naprosto správné a zaručuje obyvatelům naší vlasti blahobyt. JZD neuspělo k vysokým výnosům proto, protože trpí naprostým nedostatkem členstva. A podle toho

také vypadaly výnosy, zvláště když k tomu přistoupil průsušek. Výnos z 1 ha : pšenice – 8,5q, žito – 7q, ječmen – 10,7q, oves – 11q, brambor – 70q, řepa cukrovka – 260q. Pokud se cukrovky týče se naši soudruzi opozdili s osevem a opozdilo se i okopávání, jednocení a sklizeň. Zde si nutno položit otázku – proč ? Naše družstvo má nedostatek pracovníků, kteří by stačili zvládnout práce včas a tím zajistili i výnosy. Zde zůstal i výbor KSČ dlužen a neprovedl nábor členů i když zajišťoval úkoly ve špičkových pracích. JZD nesplnilo úkoly v rostlinné výrobě, naproti tomu v živočišné výrobě si vede velmi dobře : maso hovězí – předpis 104q dodáno 168,5q, tedy více o 56,5q. Maso vepřové – předpis 105,5q dodáno 178q, tedy více o 63q. Mléko – předpis 60.760l dodáno 78.744 l, tedy více o 19.028 litru. Vejce – předpis 23.240 vajec dodáno 36.774 ks, tedy více o 13.534 ks. U vajec nebylo docíleno výsledků z roku 1953 jednak proto, že bylo o 50 slepic méně a jednak proto, že byly dvakrát stěhovány a to z Doláněk od Hladíků k Homolkům do Dolan a odtud pak do JZD do Bukvice. V roce 1954 byla v družstvu celá řada překážek, které se dají odstranit lepší organizací práce, jednak nábořem pracovních sil, při kterém místní organizace KSČ bude musit velmi pomoci. Spolupráce organizace s družstvem se proti předcházejícímu roku značně zlepšila a to již proto, že ve výboru organizace bylo družstvo zastoupeno dvěma soudruhy.

Družstvo vlastní celkem 260,61 ha, z toho zemědělské půdy 224,80 ha, zahrad 28 ha, zahradnictví 6ha. Členská základna sestává ze 34 členů, z nich pak 5 pro stáří není práce schopno. Průměrný věk členů je kolem 50 let a proto by bylo záhodno vychovat mladé kádry zemědělských pracovníků. V družstvu se sdruženo 10 zemědělských závodů, od 1. ledna 1954 byly převzaty státními statky ve Chvatěrubech zemědělské usedlosti v Dolánkách – Fialovy,

Houdkovy a Hladíkovy – na kterých hospodařily ženy. V roce 1954 přistoupilo 8 nových členů – bezzemků – vystoupilo oproti tomu 12 členů, což svědčí o značné fluktuaci a malém zájmu o zemědělskou výrobu se strany družstevníků. Ovocnáři ss. Dohnal, Holous a Pokorný se značnou měrou postarali o příští sklízň ovoce tím, že vysázeli 700 ks meruněk.

V tomto roce byla postavena montovaná drůbežárna v Bukvici pro 500 slepic a odchovna kuřat na 500 ks, započato se stavbou porodnice pro selata. Buldozer strhl poslední meze a vyhloubil dvě silážní jámy v několika vagonovém obsahu.

Stav dobytka k 1. prosinci 1954 : 166 kusů hovězího - z toho 64 krav, 206 vepřového – z toho 27 prasnic, 13 kusů ovčí, 69 ks bylo v říjnu prodáno, 6 koní, 663 ks drůbeže – z toho 433 slepic. Dále vlastní družstvo 2 traktory o síle 45 a 28 HP. Finanční stránka : Plánovaná pracovní jednotka 16,- Kč + 2,- Kč nebyla docílena protože nebylo docíleno potřebné akumulace. Ve skutečnosti bylo vyplaceno 13,-Kč na pracovní jednotku a k tomu 2,- Kč v naturáliích. Poprvé v trvání družstva – 3 roky – vyplácely se doplatky 5,- Kč na pracovní jednotku + naturálie. Úhrn činil pro družstvo 94.328,70 Kč z vlastních prostředků, fond se dotoval 15.000,-Kč, sociální zabezpečení 10.000,-Kč.

Bilance : Rok 1951 – schodek 356.000,-Kč, rok 1952 končil bez dluhu, ale také bez doplateků, rok 1953 byly již doplatky se schválením vlády na dluh 48.801,-Kč splatný do roku 1956. Tržba v polní výrobě byla menší proti plánu o 160.000,-Kč a proto KNV udělil družstvu podporu ve výši 69.000,-Kč.

Po delším několika letém odmlčení byl na jaře roku 1954 ustanoven při DSO Sokol oddíl kopané. První předsednictvo tohoto oddílu bylo : D. Kindl, J. Medal, Fr. Hlaváček, Jiří Vlasák a Luděk

Homolka. Trenérem se stal Jirka Vlasák a kapitánem družstva Jaroslav Marek. Z neveselých a chudých začátků, bez jakékoli výzbroje, bez hotovosti a dokonce bez hřiště, obětavostí všech členů a pochopením pro tak dobrou věc od ostatních příznivců a občanů naší obce byla pořízena nejnutnější výbava.

Na jaře roku 1954 byl oddíl zařazen do okresní soutěže. V tomto tíživém postavení bez vlastního hřiště, stala se domácím prostředím hrací plocha Slavoj Kralup v Lobečku, kam putovali i přes značnou vzdálenost příznivci klubu, aby posilovali hráče v ušlechtilém zápolení o čestné umístění. První kolo soutěže bylo ve znamení nepřetržitého vytváření a hnětení mužstva, aby byla získána jistota ve stálosti výkonu závodního družstva. Improvisace a zkoušení jednotlivých hráčů projevilo se tím, že klub se umístil až na 6. místě tabulky s deseti body. Nebylo však ničeho ztraceno a klub vstupoval do druhého kola s konečnou sestavou, která byla zárukou, že klub se velmi čestně umístí a bude nutno s ním v okresní soutěži počítat jako s vážným kandidátem prvenství kopané na kralupsku v příslušné třídě.

Oddíl je postaven následovně :

Balabán (Kintera)

Vlad. Biňovec, Frant. Vlasák,

Jiří Hodač, Vláda Vlasák, Mil. Biňovec

Frant. Vlasák, Jaroslav Marek, Vl. Jiskra, Jiří Vlasák, L. Hýka

Konečné ustálení v mužstvu přineslo konečný úspěch. Hlavní obrat přinesl poslední zápas I. kola v Úžicích, kde klub vyhrál proti velkému favoritu 3:2. Když Úžice protestovali, protest dopadl tak, že Dolany vyhráli 3:0 – výsledek, který je uváděn v tabulkách. Od této chvíle kráčí klub vítězně v soutěži a bylo by si lze jen přát, aby na této cestě vytrval.

Hned po skončení I. kola okresní soutěže, nastává období velké

výstavby hřiště. A opět jen z vlastních prostředků a práce. Nejen hráči pracovali s nadšením, ale i řada příznivců z občanstva přispěchali klubu na pomoc. Mecenášským počinem pro dolanský klub byl dar nár. podniků „Drátovny a šroubárny“ Libčice a jeho Baníka, který zapůjčil na úpravu hrací plochy buldozer, zapůjčil válec, daroval 11 souprav hracích oděvů a obuvi a konečně bez náhrady předal materiál na postavení hráčských kabin. I místní Baráčníci se zasloužili o radostný pobyt na hřišti tím, že zapůjčili gramorádio s mikrofonom. Také se klubu dostalo peněžní podpory od místního obyvatelstva. Konečně 4. července roku 1954 byla plocha hřiště hotova do té míry, že došlo k slavnostnímu otevření. První zápas s DSO Uhý s výsledkem 8:1 pro Dolany. Téhož večera taneční zábava u Nových.

Radost však netrvala dlouho, neboť povodeň zalila hřiště do výše 130 cm. Odklízení bahna a nánosů vyžádalo si opět značnou řadu pracovních hodin. S. Dobroslav Kindl sestrojil přístroj na vytyčování mezi hrací plochy. Dne 5. září přijíždí opět buldozer, opatřený s. Süssmilchem, aby provedl konečnou úpravu hřiště a navíc připravil spodek pro plánované hokejové hřiště.

Změna ve vedení
kroniky

Poněvadž kronikář obce Jaroslav Palkoska se vzdal dalšího vedení kroniky z rodinných důvodů (tragické úmrtí manželky utonutím), byl jsem opět vyzván správou obce, abych se ujal funkce kronikáře naší obce. Přesto, že můj zdravotní stav není nijak pevný a stále se léčím na tuberkulosu plic, ujal jsem se tohoto úkolu nejen proto, že se této činnosti nikdo neujal, ale hlavně z důvodů, že s ohledem na okolnost, že jsem již zápisy do Pamětní knihy dříve provedl za období od roku 1939-1945 a za léta 1946 až 1950, mám určitou zkušenost. Dlužno však jen litovati toho, že je opět nutno, tak jako dříve, zaznamenati události zpětně a to za léta 1955 – 1959 a bude jistě opět velmi

obtížné takto zpětně, podrobnější záznamy si popatřiti. Záznamy dřívějšího kronikáře končí rokem 1954 a já byl vyzván k vedení kroniky až koncem roku 1959. Rozhodl jsem se proto, že pro obtížnost opatření podrobných dokladů a záznamů za tak poměrně dlouhou dobu a pro nedostatek času (jsem trvale zaměstnán a dojíždím do Prahy) provedu zápisy za uplynulá léta alespoň v nejdůležitějších bodech souhrnně. Můj životopis je obsažen na straně 47 – 50 této kroniky a proto upouštím od tohoto zápisu. Pokusím se co možno nejdříve kroniku doplniti alespoň hlavními zápisy za chybějící léta a věřím, že mi v této práci vyjdou ostatní organizace a stranické složky vstříc. Pro spolupráci byla získána s. Krimlová Marta, která bude prováděti zápisy do Pamětní knihy.

V Dolanech dne 18. listopadu 1959   Jaroslav Filip

Spolupracovnice
kronikáře

Krimlová Marta, rozená Bémová, narozená v Dolanech, dcera Jana Béma a jeho ženy Alžběty rozené Kalušové. Otec tovární dělník pracoval po dobu 36 let v chemické továrně v Libčicích. Továrna byla v době hospodářské krize 1930 likvidována, otec rozšířil četné řady nezaměstnaných. Navštěvovala jsem 3 třídy měšťanské školy v Kralupech, 2 roky Gremiální obchodní školy. V roce 1931 nastoupila jsem do kanceláře do fakturačního oddělení továrny na konfekci v Praze. V místě jsem byla celkem 12 let, z toho 6 let jako svobodná, 6 let vdaná. Provádala jsem se v roce 1938, za Františka Krimla a bydleli jsme v Praze. V roce 1943 narodil se mi syn František, právě v den i rok kdy byl umučen v koncentračním táboře v Osvětimi bratr mého tchána, také František Kriml. V roce 1947 odstěhovali jsme se do Dolan do vlastního domku čp. 172 na „horkách“, kde bydlíme do dnes. Po dobu bezmála pěti let, od roku 1951 – 1956 byla jsem v místním JZD jako účetní. Práce v družstvu

nebyla lehká. Každý rok se měnil předseda, v roce 1952 docela za rok 2x, tím se těžiště zodpovědnosti přenášelo na účetní. Mé nervy nevydržely tyto nápory a byla jsem pro vředovou chorobu původu nervového vyřazena z práce na víc jak rok. V roce 1957 v červenci přijala jsem místo jako manipulantka rozhlasu po drátě v Kralupech, kde pracuji dosud. Právě turnusové služby mého zaměstnání mi dovolují věnovati část svého volného času pro věc krásnou – záslužnou, psaní kroniky své rodné obce, aby děti našich dětí četbou porovnávaly, jak se žilo v malé půvabné vesničce v Dolanech, a jak žijí oni!

V Dolanech nad Vltavou, 18. srpna 1960.

Křimlová Marta

Připomínka

*pomocnice kronikáře
k létům 1923-1939*

Proto, že v zápisu kronikářky z let první republiky není zmínky o tom, jak žili rodiny dělníků, později nezaměstnaných a hlavně mladí lidé, pokusím se o črt z té doby sama. Co je to být dcerou nezaměstnaného dělníka, který nemá ani svou střechu nad hlavou, jehož jediným majetkem jsou jeho tvrdé, sedřené ruce a houf hladových dětí, vím nejlépe – z takové rodiny jsem.

Po první světové válce bylo kastování obyvatel podle majetkových poměrů v naší obci asi takové. Na prvním místě sedláci, pak rodiny úředníků (v naší obci jich bylo málo), na třetím místě „páni od dráhy“ – tak se všeobecně říkalo zaměstnancům ČSD, další v pořadí byly rodiny dělníků a v poslední řadě rodiny deputátníků. To byly rodiny čeledínů – dnes tento název mladá generace vůbec nezná. Toto kastování bylo uplatňováno vždy a všude.

Selský syn a dcera nesměli hledět na lásku, ale na hmotný prospěch sňatku. Běda, zahleděl-li se „mladý pán“ do krásných očí chudého děvčete. Už tu byla rodina, zasáhla, mladému byla „napravena“

hlava rozumným sňatkem bez ohledu na srdce – to zase dnešní generace nezná.

Rodiny úřednické nosily hlavu „vysoko“ a byli takovými „příštipky“ sedláků. Příjem byl malý, ale nároky velké a říkalo se o nich, že žijí na „velké noze“.

ČSD zaměstnanci měli sice malý plat, ale tento příjem byl pravidelný bez strachu o zítřek, v letech pozdějších. Tyto rodiny žily si poměrně dobře, mohly si jezdit za zlevněnou nebo volnou jízdenku, za výhodným nákupem až na Slovensko. Lépe se oblékaly, to zase mohly využít výhody splátkového systému pro státní zaměstnance. Vylepšené bydlení, doplňky bytového zařízení, přístavby tak zvaných „letních kuchyní“, to bylo samozřejmostí této vrstvy obyvatel naší obce.

Rodiny dělníků žily podle příjmu živitele. Vždy to bylo hodně hladových krků a většinou jen jedny ruce na výdělek. Největší část byla zaměstnána v železárnách v Libčicích. Ráno vyšli tito dělníci do práce, v ruce malou bandasku černé bryndy ze žita doma praženého a ze šátku, který byl modrý nebo červený, uzlík, ve kterém byl chleba, většinou suchý, jídlo pro dělníka na celý den. Děti dělníků lítaly po vsi jako t vrabčáci, právě tak věčně rozčepýření, hladoví, v každé době ochotni se přiživit. Ať už to byla mrkev v zahradě u sedláka nebo na ovoci, většinou nezralém, na „panském“ později na státním statku, děvčátka pak posluhou ve statku. Dlouho po válce chodily tyto děti v dřevácích v zimě a dlouho do podzimu a brzy na jaře bosa. Kluk měl kalhoty tak zašíváné, že chudák máma neměla kam záplatu dát, šle žádné, ty nahrazoval špagát, vlasy ježaté na rychlo učesané, stříhané pouze po domácku „podle kastrolku“, provedla většinou matka. Uši myté jen když čekal kontrolu – zase mámy. Kapesník, ten nikdo nikdy neměl, to byl přepych, ukřobaný nos utíral se ponejvíce o

rukáv kabátu, pak byly ty pověstné „klouzačky“ na kabátech, a co bylo na dělnickém klučovi nejnápadnější – byly oči – většinou ty viděly jen jedno – kde by se dalo něco sehnat pro věčně hladový žaludek. Děvčátka měla jedny prací šaty, které nosila v zimě, v létě, do roztrhání a když měla některá na zimu kabát, který byl ovšem zděděný, někdy až na paty, jindy krátký, to už byl věru přepych. Přes to byly děti svým způsobem šťastné, které i ve škole dobře prospávaly, ačkoliv doma na ně nikdo nedohlížel, aby se učily. Ovšem údělem jejich chudoby bylo, co možno nejrychleji vydělávat a tak ulehčit finančně rodině. Tak se žilo, o každé sousto zápasilo v dělnických rodinách. Pomalu se začala vkrádat do naší obce nezaměstnanost – postrach proletářů mladých i starých. Pokud byl postižený nezaměstnaností svobodný dělník, řešení bylo zdánlivě jednoduché, živil ho rodiče, když to finančně jen trochu šlo. A řady nezaměstnaných rostly bez ohledu jedná-li se o staré, mladé, o živitele rodin. Kdo neprožil tu hrůzu nezaměstnaného, co bude zítra, co dám dětem jíst, do čeho je obleču, ten neuvěří . . . . . U vody byl tak zvaný „lenoch platz“, jak jej nazvali ti, kteří ještě nepoznali hrůzu zítřků. Tam se scházeli mladí nezaměstnaní, hráli do nekonečna každý o sirky, dělali tu nelevnější cigaretu „Zorku“ na kolík díků, živořili, přes to, že byli mladí. I mladí nezaměstnaní měli své touhy, sny, ideály a nemohli stále uvěřit, že není pro ně práce, pro jejich mladé, zdravé ruce, které přece nechtí zahálet.

A přece se našli i takoví lidé, kterým nic nescházelo, hlavně měli práci a ti říkali, kdepak, kdo chce dělat, práci najde, ale těch 47 – 50 nezaměstnaných, tato skutečnost – žalovala. Bez ohledu na tuto dobu přicházely na svět děti, děti mladých proletářů, které byly vítány na svět slovy lásky, ale i úzkosti, dítě, dítě, co Tě čeká, co budeš jíst, kde a v čem budeš spát? A přece byli zrozeni z velké lásky

mladých lidí, kteří nechťí vidět tu strašnou perspektivu let 1929 – 1936. Co prožil mladý, zdravý táta, otec dvou malých dětí, když mu s pláčem přišla jeho žena od obchodníka, kde brali na dluh, že vybraný bochník chleba vzal obchodník ženě z ruky se slovy, že už má u něho moc velký dluh, a děti marně čekaly i na ten suchý chleba. Tak tomu bylo na venkově, kde se žádný nezaměstnaný nestyděl za to, že v noci chodí sedláčkovi na brambory pro svou rodinu, aby alespoň ten suchý brambor pro své děti měl. Ale co nezaměstnaní v Praze a vůbec ve městech? Tato doba je těžkou obžalobou první republiky a má tolik na svědomí .....

Nebezpečí fašismu, války, to byla polnice ke zvýšení zbrojení a ke zlikvidování nezaměstnanosti u nás a život v naší obci začíná být lidský.

Abych podchytila tak trochu život v naší obci v době nezaměstnanosti, který nám dětem nezaměstnaných nevymizí nikdy z paměti, mě napadlo, když na další stránce této knihy budu zapisovati léta 1955 – 1959, léta doby krásné, doby budování! Jaký to rozdíl, jaké radostné a krásné perspektivy máte Vy mladí. Važte si toho a nezapomínejte, jak žili Vaši rodiče!

Křimlová Marta

Činnost podniků místního hospodářství – služby občanstvu.

Rok 1955 – 1959
Hospodářský život
Průmysl a řemesla

V roce 1958 po předcházejících přípravách byly zavedeny při MNV služby občanstvu, tj. provádění odborných řemeslných prací místními odborníky. Do těchto služeb jsou zapojena různá řemesla jako: krejčovství, pokrývačství, elektro-technické práce, foto služba, autodoprava, atd. Který řemeslník, i když pracuje trvale v závodě se přihlásí pro tyto práce, jest oprávněn provádět, třeba po svém trvalém zaměstnání, řemeslnickou činnost. Z částky, kterou obdrží

řemeslník od zákazníka za provedenou práci, odvede MNV 40% ze mzdy, z čehož je 20% pro NV, 10% na národní pojištění zaměstnance a 10% na daň ze mzdy. MNV přihlásí zúčastněné řemeslníky k národnímu pojištění pro případ úrazu. Účastníci se rovněž nevystavují nebezpečí trestního stíhání pro tzv. „fušerství“ a neplacení daní. Pro tyto práce se přihlásili : s. Najerová, Rõberová, Prášilová – švadleny a O. Ziegler, jako krejčí. S. Pech R, jako pokrývač, s. Maleček pro elektrotechnické práce, s. Kučerová foto – služba, s. L. Jiskra – opravy rádia. Rovněž pro služby občanstvu bylo MNV zakoupeno nákladní auto, které však pro značnou poruchovost neplní své úkoly.

Dobří pracovníci

Že naši občané jsou dobrými pracovníky ve svém povolání a že plně chápou potřebu přispívatí všestranně k rozvoji našeho hospodářství i kultury, svědčí příloha, kde činnost s. Františka Melzera, vedoucího foto-slужby komunálního podniku města Kralupy a s. Josefa Bělky, jako mechanika v závodě Vitana Kralupy, je dobře hodnocena.

JZD -

zemědělství

Stav našeho JZD, které v letech 1955 – 1959 prožilo všechny těžkosti, vyplývající z upevnění a konsolidace poměrů v družstvu, není koncem roku 1959 nijak uspokojující a bude i nadále velmi záležet na vedení družstva, aby i po sloučení s JZD Debrno, ke kterému dojde v roce 1960, se vynasnažilo všechny nedostatky společně řešit, dbát o jejich odstraňování a velmi úzce spolupracovat s MNV. Ale hospodaření vykazuje, zvláště v posledním roce, nepříznivé výsledky.

Okolnost, že místo plánované částky v penězích Kč 16,- na 1 pracovní jednotku, vychází ve skutečnosti pouze 1,-Kč, svědčí co nejvýmluvněji o tom, že finanční i ostatní poměry v družstvu nejsou nejlepší. I když odměna družstevníkům na 1 pracovní jednotku byla

po zásahu ONV v Kralupech zvýšena místo vycházejícího doplatku 1,-Kč na 2,- Kč, rozhodně tato okolnost ke spokojenosti družstevníků nepřispívá. Sloučením družstva s JZD Debrno se očekává, že se poměry zlepší, za daných okolností je velmi těžko přesvědčiti občany ke eventuelnímu vstupu do družstva a naopak se jeví tendence z družstva družstevníků vystupovati. Ještě na vysvětlenou k hodnotě pracovní jednotky. Plán jednotky je 16,-Kč, zálohově se vyplácí 50% -tj. 8,- Kč a místo doplatku na pracovní jednotku 8,- Kč vyšel doplatek ve skutečnosti za rok 1959 jen 1,- Kč. Příznačným zjevem je nejen klesající členská základna, ale i věkové rozvrstvení, kde připadá na 28 pracujících členů, 21 osob přes 45 let věku a jen 7 je mladší 45 let. Dále je přímo zarážejícím zjevem zamoření skotu na 77,1% a u krav na 100% tuberkulosou.

Také ne vždy dosti dobrá spolupráce se Státní traktorovou stanicí Veltrusy, která má veliký význam pro včasné obdělávání zemědělské půdy a plnění agrotechnických lhůt, se projevila zvláště v roce 1957, kdy pozdní a špatnou přípravou půdy vzniklo velké zaplevelení brambor a tím i jejich pozdní sklizeň.

Zde je nutno zaznamenati, že veškeré údržbářské práce zemědělských strojů velmi svědomitě a odborně prováděl s. František Urbánek, který odešel z velmi dobře placeného místa, kde pracoval léta, od fy „Avia“ Čakovice v roce 1952. Šel do družstva ve snaze pomáhat, budovat, neohlížeje se na nic, ani na to, že doplácí na své nadšení i přesvědčení jeho rodina. Pracoval svědomitě a poctivě až do roku 1959, kdy vážně onemocněl a v poměrně mladém věku 50 let dán do invalidního důchodu. Svou svědomitou, poctivou prací připravil lehčí cestu těm, kdo přijdou po něm.

V celku možno říci, že i když některé příčiny dosavadních neúspěchů (nedostatek pracovních sil, nepřízeň počasí, škůdci, zvláště

mšice nachová, atd.) měly velký vliv na celkový špatný stav našeho JZD, daleko více spolupracovalo s MNV a KSC, které velmi pečlivě sledovaly život v družstvu, na svých schůzích vždy řešily a projednávaly stávající problémy a organisováním brigád velmi podstatně pomáhaly zvládnout úkoly, které JZD mělo.

Rovněž zavedení nového systému výkupu a nových jednotných výkupních cen v zemědělství, podle usnesení UV KSC ve dnech 5.-6./6. 1959, má přinést nové ozdravení poměrů v JZD a bude pobídkou družstevníků na zvyšování výroby a snížení vlastních nákladů produkce.

Doprava a spoje
Auta a motocykly
v naší obci

O tom, jak roste životní úroveň našeho občanstva, svědčí stále větší počet majitelů motorových vozidel. Zatím co v roce 1958 mělo 7 občanů osobní auto a 37 občanů nějaké motorové vozidlo (motocykl – motokolo), stoupl počet majitelů osobních aut v roce 1959 na 12 a počet jiných motorových vozidel na 78.

Socialistický obchod
– Jednota

V obci je družstevní prodejna spotřebního zboží „Jednota“. Vedoucím je s. Marek Jaroslav a 3 prodavačky. Budova byla v roce 1957 adaptována nákladem 83.251,-Kč a tak má obec opravdu moderní hygienickou prodejnu s chladícím pultem, který má sám cenu 25.000,-Kč. V prodejně bylo kromě potravin prodáno i zboží průmyslové.

<u>V roce</u>	<u>pračky a ždímačky</u>	<u>televizory</u>	<u>nábytek</u>	<u>celkový obrát</u>
1957	4 kusy	2	1	1,456.209,-
1958	16 kusů	6	3	1,523.155,-
1959	24 kusů	8	8	1,547.508,-

V obci je též prodejna masa a uzenin – vedoucí je s. Brejník Josef

Pohostinství

Hostinec majitelka L. Nová přichází od května 1954 do socialistického sektoru a podnik přebírá Komunální podnik města Kralup n. Vlt. V roce 1953 přebírá podnik spotřební družstvo

Politický a veřejný
život
Správa obce

„Jednota“ v Kralupech. Až do roku 1955 je vedoucím bývalá majitelka L. Nová, která po onemocnění předává vedení s. R. Perové Prahy. Pak se ve vedení vystřídali J. Svobodová, Ziegler, Hrabal a J. Růžička. V roce 1958 se stává vedoucí L. Nová, snacha bývalé majitelky, za jejíhož vedení podnik dobře prosperuje ke spokojenosti občanstva. Zvyšuje obrát, rozšiřuje sortiment zboží a společenský život je na dobré úrovni.

Volby v roce 1954, které byly význačné tím, národní výbory novou reorganisační přestaly být orgánem lidosprávy a staly se orgánem státní moci i přinesly též novou formu voleb zástupců do národních výborů. Obce jsou rozděleny podle počtu obyvatel na obvody a občané každého obvodu si volí své zástupce do MNV. Tito zástupci mají bezprostřední styk s voliči, informují je o své práci, přejímají od občanů všechny připomínky, stížnosti i podnětné návrhy a tak se práce MNV stává skutečně lidovou. Naše obec byla tehdy rozdělena na 9 obvodů a zvoleni následující členové :

Členové rady : s. Rohan Jan – předseda, S. Žaloudková Anna, s. Mareš Rudolf, který byl později vystřídán s. Hájkem, od 1./4. 1956 s. Homolkou Ludvíkem, který zastával tajemníka MNV.

Další členové :ss. Hájek Václav, Šarboch Václav, Kopáč Ant., Vondra Viktor, Oudran Alois a Marek Jaroslav. Běžné administrativní záležitosti vyřizuje 3 členná rada (jak výše uvedeno) a k její pomoci slouží stále komise, které jsou 4-6 ti členné. Komise zemědělská – předseda s. Kopáč Ant., tělovýchovná, kulturní a školská – s. Marek Jaroslav, Vondra Viktor, k. finanční a výstavba – s. Hájek Václav, Šarboch V., k. sociální a zdravotní – s. Oudran A. V tomto složení pracoval MNV v období r. 1954-1957 a o své činnosti, respektive práci jednotlivých komisí seznamoval občanstvo při veřejných zasedáních. V celku pracoval MNV dobře a byl také

v soutěži místních národních výborů na okrese vždy mezi čtyřmi prvními z 53 soutěžících. V roce 1956 v 3/4 letním hodnocení rad MNV byla rada naší obce vyhodnocena ONV v Kralupech jako druhá na okrese a její členové odměněni knižními dary.

V aktivu pro občanské záležitosti pracovali s. Rohan, Palkoska, Homolka a Pavlíková. Činnost aktivu je vyznačena péčí věnovanou mladým matkám a kojencům, jak po stránce zdravotní, tak i věcné. Aktiv obstarává svatby, křtiny, pohřby a vyřizuje všechny dotazy sem spadající.

Dne 19. května 1957 se konaly na celém území ČSR volby do národních výborů. Volby probíhaly za vysoké politické aktivity všech voličů a potvrdily, že národ stojí pevně za KSČ a vládou republiky. V naší obci volilo 99,5% občanů. Navržení kandidáti obdrželi 100% hlasů.

Rada MNV : s. Rohan Jan – předseda, s. Homolka L. – tajemník, ss. Kopáč Ant., Marek Jaroslav a Vlasáková Anna. Funkci tajemníka MNV od března 1958 převzala s. Vlasáková Anna, s. Homolka byl přeložen k Čsl. Aeroliniím do Finska.

Ostatní členové výboru : ss. Žaloudková, Hájek, Marková, Štulíková, Dobš, Röberová, Švarc V. ml., Palkoska, Vondrák, později Kučera Josef.

Jednotlivé komise :

zemědělská – s. Kopáč – předseda a 6 členů,

školská a kulturní – s. Marek, později Kindl, Čáslavský

zdravotní a sociální – s. Marková a 5 členů

výstavba – ss. Palkoska, Kučera a 4 členové

finanční – s. Hájek a 4 členové

místní bezpečnost – s. Rohan a 4 členové

trestní komise – s. Rohan a 3 členové

Výbor žen při MNV – předsedkyní s. Kupcová a 9 členek,

Aktiv pro občanské záležitosti – s. Vlasáková Anna (svátky, křtiny,..)

Dnem 1. srpna 1959 byl zrušen matriční obvod v naší obci a převeden na ONV do Kralup, takže svatební obřady a zápisy o narození, úmrtí do matriční knihy obstarává od té doby MNV Kralupy n. Vlt. V naší obci byl touto činností pověřen z prvu s. Šturm, později s. Palkoska a naposledy s. Kupcová.

V dubnu 1958 došlo k provedení doplňovacích voleb do MNV a to za s. L. Homolku, který odešel do Finska, kam se odstěhoval i s rodinou a za s. Palkosku, který se vzdal funkce ze zdravotních důvodů po tragické smrti své ženy. Za s. Homolku byl zvolen s. Dobš Josef, za s. Palkosku s. Josef Kučera.

MNV se snažil řešit všechny úkoly a hledal všemožné cesty k tomu, aby buď vyzval, přiměl neb alespoň informoval občanstvo o své práci a stávajících problémech.

Celkový přehled činnosti MNV za rok 1959 je výstižně zachycen ve zprávě předsedy MNV s. Rohana v příloze.

Činnost politických stran NF
KSČ

V obci i v letech 1954 – 1959 zůstává KSČ jedinou politickou stranou a tak se vliv projevuje i v ostatním životě obce, neboť strana kromě své organizační činnosti sleduje, řídí a vede i všechnu ostatní činnost obce a to po stránce politické, hospodářské, sociální a kulturní. Zvláště velmi úzká spolupráce je mezi vedením organizace a MNV a to hlavně v nejdůležitějším úseku, tj. sledování, pomoc a upevňování JZD.

KSČ Dolany měla koncem roku 1959 celkem 122 členů a kandidátů platících v obci a registrovaných je 82. Ve funkci předsedy se vystřídali – s. Hodač Jiří v r. 1955-56 a Dohnal Ladislav v roce 1957-1959. Výbor se scházel poslední léta pravidelně 1x týdně a projednával kromě běžných organizačních záležitostí i činnost

jednotlivých masových složek v obci jako MNV, Sokol, SČSP, Požárníci, Výbor žen, atd. a kde se projevovala určitá ochablost v činnosti, řešil s výborem těchto složek jejich problémy, hledaly se cesty k nápravě neb odstranění. Tím je udržována činnost všech stávajících složek na určité slušné úrovni a nedochází k tomu, že by činnost úplně ochabla. Stranické školení probíhá každoročně a zúčastňuje se jej cca 35-40 členů. V roce 1958-1959 byla propagandistkou s. Krimlová Marta a téma školení bylo : I. úkoly MNV jako vedoucí síly při budování socialismu u nás, II. Mezinárodní podmínky pro dovršení socialismu v ČSR, III. Perspektivy a úkoly XI. sjezdu strany.

V roce 1959-1960 bylo zařazeno celkem 41 členů do RŠŠ. Propagandistou byl s. Dohnal a téma školení - „Kurs současné politiky strany“. Účast při školení cca 60%.

Nejdůležitější pro život strany i všeho občanstva byl beze sporu XI. sjezd KSČ v červnu 1958, který vytyčil světlé úkoly příštího 5ti letého plánu v letech 1961-1965, takže možno očekávati další mohutný rozvoj národního hospodářství a tím i vzestup životní úrovně všeho pracujícího lidu.

Jestliže je nutno se pochvalně vyjádřiti o činnosti výboru místní organizace KSČ za uplynulé období, tj. od roku 1955-1959, bude i na místě projevit nespokojenost, pokud se týče docházky a účasti členů na stranických a členských schůzích a školeních. Zde se projevuje u značného počtu členů línost nejen ve stranické aktivitě, ale i v účasti při schůzích. Zvláště je zarážející, že z celkového počtu členů jsou pouze 2 ve věku do 26 let, 11 členů do 35 let, 35 členů do 60 a 59 členů nad 60 let a bude proto nutno k této otázce zaměřiti v příštích letech pozornost výboru KSČ.

Činnost masových

Svaz česko-slovenské mládeže, který z počátku byl hlavní oporou

organizací
ČSM

divadelní a kulturní činnosti, než-li tuto úlohu převzala Osvětová beseda, věnoval se v letech 1955-59 hlavně své organizační a masově politické práci a ve funkci předsedy se vystřídal: ss. Vlasák Vladimír, Čáp Josef, Hamouz J., Kindl D., Král V. Členů koncem roku 1959 bylo 30. Za svojí činnost získal v roce 1958 jako nejlepší organizace na okrese putovní vlajku. Členové se plně zúčastňují všech brigád. prací na úpravě cest v obci, sběru odpadových surovin, na úpravě hřiště pro odbíjenou a zemědělských prací nejen při obdělávání řepy, ale i ve žních. Zvlášť záslužný čin, pokrytí střechy taškami na novém kravině našeho JZD, byl vřele oceněn vedením družstva, neboť tato práce, při které je potřeba hodně lidí, velmi ušetřila pracovní síly JZD, kterých není v družstvu stále dostatek.

SČSP

Svaz československo-sovětského přátelství – pobočka Dolany, je po KSČ počtem svých členů největší organizací v obci. Stav členů se pohybuje za posledních 5 let od 165 – 172 členů. Činnost odbočky vede 7-8 členný výbor za pomoci 15ti desítkářek. Výbor se schází pravidelně měsíčně a projednává organizační záležitosti. Členstvo se schází pouze „na besedách, na kterých je občanstvo seznamováno se životem a prací sovětského lidu. Děje se tak ve formě přednášek, mnohdy doplněných promítáním filmů. Tyto besedy se konají přibližně 1x za 2 měsíce. Účast členů i ostatních občanů nebývá bohužel velká, přesto, že jsou besedy dobře publikovány a připraveny. Dále se odbočka snaží propagací (vývěsní skřínka) upozorňovat občany na velkolepé výsledky SSSR na poli vědy, kultury a hospodářství. V roce 1955-56 probíhaly v obci Lidové kursy ruštiny, kterých se zúčastnilo cca 15 osob – většinou starší generace, kteří se alespoň chtěli seznámit s azbukou. Největší a nejvýznamnější událostí v životě odbočky bylo beze sporu uvítání „sovětských turistů“ v naší obci dne 19. září 1958. Ten den konala se právě

výroční členská beseda místní odbočky SČSP a vzhledem k ohlášené návštěvě sovětských hostí byly do programu slavnosti zapojeny i ostatní složky v obci a MNV. Čtyři turisty (3 ženy a 1 muž) doprovázel s. Cisner Jaroslav, z OV SČSP v Kralupech nad Vltavou jako tlumočnick. Hosté byli uvítáni na MNV, navštívili naši školu a pohoštění v hostinci „U Nových“ se zúčastnili výroční členské besedy. Po uvítání hostí provedla „Osvětová beseda“ velmi zdařilý kulturně hudební program, při kterém účinkoval kralupský orchestr. Program řídil s. Hynek Novotný, ředitel zdejší školy. Byly recitovány básně, zazpívány české i ruské písně. Po programu byla volná zábava a k tanci hrála hudba „Drátoven a šroubáren“ n.p. Libčice – „Potěr“. Sovětští turisté, kterým byly předány upomínkové předměty (každý obdržel zarámovanou fotografii naší obce a různé drobné upomínkové předměty, šátek, popelníček atd.) byly středem pozornosti našich občanů, kterých se tentokrát sešlo tolik, že byl sál v restauraci „U Nových“ pro všechny malý. Byly vyměňovány vzájemně mince, cigarety, knížky, činěny zápisy do památníků a pokud to znalost jazyka dovolovala, vedeny rozhovory. Nejvíce se ovšem tančilo, činěny přípitky a celý večer proběhl v upřímném a přátelském ovzduší. Asi v 11.30 se občané s milými hosty srdečně rozloučili a vyprovodili je k autu s. Josefa Kučery, který je odvezl do Prahy, kde byli hosté trvale ubytováni. Byla to jedna z nejzdařilejších akcí naší odbočky a stala se manifestací skutečného přátelství mezi ČSR a SSSR.

Kromě výše uvedené činnosti účastní se členové odbočky ostatních společných oslav pořádaných k oslavě „Února“, 1. května, 28. října, 7. listopadu, atd. Odbočka zajišťuje návštěvu sovětských filmů a činí též zájezdy do pražských divadel.

Vlastenecko

dobročinná sdružená

Sestavení výboru : 1955   1956   1957   1958   1959

Pantatínek	Bém J.	Bém J.	Bém J.	Bém J.	Bém J.
Rychtář	Kindl D.	Kindl	Bahenský	Bahenský	Bahenský

obec Baráčníků Přehled činnosti za r. 1955 – 1959	Místorychtář	Pšánský J.	Pšánský	Bartáček	Hodačová	-----
	Syndik	Palkoska	Bahenský	Hodačová	Lídllová	Lídllová
	Berní	Lídl A.	Lídl	Lídl	Lídl	Lídl
	Vzdělavatel	Hodačová M.	Nekolná	-----	Kindl	-----
	Šafář	Kučera V.	Bartáček	-----	Bartáček	Bartáček
	Šafářka	Kučerová	Bartáčková	Bartáč.	Bartáč.	Bartáčková
	Kontsibnění	Márová A.	Márová	Volková	Volková	Volková
Slídilové účtů	Pavličková	Pavlič.	Pavličková	Vondra	Nekolná	
		Nekolná J.	Nekolná	Nekolná	Volfová	Pavličková

Přehled o pokladně :

	1955	1956	1957	1958	1959
počáteční zůstatek	359,-	1.147,85	1.333,95	1.094,72	2.283,89
příjem celkem	3.239,45	4.451,88	4.704,04	4.454,-	100,98
vydání celkem	2.450,60	4.265,78	4.943,27	3.264,83	-----
konečný zůst.	1.147,85	1.333,95	1.094,72	2.283,89	2.384,87

Obec „Baráčníků“ přesto, že její existence nebyla jistá a vyskytly se svého času názory na zrušení respektive sloučení nebo jiné pojmenování spolku, snažila se po celý čas konati své vlastenecké dobročinné poslání co nejlépe a třebaže zájem občanstva pod vlivem nového, v pravdě revolučního života v duchu socialisace vesnice, o její činnost ustupuje do pozadí, nutno přiznati, že péče o staré kroje, zvyky a obyčeje byla hlavním rysem její činnosti. Nutno se pochvalně zmíniti o uspořádaném „Dětském dnu“ dne 3. června 1956, kdy byly dětem předány dárky obce – pěkné knihy. Rovněž předání gramofonů v roce 1958 zdejší národní škole, svědčí o péči, kterou obec věnuje naší školní mládeži. V roce 1958 dar 200,- Kč pro vánoční školní nadílku, byl správou školy vděčně přijat. Za toto patří vedení obce i jejím členům díky a uznání. Při uspořádání „Staročeských májí“ zapestří se průvod, který prochází za doprovodu hudby obcí, krásou, pestrostí i jednoduchostí českých krojů, do kterých se členové oblékají. Výskot mládeže, smích a radost, která září z tváří starých členů je tak živelná a přirozená.

Koncem roku 1959 měla obec „Baráčníků“ 75 členů, z Libčic kde

se obec rozpadla převzato 5 členů, celkem tedy 80 členů. Současně převzala obec do své pokladny za přijaté členy z Libčic obnos 1.000,- Kč. Ostatní majetek „Baráčníků“ z Libčic převzala župa.

Výbor žen

Při MNV Dolany byl v roce 1954 zvolen Výbor žen pod vedením s. Jarmily Vlasákové a začal dosti úspěšně pracovat, až do té doby, kdy nastoupila jmenovaná do zaměstnání. Potom začla práce výboru žen upadat, takže ke konci roku 1956 došlo k prozatímní obnově výboru. Předsednictví převzala s. Nekolná, bohužel na krátkou dobu, ač výbor byl sestaven z velmi aktivních soudružek. Po soudružce Nekolné, která se funkce vzdala, převzala vedení výboru žen s. Marie Lídlová. Její zástupkyně s. Kupcová pohlíží na svěřenou práci vážně a tak se stal výbor žen za pomoci ostatních složek vítaným pomocníkem MNV. Velmi vydatně pomáhaly členky výboru při volbách do národních výborů, konaných 19. května 1957. Bez práce žen na všech úsecích veřejného i kulturního života nelze si představit budování socialismu zvláště na vesnici a proto bylo i s výborem žen zapojeno celkem 40 soudružek do nového národního výboru, kde se osvědčují jako spolehlivé pracovnice. Jsou to nejen zvolené členky MNV – s. Žaloudková A., Vlasáková A., Röberová M., Marková J., Štulíková B., ale i ostatní jako s. Pavlíková v otázce zemědělské, s. Malá Anna ve zdravotnictví, členky osvětové besedy s. Kupcová, Nová, Vondrová, v tělovýchově s. Vlasáková R., a ve sběru surovin s. Strunecká, nehledě ke všem ostatním, které pracují v JZD a na dalších úsecích veřejné činnosti. V roce 1957 odpracovaly členky výboru v JZD cca 270 hodin a na úklidu školy po malířích a v obci 65 hodin.

Rovněž jejich závazek, že navštíví vždy každého občana naší obce staršího 70 ti let u příležitosti jeho narozenin, popřejí jim hodně zdraví do dalších let a podarují malým dárkem, je jistě záslužným

činem a svědčí o úctě ke stáří. Tato akce si získala v obci velkou oblibu a je hodnocena i v Kralupských novinách.

Svaz byl založen v roce 1957 za předsednictví s. Faifra Josefa. Čsl. svaz chovatelů drobného hosp. zvířectva pobočka Dolany Úkolem jest propagace čistokrevných chovů, propagace sběru kůží, vychovávat mládež k lásce k přírodě a chránit zpěvné ptactvo. Celkem má odbočka 17 členů a 5 dorostenců.

Původním majitelem honitby byl až do roku 1947 Urbánek Vl., Lidová myslivecká společnost rolník a hostinský v Dolanech. Lidovou mysliveckou společnost zvanou též „Zelená Hora“ založili ss. Karas Adolf, Kučera Josef, Kahábka Jan, Urbánek Václav st., za přispění MNV a jeho tehdejšího předsedy s. Vlasáka Josefa. Kromě těchto byli ještě další členové : Urbánek V. ml., Berka, Süssmilch Karel, Homolka, Laně Josef, Jiterský, Vlasák Fr. (Většina jich později odpadla.) Tato společnost, která podle daných směrnic pečuje o lovnou zvěř, dbá aby se škodná nerozšířila, svou činností zapadá do celkového hospodářského vývoje socialistické společnosti.

Některá data za období 1947 - 1959 Rok 1947 – 1951 – stavy krmených koroptví cca 50 ks, zajíců 250 ks, bažanti 20 ks. Strílelo se cca 250 koroptví, 100-120 zajíců, 6 bažantů. Po roce 1951 následkem rozorání mezí se stavy koroptví změnily pro nedostatek krytí. Po dobu 4 let se koroptve nestřílejí a 2x vypuštěno a 8 koroptví pro osvěžení krve. V roce 1958 proveden odchyt živé zvěře – chyceno 43 zajíců. V roce 1950 se objevila v revíru zvěř srnčí. Následkem zcelení polí má srnčí dobré podmínky úkrytu od jara do podzimu. Velmi se rozmnožila, bylo hodně žaludů na nichž se srnčí ráda pase – napočteno 26 kusů. V roce 1955 vyhynuli divocí králíci na nemoc zvanou „Myxomatoza“. V roce 1959 se objevil u „Skalky“ divoký vepř, nebyl však zastřelen, unikl. Ze škodné se objevují lišky, jež byly 3 zastřeleny. Dále bylo zastřeleno 6

toulavých psů, 16 koček, 12 sojek, 6 vran šedivých, 2 kuny a 4 lasice. Odstřelená zvěř za rok 1959 : 50 ks bažantů, jež se velmi rozmnožili, 120 ks zajíců a 2 srny. Z toho 63% jde na veřejné zásobení.

Výbor MNV v roce 1959 : Karas Adolf – hospodář, Kučera Josef – předseda, Bahenský Josef – jednatel a pokladník, Macal Josef, Fajfr J. – kynologický referent. Hosté : Urbánek Vladimír, Süssmilch Josef, Vlasák František, Hořánek Václav.

Veřejné podniky a manifestace Všechny státní svátky a památné dny, únorové oslavy 25./2., Mezinárodní den žen 8./3., svátek pracujících 1./5., Osvobození ČSR Sovětskou armádou 9./5., Den znárodnění 28./10., VŘSR 7./11, podepsání smlouvy o přátelství a vzájemné pomoci mezi ČSR a SSSR (v roce 1943, dne 12./12. byly v obci oslavovány společně za účasti všech složek a občanstva, při čemž předseda MNV, funkcionář KSČ přednese projev k významu dne a Osvětová beseda recitací, zpěvem, pásmem nebo četbou doplní program po stránce kulturní. Kromě oslav 1. května, kterých se zúčastňuje obec společným průvodem do Kralup – jsou všechny ostatní oslavy pořádány buď v místním kině, nebo v zasedací síni MNV. Některé fotografie z průvodu na oslavu 1. května v Kralupech jsou v příloze.

Spolupráce města s venkovem Závod „Barvy a laky“ n.p. v Kralupech n. Vlt. převzal v roce 1955 patronát nad naším JZD a pomáhal vysíláním brigád k zvládnutí nutných zemědělských prací. V roce 1955 při práci na řepě obdělal a sklídl tento patronát cca 2 ha cukrovky.

Těž 13ti členná brigáda ministerstva strojírenství z Prahy velmi přispěla k úspěšnému výmlatu obilí a zorganizování noční výmlatové směny.

Ohlas světových, státních, krajských a Z nejdůležitějších světových, celostátních a jiných událostí, které měly i v naší obci velký ohlas a které byly občanstvem přijímány s nadšením a radostí nad docílenými úspěchy naší vlasti neb

okresních událostí v obci spřátelených zemí, nutno se především zmíniti o úspěších, kterých docílil Sovětský Svaz na poli vědy a techniky v dobývání vesmíru. Každé vypuštění umělé družice Země, družice Slunce, dosažení Měsíce, vyfotografování jeho odvrácené části i vyslání meziplanetární stanice, bylo našimi občany pozorně sledováno v tisku, rozhlase, televizi a živě o nich hovořeno. V naší obci byla uspořádána přednáška „Umělé kosmické planetě a o raketě na Měsíci“, na níž přednášel s. profesor Mlejnek dn e1./10. 1959 na MNV.

Rovněž cesta s. N.S. Chruščova do USA a jeho návrh na úplné odzbrojení vyvolalo v srdcích občanů obdiv a souhlas s důsledně prováděnou politikou SSSR.

Naproti tomu všechny činy reakčních militaristických sil na západě, ať již to byl pokus o kontrarevoluci v Maďarsku v říjnu 1956 nebo výpad izraelsko-franzouzsko-britských sil na svrchovanost Egypta a svobodu arabských národů, jakož i revanšistická politika západního Německa, byly s rozhořčením odsuzovány a vyvolaly v srdci občanů zasloužený odpor.

Výstavba obce - Budovy JZD V roce 1955 byly zřízeny v našem JZD 2 silážní jámy na 1000m³ a porodnice prasnic. V roce 1956 postavena mostní váha a v letech 1957-1959 postaven nový křavín na 98 ks skotu. Všechny tyto práce provádělo JZD svými zaměstnanci (s. Dohnal, Šarboch, Kaluš ml., Kahábka Fr., Bartáček, atd.).

Další V letech 1955-1959 byly provedeny v obci některé stavební práce z nichž nejdůležitější byly :

výstavba v obci

- úprava cesty v obci podle trati, odpracováno bylo 243 hodiny v hodnotě cca 5.000,-Kč,
- úprava cesty ke kinu a restauraci (odbourání části zdi pí. Smetanové), odpracováno bylo 476 hodin v hodnotě cca 4.608,-Kč,

- postavení kabin a úprava hřiště u vody, odpracováno bylo 1.700 hodin v hodnotě 8.000,- Kč,
- u železniční zastávky instalována železná pumpa a opravena zeď, odpracováno 86 hodin, hodnota 350,- Kč
- u transformátoru rovněž opravena pumpa v hodnotě brigádních hodin 500,- Kč,
- oprava školní budovy a vybetonování dvorku
- úprava místností MNV pro veřejnou knihovnu
- cesta z Libčic – vozovka upravena a závod Šroubárny n.p. Libčice poskytl pro tuto úpravu škváru.

*První vodovod
v Dolanech*

V roce 1952 rozhodli se občané bydlící na „Horkách“, že si sami, svépomocí, vyhloubí studni pro postavení vodovodu do svých rodinných domků. Utvořili družstvo, které je normálně zaregistrováno a má název „Družstvo pro vybudování vodovodu“ v Dolanech. Podílíky jsou ss. Král Jaroslav, Hrbek Ant., Pátek Václav, Maleček Jiří, Kriml František, Grauman Ferdinand, Kocourek Josef. Studně je vyhloubena pod „Horkami“ na pozemku p. Vladimíra Urbánka. Na hloubení se pracovalo brigádně, zdarma. S prací bylo započato v roce 1952 a na jaře o svátcích „Velikonočních“ v roce 1953 prvně tekla na „Horkách“ voda ve všech připojených domcích. Ale nejedná se jen o pohodlí s vodou, to znamená vybudování koupelen vybavených elektrickými boileri, které dávají denně teplou vodu, postřik zahrádek, prostě na venkově pohodlí města. Údržbáři jsou ss. Pátek, Maleček a Král, kteří se o údržbu poctivě starají. Obec nepřispěla na vybudování tohoto vodovodu ničím. Pro zajímavost uvádím, že v té době se velmi těžce sháněly trubky, které nám byly odeslány až někde od Budějovic. Náklady na vybudování vodovodu ve starých penězích 80.000,-Kč, odpracováno bylo 2865 brigádních hodin. Studna je hluboká 11 a ½

metru, z toho v hlíně 1a 1/2m, ve skále 10 metrů, vodovod měří 265 m potrubí.

Vodovod u studánky v Koutě V roce 1958 byl vybudován druhý vodovod v obci a to u studánky v „Koutě“, zásobuje 11 domků pitnou vodou. Bylo položeno potrubí v délce 200m, které zakoupila obec ze svého rozpočtu v r. 1958. Ostatní práce byly prováděny brigádně, vodárnu si zakoupili občané sami. Bylo odpracováno 350 hodin. Hodnota dělá cca 10.000,-Kč.

Další úprava obce

Opěrná zeď, která se sesouvala, u domků čp. 40, 41 a 51 byla opravena nákladem 9.000,-Kč.

V prosinci 1959 byl proveden výkop a položeno potrubí v ulicích na „Čapáku“ (od s. Jiskry Vlad., Fojtkovi, Částkovi a celou ulicí až k s. Berkovi). Odpracováno cca 700 hodin. Hodnota asi 20.000,- Kč.

Rovněž studna u s. Štulíka byla vyvrtána.

V akci „Z“ se pokračovalo v adaptaci stodoly „Knorů“ na hasičskou zbrojnici, kterážto stavba je stálým problémem obce. Přes obětavost občanů (s. Pavlík, Šarboch, Štulík), kteří odpracovali mnoho brigádních hodin během r. 1954-1959, jsou práce pomalu a nebudou dokončeny ani do konce r. 1959. Se stavbou, respektive adaptací bylo započato v r.1954. Odpracováno za rok 1959 – 705 hodin a je naděje, že nyní, kdy bylo na zvelebení obce získáno celkem 2050 hodin jako závazky občanů, dojde k urychlenému dokončení přestavby, aby mohla budova sloužit svému účelu.

Budova místní prodejny Spotřebního družstva „Jednota“ byla adaptována a rozšířena tak, že místnosti daleko lépe vyhovují všem požadavkům nyní jediné prodejny v obci. Náklad byl cca 120.000,-Kč.

Rovněž sál „Pohostinství“, bývalá restaurace u Nových, byl pěkně upraven.

Rodičovské sdružení a správa školy vlastním nákladem postavili

v zahradě místní národní školy pomník na paměť padlým v I. a II. světové válce.

Úsilí vlády podporovati výstavbu rodinných domků tím, že zájemcům jsou přidělovány velmi levně stavební parcely, poskytován úvěr a stavební materiál za státní velkonákupní ceny, jakož i výpomoc podniků, v nichž je stavebník zaměstnán, poskytnutím dopravních prostředků pro dovoz stavebního materiálu, projevila se i u nás v obci. Za rok 1954-1959 bylo postaveno celkem 9 rodinných domků a to : s. Prášil Fr., Prášil Jar., Vondrák Ant., Bahenský J., Helebrant Jan, Vlasák Fr., Štulík Mir., Mareš R., Šturma Josef, Jiskra Jar., Kaňka Jiří.

O pracovitosti a snaze občanů, být majitelem svého vlastního rodinného domku, svědčí právě jejich úsilí, které vynakládají při těchto stavbách, neboť pro nedostatek sil ve všech oborech řemesel, jsou nuceni hodně prací provést sami, respektive alespoň při nich pomáhati, což si vyžádá téměř celý volný čas jejich, někdy i příslušníků rodiny. Jiří Kaňka se svou ženou sám postavil si pěkný rodinný domek na zahradě, kterou dostal od svého dědy Urbánka Františka. Spolu se svou ženou dělali si tvárnice, zedníka ani jiného řemeslníka neměl a po třech letech mravenčí píle stojí jejich vlastní rodinný velmi pěkný dům. Téměř všechny ostatní nově postavené domky jsou vizitkou jejich píle, vytrvalosti a osobní zdatnosti nových majitelů rodinných domků, které svou výstavností zdobí obec.

*Hmotná úroveň
obyvatelstva*

Rychlý rozvoj průmyslu a tím docílení dobrých hospodářských výsledků odráží se i v životě a stále stoupající životní úrovni našich občanů. Je to především plná zaměstnanost členů rodiny, která zvyšuje příjem v takové výši, že umožňuje nejen nákup normálních životních potřeb v dostatečné míře pro všechny, ale je možno ještě spořít na předměty dříve pro pracující nedostupné. Pračky, radia,

televizory, vysavače, moderní nábytek, motorová vozidla, osobní automobily i rodinné domky jsou pak z úspor postupně pořizovány. Lepší život v naší obci to jsou ukazatelé mluvící jasně : Obývací pokoje vkusně zařízené, ložnice jen pro děti, plynové a elektrické sporáky, elektrické roboty pro hospodyně, stávají se samozřejmostí i v naší obci. Nároky na jídlo stoupají včítihledě, to dokazuje velký obrat jak v mase a masných výrobcích, tak i v nákupu běžných potravin. Do naší prodejny přichází do prodeje kromě dortů i jiných sladkostí (jako jsou zmrazené „Polárky“ a „Polárkové dorty“) i obložené chlebičky a jiné dobroty. Na Vánoce například prodalo se úctyhodné množství majonézy do salátů – 25 kg v naší obci, produkt dříve nejen neznámý, ale i nedostupný finančně. Dobře živené zdravé děti chodí dnes i do školy v „silonu“ a v každé roční době dobře oblečené.

Koncem roku 1959 měla každá rodina v naší obci rádio i pračku. Počet motorových vozidel stoupl na 78, osobních aut v naší obci je 12. Počet televizních přijímačů stoupl na 60, proti roku 1958, kdy jich bylo celkem 42. Tyto údaje nejlépe svědčí o tom, jak dobře se v naší obci žije, jak stoupá životní úroveň nás všech.

Zdravotnictví

Péče o zdraví občanů, kterou poskytuje stát zdarma ze svých prostředků, zbavuje pracující strachu z onemocnění, poněvadž i v případě nemoci nemá pacient žádné újmy. Přesto občané čteně navštěvovali přednášky pořádané sociální a zdravotní komisí při MNV a odbočkou Čsl. červeného kříže, na nichž přednášeli – MUDr. Nevole, Boček, Klicman, atd., nejen jak léčit, ale především jak nemocem předcházet.

Ve dnech 27.-30./11. bylo OUNZ (okresní ústav národního zdraví) v Kralupech provedeno hromadné rentgenické snímkování všech našich občanů kvůli rozpoznání eventuelního onemocnění

tuberkulosou, respektive rakovinou plic. Při této akci byl zjištěn plicní nález u s. Mareše Josefa, který pracuje na Kladně v dolech, který byl ihned předán do ústavního léčení na odd. tbc. Také u pana Jaroslava Homolky byl nález na plících a byl předán na Kladno do nemocnice na hloubkové ozařování.

Ani na naše důchodce se nezapomíná. Na vánoční svátky bylo vyplaceno na doplňkové péči celkem 2.000,-Kč. Podle pokynů strany a vlády o zvýšení nízkých důchodů, bylo za rok 1959 zvýšeno na 40 důchodů. O ostatních bude rozhodováno v roce 1960.

Ošetřovna Čsl. červeného kříže
červeného kříže

V ošetřovně Čsl. červeného kříže (bývalá místnost prodejny pí. Čermákové v roce 1956) konají se pravidelně 14ti denní prohlídky dětí. Čsl. červený kříž, místní odbočka, uspořádal kurs první pomoci a konány přednášky s filmem. Komise dbá, aby místnosti odpovídaly hygienickým předpisům, aby i naše ulice byly nejen po stránce vzhledové, ale i po stránce hygienické v pořádku. Velkou bolestí naší obce, proti které bojují nejen členky Čsl. červ. Kříže, zdravotního referátu MNV, ale všechny ženy-matky, je prašná silnice přes obec Dolany, postrach obyvatel kolem silnice, ale nejen těch, prostě všech, kteří jsou si vědomi toho, jakým nebezpečím pro zdraví občanů je prašná silnice, prach – šířitel všech nákaz. Zatím nedokázala nic ani s. Žaloudková, která jako předsedkyně zdravot. Referátu a členka Čsl. červeného kříže, sama vyasfaltování silnice přes obec tolik propagovala při každé příležitosti, nejen v obci, ale i na okrese. Také její přesvědčování o tom, aby ženy hospodyně nelily špínu na ulici před svým domem, není respektováno.

Případ sociální

Žádost paní Marie Veselé, vdovy po Veselém Otakarovi, o přijetí do domu důchodců ve Velvarech byla vyřízena kladně a jmenovaná byla v roce 1956 přijata do ústavu.

Kulturní poměry Učitelský sbor :

<i>Škola</i>	<i>Rok</i>	<i>ředitel školy</i>	<i>druhý učitel</i>	<i>vychov. družiny</i>
	1953-54	Urbánková Frant.	Bartoš Karel	Feltová Milada
	1954-55	Bartoš Karel	Vachtlová Mil.	Škuhrovcová
	1955-56	Bartoš Karel	- " -	Vlasáková Anna
	1956-57	Novotný Hynek	- " -	Dejčová Eva
	1957-58	Novotný Hynek	Poušek Bohumil	Křatinová Miluše
	1958-59	Novotný Hynek	Blagodárná H.	Dědková Eva

Počet žactva :

<i>Postupný ročník</i>	<i>I.</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>IV.</i>	<i>Celkem</i>
1953-54	13	16	11	12	52
1954-55	14	15	15	10	54
1955-56	13	14	13	11	51
1956-57	10	10	11	9	40
1957-58	9	10	9	13	41
1958-59	10	12	9	8	39

Zahájení školního roku bývá slavnostní a účastní se jej zástupci MNV, rodičovského sdružení, KSČ a rodiče dětí.

V roce 1955 měla být podle plánu opravena budova školy. Jednalo se o omítku, zavedení vodovodu, výměna oken a oprava záchodů. Bohužel k opravě nedošlo. V roce 1956 byla provedena pouze úprava školního dvorku. Škola a rodičovské sdružení vlastním nákladem 400,- Kč postavili na zahradě školy pomník padlým hrdinům první a druhé světové války s nápisem : 1914 – 1918

1939 – 1945

Naším hrdinům

Pomník byl odhalen v předvečer 9. května 1957. Slavnostní řeč měl ředitel školy s. Novotný, pomník odhalil s. Dohnal Ladislav, předseda KSČ. Slavnost ukončena naší státní hymnou. Účast občanstva velká.

Dne 27. října 1956 uspořádalo ředitelství školy v rámci sdružení rodičů a přátel školy u příležitosti 100. výročí smrti K.H. Borovského, slavnostní literární večer „Za K.H. Borovským“. Účinkoval pěvecký

kroužek místní Osvětové besedy, kvarteto Hudební školy z Kralup, recitovala s. L. Nová a Plíhalová z Kralup. Průvodní slovo měl s. Novotný, ředitel školy. Večer měl velký úspěch, bylo úplně vyprodáno a do pokladny přátel školy bylo vloženo 700,- Kč při dobrovolném vstupu.

Dne 2. 3. 1957 byl proveden školou II. literární večer „Božena Němcová“. Byl uveden národními písněmi ženským sborem místní „Osvětové besedy“. Hlavní část večera, zdramatizované ukázky z díla B. Němcové – „Babička“, „Kávová společnost“, „Dobrý člověk“, „Divá Bára“, a „V zámku a v podzámčí“ – nastudovali členové rodičovského kolektivu. Tento večer měl zvlášť pronikavý úspěch.

Dne 13. června 1957 proveden celodenní zájezd kladenským „Turistou“ do kraje B. Němcové – Ratiboře, Babiččina údolí, Náchoda. Náklad 1.886,- Kč byl uhrazen z výtěžku literárních večerů. Počasí bylo dobré, výlet se vydařil.

Dne 23.11. 1957 byl II. kulturní večer „Za Janem Nerudou“. V obrazech spojených hudbou kralupského učitele J. Herdena, předvedl dramatický kroužek „Osvětové besedy“ a Rodič. Sdružení dílo našeho velkého básníka. Dne 24.11. 1957 byl tento kulturní pořad opakován v Kralupech s velkým úspěchem. Výtěžek obou večerů věnován škole. Dne 30. 9. 1958 odpracovali žáci naší školy 60 hodin při sklízni kukurice jako pomoc našemu JZD.

Dne 17.11 1958 oslavila škola v předvečer 75. výročí znovuotevření Národního divadla (18.11. 1883) literární hudební program. Recitovala H. Blagodárná a L. Nová. Večer byl tichou a hrdou vzpomínkou, přesto že byl málo navštíven.

Dne 9.12. 1958 uspořádal MNV v Dolanech vzpomínkový večer k 15. výročí smlouvy ČSR a SSSR. Naše škola sama vyplnila kulturní pořad, který se natolik líbil, že byl opakován při pionýrském slibu, za

velké účasti veřejnosti, dne 12.12. v místní škole. Pionýrům vězala šátky členka výboru KSČ s. Laňová Marie ml.

Dne 8. 3. 1959 k oslavě MDŽ, připravil s. Novotný, ředitel školy, pásmo z děl našich básníků – J. Nerudy, J.V. Sládka, V. Reisse, J. Seiferta – v nichž je oslavována žena, matka, způsobem co nejněžnějším. Recitovaly děti, učitelka H. Blagodárná, Vlasáková Jaroslava, členové místní Osvětové besedy. Na ukončení věnovaly děti maminkám kytičky sněženek a srdíčka s holubicí – jako výraz úcty a lásky. O úspěchu slavnosti svědčí plný sál návštěvníků.

Ve dnech 10. – 30.5. 1959 konala se škola v přírodě a to v Horním Vysokém – Levín, okres Litoměřice, kam se celá naše škola přestěhovala. S 36 dětmi odjeli 2 učitelé a 4 členky rodič. sdružení. Byly to matky školáků a to s. Prášilová Marie, Jiskrová Bohumila, Vondráková Marie, Ziková Jiřina a Medalová Božena, která se vystřídala se s. Zikovou. Náklad dotován příspěvkem ONV v Kralupech á 10,- Kč na žáka a den, zbytek uhradilo rodičovské sdružení. Denní rozpočet činil na osobu 16,- Kč. Počasí bylo pěkné, turistika, sport, svěží čistý vzduch lesů a strání přispěl velmi podstatně k rekreaci žactva. Tento zájezd jistě zůstane trvalou a krásnou vzpomínkou všech žáků.

Dne 9. 9. 1959 zúčastnila se škola v rámci oslav 15. výročí SNP představení opery „Libuše“ v parku Julia Fučíka. Opera provedena Národním divadlem a měla mezi mládeží nesmírný ohlas.

Kromě těchto několika nejvýznamnějších kulturních akcí jsou vedením školy pořádány příležitostné přednášky v rámci besed místní pobočky Svazu čsl. sovětského přátelství.

Žactvo se zúčastňuje sběru mandelínky bramborové, sběru papíru, železa atd. Je vedeno ke spojení, k práci, úctě rodičů a starších, takže naši občané jsou jistě spokojeni s prací učitelů školy a to nejen pokud

se týká jejich činnosti ve škole, ale i s kulturní prací mimo školu. Bližší podrobnosti o činnosti učitelů a životě naší školy jsou zapsány v „Pamětní knize školy v Dolanech“, vedené od roku 1952, odkud jsou čerpány i výše uvedené zápisy.

Osvětová beseda

V roce 1954 byla zahájena v obci při MNV divadelní činnost. Poněvadž však převládali starší členové, byla založena v roce 1955 Osvětová beseda při MNV. Správcem O.B byl zvolen s. Laně Josef, který tuto funkci vykonával až do roku 1959. Jeho nástupcem se stal Voráček František. Vedoucím a režisérem divadelního souboru je od založení s. Vlasák František, který ve své funkci velmi podstatně přispívá k poměrně dobré úrovni pořádaných divadelních akcí a má nespornou zásluhu o všechna zdařilá vystoupení tohoto souboru. Osvětová beseda zajišťuje veškerý kulturní život v naší obci. Její členové vyplňují kulturní programy při všech významných i památných dnech, kdy se recituje, zpívá, přednáší, atd. Soubor O.B se zúčastňuje soutěže „Lidové tvořivosti“ a v okresní soutěži se umístil vždy na předních místech. Dvakrát soutěžil v krajské soutěži o účast na Hronovských oslavách a to hrou – „Chirurg Platon Krečet“ a literárním pásmem o Boženě Němcové. Největším podnikem souboru byla hra J.K. Tyla „Fidlovačka“, ve které účinkovalo 33 členů. Hudebně doprovázel 20 členný symfonický orchestr zaměstnanců „Drátoven a šroubáren“ v Libčicích.

Všechny akce O.B mají vždy vysokou kulturní úroveň, jsou plně podporovány a hojně navštěvovány místními občany.

V roce 1957 přišel na zdejší školu jako ředitel s. Hynek Novotný z Kralup, který je velmi dobrým kulturním pracovníkem. Skládal literární pásma o životě a díle našich národních velíkáňů. Je to nová forma kulturní činnosti. Členové souboru v těchto pásmech recitují a hrají ve scénkách, které dramaturguje s. Novotný. Tyto akce měly

zasloužený úspěch. Při pásmu o J. Nerudovi hrálo kvarteto kralupských učitelů. Všechna představení se hrála v hostinci u Nových a teprve od roku 1957 v sále MNV, kde bylo brigádně vybudováno stále jeviště. Na vybavení tohoto jeviště obdržela Osvětová beseda od MNV částku 15.000,- Kč. Byly zakoupeny nové kulisy, reflektory a instalace elektrického osvětlení. V roce 1959 zakoupena starší pianino v ceně 4.500,-Kč.

Nejdůležitější divadelní hry, jak byly sehrány za období 1954 – 1959 : Rok 1954 : M. Toman – „Posvícenské koláče“ a A. Jirásek – „Lucerna“. Rok 1955 : Jan Drda – „Romance o Oldřichu a Boženě“, V. Štech – „Třetí zvonění „ (hráno v Úholičkách a na Tursku), J.K. Tyl – „Paní Marjánka, matka pluku“ – hráno 2x v Dolanech, 2x v Kralupech. Rok 1956 : A. Kornejčuk – „Chirurg Platon Krečet“ – hráno též v Kralupech pro delegáty okresní konference KSČ, Hovard Fast – „Třicet stříbrných“, hráno též v Kralupech. Rok 1957 : P. Pávek – „Selská láska“, H. Novotný – „K.H. Borovský“ – literární pásmo, G. Preissova – „Její pastorkyňa“, hráno i v Kralupech a v Mikovicích, H. Novotný – „Božena Němcová“ – literární pásmo, hráno 2x v Kralupech, k MDŽ a 1x v Zeměchách.

Rok 1958 : H. Novotný – „Jan Neruda“, literární pásmo, též hráno v Kralupech, J.K.Tyl – „Fidlovačka“ – 2x v Kralupech, 2x v Libčicích. Rok 1959 : H. Novotný – „Jiří Volker“ – literární pásmo, Dožínková estráda pro JZD Dolany. Přednáška „Jak žili naši občané před 100 lety, která byly uskutečněna dne 12. prosince 1959 na MNV byla čteně navštívena (65 osob) a velmi se líbila. Přednášel promovaný historik s. A. Robek ze Zeměch.

Rovněž o zájezdu členů našeho JZD do České Skalice v červenci 1959, který dokumentuje heslo „Za dobrou práci – rekreaci“, je nutno se zmíniti.

Knihovna Činnost místní knihovny, která je v roce 1959 pod vedením s. Medalové a jejího manžela, se dobře rozvíjí a vykazuje největší počet zápujček, téměř 1.000 kusů.

Ohlasy života obce v tisku „Kralupské noviny“ a „Kralupský vlastivědný sešit“ občas uveřejňují články týkající se nejen současné činnosti ze života kralupska, ale i historické záznamy z kroniky J. Křora z Dolan, našeho rodáka.

Kino Místní kino bylo zřízeno v roce 1949 za pomoci brigádníků ss. F. Urbánka, Kahábky A., Lídla Frant., Kučery Jos., Vlasáka Fr., Vlasáka J., Dohnala L., Hodače J. a dalších. Aparatura značky „Almo“ – zakoupena MNV. Kino vede od začátku s. Lidl Frant. A Josef Kučera, v režii MNV úplně zdarma až do roku 1953, kdy přešlo do správy Čsl. st. filmu. Tehdy byla aparatura „Almo“ vyměněna za „Meopton I“ a kino vybaveno sklápěcími sedadly. Naše kino bylo z počátku na předním místě v návštěvnosti. O pořádek v kině se vzorně starala s. A: Pavlíková. V roce 1958 byla místnost kina vymalována a instalováno stálé jeviště. V rámci zvýšení pravomoci MNV bylo kino v roce 1958 vráceno zpět do správy MNV Dolany. Nyní se hraje 2x týdně, ve středu a v sobotu večer a někdy též navíc film pro mládež. V roce 1959 na okresní konferenci osvětových pracovníků bylo naše kino vyhodnoceno na 3. místě. Ss. Lidl a Kučera Josef za dlouholetou a poctivou činnost v místním kině byli odměněni čestným uznáním. V poslední době návštěvnost pod vlivem stále stoupajícího počtu majitelů „televizorů“, klesá a správa kina zápasí se splněním plánu návštěvnosti, který je určen 10.500 osob ročně.

DSO Sokol Dolany Fotbalistický odbor DSO-Sokol Dolany byl založen na jaře roku 1954 a předsednictvo bylo následující : Kindl D. st., předseda, Medař Jaroslav sekretář, Hlaváček F., pokladník, Homolka L., kronikář, Vlasák Jiří, trener a Jaroslav Marek, kapitán mužstva.

První historická sestava mužstva DSO Sokol Dolany v prvním

mistr. zápase a v prvním zápase vůbec s DSO Sokol Uhý na hřišti v Uhách byla :

Frant. Hlaváček

M. Štulík – V. Biňovec

J. Hodač – J. Vlasák – M. Biňovec

J. Fajfr – J. Marek – L. Jiskra – L. Hyka – Fr. Vlasák

Zápas skončil vítězstvím DSO Uhý 2 : 3. Po prvních neúspěších, kdy se hledalo správné zařazení mužstva, nastal obrat při posledním zápase I. kola okresní soutěže, kdy oddíl zvítězil nad DSO Úžice 3:2 a po protestu úžických, kdy se zjistilo, že vlastně nastoupili k utkání pozdě, byl nám přiznán výsledek 3:0. Tak jsme se umístili v této soutěži na 6 místě po I. kole. Po usilovné práci všech členů oddílu a přátel kopané, hlavně pak zásluhou n.p. „Drátovny a šroubárny“ v Libčicích, který zapůjčil buldozer a válec, bylo vybudováno hřiště u vody a tak 4. července 1954 bylo slavnostní otevření hřiště při mistrovském zápase DSO Dolany – DSO Uhý, který skončil vítězstvím pro Dolany 8 :1. Dále nutno zaznamenati, že vlastenecká dobročinná „Obec Baráčníků“ zapůjčila k užívání rozhlasový přístroj s mikrofonem a gramofonem.

Dne 5. září 1954 byly dány do používání kabiny pro mužstvo, které byly vybudovány brigádně.

Od září 1954 získal oddíl bývalého hráče ČSD Kralupy s. O. Kaňku, jako trenera.

V pohárovém turnaji v roce 1955, jehož se zúčastnily Dolany, Dřínov, Veltrusy a Chvatěruby, umístily se Dolany na 3. místě a získávají první trofej – pohár.

Umístění v okresním přeboru 1955

	Pořadí	Zápas	Výhra	Nerohod.	Prohra	Skóre	Body
I.kolo	7	11	5	1	5	25 : 23	11
Celk. poř.	5	22	8	3	11	40 : 44	19

V roce 1956 v červenci uspořádal DSO Sokol spolu s MNV Dolany „Turnaj žáků v kopané“. Turnaje se zúčastnila tato žákovská

družstva : *Tatran Jiříkov, Tatran Kralupy, DSO Dolany a Baník Libčice.*

Umístění :

1. *Tatran Kralupy – 1. cena kopací míč*
2. *Tatran Jiříkov – 2. cena plaketa*
3. *Sokol Dolany – 3. cena plaketa*
4. *Baník Libčice – 4. cena diplom*

Ceny věnovala rada MNV Dolany.

V roce 1957 nastala reorganisace v okres. soutěži a náš oddíl byl přerazen ze IV. Třídy do III. Třídy. Po počátečních úspěších nastala krise v oddílu následkem zranění a odchodu několika hráčů, čímž oddíl sestoupil v podzimním kole znovu do IV. třídy. Zraněn byl zvláště těžce s. Marek Jaroslav, který při zápase se Sokolem Chvatěruby dne 2. září 1957 na hřišti Dolany utrpěl zlomení pravé nohy. Jeho zranění bylo vážného rázu, podrobil se několika operacím v nemocnici ve Slaném i Kladně. Po třech letech chodí ještě o berlích a byl dán do invalidního důchodu. Soudruh Biňovec utrpěl zlomeninu pravé ruky a byl po dobu 9 neděl jako hráč vyřazen. Z oddílu odešel opora mužstva Vlasák Jiří, který přestoupil do Baníka Libčice, ve kterém setrval po dobu 1 roku a vrátil se do oddílu v roce 1958. V roce 1958 nastalo zlepšení činnosti vrácením s. Jiřího Vlasáka a nástupem s. Focha, takže oddíl si vybojoval postup do III. Třídy.

V roce 1959 měl oddíl kopané 27 registrovaných hráčů.

Výbor : Marek Jaroslav – předseda, Vlasák Jiří – jednatel, Biňovec, Vanča – trenéři, Hodač Jiří - pokladník, Švarc Václav – správce, Halík J. – vedoucí žáků.

Další členové výboru : Laně Josef, Vlasák Antonín, Štulík M., Pavlíček Jiří, Vlasák Fr., Kindl D., Vondrák A., Medál J., Nový, určení jako pořadatelé. V oddíle žáků je 18 osob.

Dne 10.5. 1959 pořádána „Májová veselice“ s průvodem obcí. Hudba ČSD Kralupy. Příjem 2.861,20 Kč, vydání 2.097,60Kč, čistý

zisk 775,60 Kč. Organizační a pořadatelská služba byla dobrá a zábava se vydařila.

Dne 24. 5. 1959 při mistrovském zápase se Sokolem Slatina na našem hřišti, zvítězil náš oddíl 3 : 0 a tak si zajistil 1. místo v tabulce okresního přeboru a současně postup ze IV. třídy do III. Třídy.

5.kolo poháru – Slavoj Mikovice – 9 : 1, Slavoj Vojkovic 1 : 3. Po vítězství nad Nelahozevsi 2 : 0 získal náš oddíl „Putovní pohár“ a pohár za I. místo v soutěži.

Dne 9. 8. 1959 zápasem s Dřínovem, nad kterým jsme zvítězili 6 : 3 začal I. mistrovský zápas ve III. třídě okresního přeboru.

V neděli dne 4. 10. 1959 sehrál oddíl poslední mistrovský zápas podzimního kola v Holubicích, kde zvítězil 4 : 1. Tímto vítězstvím se stalo mužstvo vítězem podzimního kola III. třídy okresního přeboru a to bez jediné porážky. Je to velmi dobrý výsledek celého kolektivu.

Dne 12.10. 1959 byl sehrán se Sokolem Dřínov I. zápas jarního kola s výsledkem 4 : 0 pro Dolany a dne 18.10. 1959 remizoval náš oddíl v Postřižíně 1 : 1 ve II. mistr. zápase jarního kola.

V roce 1955-56 byla zima celkem mírná, hodně sněhu až do Vánoc. Po Novém roce začaly kruté mrazy, které nepolevily ani v únoru, kdy se pohyboval mráz přes noc mezi 20-25°C, ani přes den nepolevil pod 10°C. Koncem února náhle nastalo oteplení, z velkého množství sněhu během tří dnů zbyly pouhé ukázký. Tento rok byl přestupný, 29. února teploměr ukazoval již 15°C na slunci. Rychlé tání mělo za následek velkou vodu.

Léto nebylo nijaké, několik dnů začátkem června velká vedra, jinak na naše poměry poměrně chladno. Úroda byla celkem dobrá – ovoce, kromě švestek – také.

V roce 1957-58 zima mírná, málo sněhu. Pěkné počasí na jaře. V květnu a začátkem června velká vedra až 30°C. V červenci a srpnu

Počasí

chladno, září bylo krásné, poměrně teplé. Brzy však začala podzimní chladna a plískanice. Ovoce – hlavně třešně i jablka a hrušky – bylo hojně, švestky zase ne.

V roce 1958-59 zima vleklá, málo sněhu, střídavě mrzlo a hned zase obleva. Jaro žádné, chladné, v létě několik parných dnů ale velké sucho, které uškodilo obilovinám, ovoci, zelenině, bramborům i řepě. Z ovoce bylo málo třešní, ostatní ovoce jako jablka, hrušky, velmi zřídka, švestky nebyly v naší obci žádné. I v zelenině následkem sucha byla velmi špatná úroda. Tentokrát selhala i kořená zelenina jako petržel, celer a hlavně mrkev, na kterou před obchodem, kde se objevila, stála dlouhá fronta zájemců, právě tak byly pověstné fronty na jablka a dovezené ovoce jižní, kterým se nahrazovala neúroda ovoce u nás.

Poslední zápis do této kroniky končí zápisem roku 1959 na této straně. Pokračování v nové kronice rokem 1960 na straně 1.

Kronikář obce – Jar. Filip, pomocník kronikář – Krimlová Marta.